ਸੁਪ੍ਰਿਓ @ ਸੁਪ੍ਰਿਯਾ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ।

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ

(2022 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 1011)

ਅਕਤੂਬਰ 17, 2023

[ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ., ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ ਅਤੇ ਪੰਮੀਘੰਤਮ ਸ੍ਰੀ ਨਰਸਿਮ੍ਹਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦੇ:

ਮੁੱਦੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ-ਗੁਣਾ ਸਨ:

(a) LGBTQ+ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ

(ਬੀ) ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਪਾਅ ਜੋ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ (LGBTQ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ) ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜੋ ਦੋ ਇੱਛੁਕ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ, ਵਿਅੰਗਮਈ ਜਾਂ LGBTQ+ (ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਹੋਏ) ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਕੁਝ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਨਾ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਅਹਾਤੇ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗ ਹੈ। ਆਮ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ LGBTQ+ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ - ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ, ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਅਤੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1954 (SMA) ਦੀ ਧਾਰਾ 4(c) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਦੂਜੇ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ, ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ "ਪਤੀ" ਜਾਂ "ਪਤਨੀ" ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭਾਂ ਨੂੰ "ਹੇਠਾਂ" ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1954 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 15, 19, 21 ਅਤੇ 25 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਲਿੰਗੀ, ਲਿੰਗ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਜਾਂ LGBTQ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। .

ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਸੰਸਾਧਨ ਅਥਾਰਟੀ

(CARA) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ II, III ਅਤੇ VI ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 5(2)(a) ਅਤੇ 5(3) ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ੋਰ ਨਿਆਂ (ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ) ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2015 ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਉਹ LGBTQ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਨਾਲ ਹੀ, ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵਿਅੰਗ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਵਿਆਹ - ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ - ਵਿਆਹ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਦੀ ਸਥਿਤੀ - ਜੇ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ - ਯੂਨੀਅਨ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ - ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ:

ਆਯੋਜਿਤ [ਪ੍ਰਤੀ ਐਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ. (ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਤੇ ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ.)]: ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਦਰਜਾ ਅਜੇ ਵੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ (ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਉਲਟ) - ਰਾਜ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਵਿਆਹ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੈੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੱਦ ਤੱਕ, ਰਾਜ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ - ਇਸਦਾ ਸਰੋਤ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ - ਇਹ ਸਰੋਤ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੀ ਹੈ - ਕੋਈ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਸਟਮ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸਮੇਤ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ - ਸਿਵਲ ਮੈਰਿਜ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਮਾਨਤਾ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ - ਸੰਘ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਯੂਨੀਅਨ, ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਤਰਤੀਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਫਰੇਮਵਰਕ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। [ਪਾਰਾ 45, 47 ਅਤੇ 149]

ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਮੀਘੰਟਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮਹਾ, ਜੇ.) (ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ. ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ): ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਧਰਮ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ

ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਰਤ ਹੈ - ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾਗਤ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਧਾਨਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ, ਰਿਵਾਜੀ ਅਭਿਆਸਾਂ, ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਕਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜੋੜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਵਿਆਹ ਦਾ ਕੋਈ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਹਿ-ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਹੋਣਾ - ਵਿਆਹ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਤੋਂ ਵਹਿਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਰਿਵਾਜ, ਰਾਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਣ - ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸਥਿਤੀ - ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਉਹ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ, ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ - ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੁਨਰ-ਕ੍ਰਮ 'ਬਹੁ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਫੈਸਲੇ' ਹਨ, ਜੋ "ਵੇਰੀਏਬਲ ਅਤੇ ਇੰਟਰਲੌਕਿੰਗ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਹੈ, ਹਰ ਇੱਕ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ", ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਘੜੇ ਦੇ ਇੱਕ ਸਟ੍ਰੋਕ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। [ਪਾਰਸ 4, 5, 12, 14] – ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ.): ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਆਪਕ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਥਿਰ ਹੈ - ਵਿਆਹ ਨੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ - ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ, ਰਾਜ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹ ਲਈ ਪਦਾਰਥਕ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਰਾਜ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਕਰਨ ਲਈ 'ਇੰਟੀਮੇਟ ਜ਼ੋਨ' ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ - ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ

ਸੁਤੰਤਰਤਾ [ਪੈਰਾ 340] - ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.): ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ - ਇਹ ਇਸਦੇ ਲੰਬੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕੋਡਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਹਾਲਾਂਕਿ , ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਘ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗਕ ਸੰਘ। [ਪਰਾ 8]

LGBTQ ਕਮਿਊਨਿਟੀ / ਕਵੀਰ ਵਿਅਕਤੀ - ਕੀ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ 'ਅਨ-ਭਾਰਤੀ' ਹੈ - ਕੀ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਲੀਨ - ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਚਲਨ:

ਆਯੋਜਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ.) : ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਲਈ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ - ਇਹ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਾਂ ਕੁਲੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 340] - ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਐਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.) (ਲਈ ਖੁਦ ਅਤੇ ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ.) (ਸਹਿਮਤ): ਵਿਅੰਗਾਤਮਕਤਾ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੁਲੀਨ [ਪੈਰਾ 2] - ਹੋਲਡ (ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.) (ਇਹ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ): ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਨ- ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲਿਖਤਾਂ, ਅਭਿਆਸਾਂ, ਅਤੇ ਕਲਾ ਦੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਸਮਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਜੋਂ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਜੋਂ ਜੋ ਪਿਆਰ, ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸਮਰਥਨ, ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹਨ - ਵਿਪਰੀਤ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸੀ। [ਪਾਰਾ 5, 6, 9]

LGBTQ ਕਮਿਊਨਿਟੀ / ਕਵੀਰ ਵਿਅਕਤੀ - ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ - ਮਿਲਾਪ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ - ਪਾਬੰਦੀਆਂ - ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ - ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਵੱਖ ਕਰਨਾ - ਅਦਾਲਤ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ - ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ - "ਸੈਕਸ" ਅਤੇ "ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ" - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਕਲਾਵਾਂ। ਸੂਚੀ III ਤੋਂ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ 15, 21 ਅਤੇ 245 ਅਤੇ 246 r/w ਐਂਟਰੀ 5:

ਆਯੋਜਿਤ [ਪ੍ਰਤੀ ਐਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ. (ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ.) ਲਈ]: ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਮਾਪ ਜਾਂ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਜਾਂ

ਵਿੱਚ ਉੱਦਮ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਨਾ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ। ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੋਰ, ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਦੁਆਰਾ, ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਹਿਵਾਸ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸੱਜੇ (ਜਾਂ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ) ਤੱਕ ਫੈਲਦਾ ਹੈ।) ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ/ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਾਸਤਵਿਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਕਵੀਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ, ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਹ ਚਾਹੁਣ, ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਨਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਕਵੀਰ ਅਤੇ LGBTQ+ ਜੋੜਿਆਂ ਕੋਲ ਵੀ ਹੈ ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ (ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ) - "ਇਹ ਮਾਨਸਿਕ, ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਹੋਵੇ" ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਤੋਂ ਵਹਿੰਦਾ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ। ਉਕਤ ਯੂਨੀਅਨ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਲਈ ਸਥਿਤੀ - ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਔਖੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ (LGBTQIA+ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ) ਦੁਆਰਾ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - “ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਕਰਨਾ" ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਨਾ, ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਫਰੇਮਵਰਕ ਬਣਾ ਕੇ, ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ - ਕਮਾਏ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਲਾਭਾਂ, ਜਾਂ ਸਮਾਜਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਿੱਧੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕਾਰਕ ਹੈ, ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਅਤੇ ਹਟਾਇਆ - ਇਹ ਉਪਾਅ ਮੁਹਿੰਮ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ - ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂਇਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ; ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ - ਯੂਨੀਅਨ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਇੱਕ ਉੱਚ-ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕਰੇਗੀ - ਅਜਿਹੀ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੇ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ [ਪਾਰਸ 69, 136, 139 ਅਤੇ 149] - ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਮੀਘੰਤਮ ਸ਼੍ਰੀ

ਨਰਸਿਮ੍ਹਾ, ਜੇ.) (ਸਹਿਮਤ): LGBTQ+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ, ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ, ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਹਿਵਾਸ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਨੇੜਤਾ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਧਮਕੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਤਾਂ ਰਾਜ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ - ਸਮਲਿੰਗੀ/LGBTQ+ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਵਤੇਜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਸਮੇਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ ਅਤੇ ਨਾਲਸਾ - ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬਾਈਡਿੰਗ ਉਦਾਹਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ - ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸੰਘ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਹਿਵਾਸ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ - ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਜਾਂ 'ਯੂਨੀਅਨਾਂ' ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪਾਰਸ 4, 16, 17] – ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ)

(ਅਸਹਿਮਤੀ): ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਇੱਕ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ - ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿੱਟ - ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 245 ਅਤੇ 246 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 5 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕੁਆਇਰ ਮੈਰਿਜ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ - ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਗੁਲਦਸਤੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਕੁਅਰ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗੀ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ - ਰਾਜ ਦੀ ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਆਰਟ.15(1) ਵਿੱਚ, 'ਸੈਕਸ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਸੈਕਸੁਅਲ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ' ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗਵਾਦ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਰਣ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਬਦ 'ਸੈਕਸ' ਪਛਾਣ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਰਕਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਅਜਿਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਆਰਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। 15 - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ

ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ - ਨਵਤੇਜ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (9J) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇੱਕ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ - ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਾਹਰੀ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ - 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ - ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਈ) ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ - ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਕਰਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ - ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗੀ - ਕਮੇਟੀ ਕਰੇਗੀ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ: (i) ਇੱਕ ਵਿਅੰਗਮਈ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ (a) ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਮੌਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਜੋਂ ਨਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ (ii) ਕਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਜਿਵੇਂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ, ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ 1961 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾ - ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ। [ਪੈਰਾ 226, 340] - ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.) (ਅਸਹਿਮਤੀ): ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਸਾਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਕੀਮਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ - ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ/ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਦੋ ਪੱਖਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਸਿੱਕੇ ਦੇ, ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ - ਇਹ ਪਲ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹਿਕ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਵਿਆਹ ਸਮਾਨਤਾ ਵੱਲ ਇੱਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਵਿਆਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸਮਝ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਪਿਆਰ, ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਧਿਆਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਸ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ

ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। [ਪਾਰਾ 10, 19, 33]

LGBTQ / Queer persons - Transgenders ਅਤੇ Intersex persons - ਵਿਆਹ ਦਾ ਹੱਕ - ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ (ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2019 - s.3 - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਧਾਰਾ 15: ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ): ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਲਿੰਗ ਉਸਦੀ ਲਿੰਗਕਤਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ - ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਪਰੀਤ ਜਾਂ ਸਮਲਿੰਗੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਲਿੰਗਕਤਾ - ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਅਤੇ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ), ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ - ਇਹ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਲਾੜੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਲਾੜਾ ਜਾਂ ਪਤੀ ਹੋਵੇਗਾ - ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਪਰੀਤ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ - ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸੀਆਈਐਸ-ਮਰਦ ਜਾਂ ਸੀਆਈਐਸ-ਫੀਮੇਲ, ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਵੂਮੈਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿਸਮੈਨ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਮੈਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿਸਵੂਮੈਨ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਮਿਲਾਪ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਔਰਤਾਂ - ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਿਸਜੈਂਡਰ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ - ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੀਸਜੈਂਡਰ ਪੁਰਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ - ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਔਰਤ ਵੀ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਅੰਤਰਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇੱਕ ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ - ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦੇ s.3 ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ - ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਅੰਤਰ ਲਿੰਗ

ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 277, 340] – ਆਯੋਜਿਤ [ਪ੍ਰਤੀ ਐਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ. (ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਤੇ ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ.)] (ਸਹਿਮਤ): ਵਿਪਰੀਤ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। [ਪੰ: 149]।

LGBTQ ਕਮਿਊਨਿਟੀ / ਕਵੀਰ ਵਿਅਕਤੀ - ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ s.57(2) ਦੁਆਰਾ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ("ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ") - s.57 (ਦੇ ਅੱਗੇ) 5) ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਸਰੋਤ ਅਥਾਰਟੀ (ਸੀ.ਏ.ਆਰ.ਏ.) ਨੇ ਨਿਯਮ 5(3) ਦੇ ਨਾਲ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਛੱਡ ਕੇ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋੜਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 'ਸਥਿਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤਾ' - ਕੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ - ਜੇਜੇ ਐਕਟ, ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਮਾਨੇ ਸਨ - ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ)) ਐਕਟ, 2015 – ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਕਲਾ। 15 - ਗੋਦ ਲੈਣਾ:

ਆਯੋਜਿਤ [ਪ੍ਰਤੀ ਐਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ. (ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਤੇ ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ.)] (ਪਾਮੀਘੰਟਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮਹਾ, ਜੇ. ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ) (ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਰਾਏ): ਇਹ ਡੈਲੀਗੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੂਲ ਐਕਟ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। - ਸੰਯੁਕਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਚੋਣ ਨੂੰ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ - ਜੋ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਹਿੱਤ ਹੈ - ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਐਕਟ, ਅਤੇ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ, ਦੋਵੇਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਵਿਅਕਤੀ (ਭਾਵੇਂ ਅਣਵਿਆਹੇ, ਵਿਧਵਾ, ਆਦਿ) ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ, ਇਕੱਲੇ ਪੁਰਸ਼ 'ਤੇ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਦੀ 'ਸਹਿਮਤੀ' ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਪਾਰਟਨਰ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਵੇਗਾ - ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਹੋਣਗੇ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਦੋਨਾਂ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਬਣੇ ਘਰ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣੇਗਾ - ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ , ਇਸ ਲਈ, ਦੂਜੇ ਸਾਥੀ ਦਾ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ; ਇਹ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸਹਿਭਾਗੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਸਾਰੇ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਘਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ

ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਬੱਝੇ ਜੋੜੇ ਇੱਕ 'ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਮ ਚੋਣ' ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਹਤਰ ਮਾਪੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿਰਫ 'ਵਿਆਹੇ' ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ (ਅਰਥਾਤ, ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਮਾਪੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰ), ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੱਕ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ - ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ 'ਵਿਆਹ' ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਲਈ, ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਮੰਗੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਨਤੀਜਾ ਕਿ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜੇ ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਵਿਆਹ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਸਿੱਧੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੋਣਗੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਜੋ ਹੋਰ ਕਨੂੰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ - CARA ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, CARA ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਸਲ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਲੀਅਤਾਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਕੱਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ - ਇੱਕ ਅਣਕਿਆਸੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ , ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲਏ ਬੱਚੇ ਨੂੰ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਗੋਦ ਲਏ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਉਚਿਤ ਫੋਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਮੰਗੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਮਤਲਬ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ - ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ - ਚਾਹੇ ਵਿਅੰਗ ਜਾਂ ਵਿਪਰੀਤ - ਯੋਗ ਜਾਂ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਬਣਨ ਲਈ - ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। s.57 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਨ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਕਲਪ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ। ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਘਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ। [ਪਾਰਸ 123, 124, 125, 127, 128, 130, 133, 149, 166] – ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ) (ਅਸਹਿਮਤੀ): ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ (ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਜੋੜੇ ਸਮੇਤ) - ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3), ਹਾਲਾਂਕਿ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ, ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਟੈਪੀਕਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਜੇਜੇ ਐਕਟ, ਆਰਟੀਕਲ

14, ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਅਤੇ 15 – ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਨੂੰ "ਵਿਆਹੁਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ – ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ 'ਜੋੜੇ' ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੇ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ – ਨਿਯਮ 5(2) ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ (a) ਕਿ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ, ਰਾਜ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਦਿਲਚਸਪੀ ਅਤੇ ਭਲਾਈ। [ਪੰ: ੩੪੦]।

ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1954 (SMA) - SMA ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ, ਅੰਡਰ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ - ਯੋਗ ਨਹੀਂ - ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ 'ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ' ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ - ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ -ਸਕੋਪ:

ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ): ਐਸਐਮਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਜੇਕਰ ਐਸਐਮਏ ਨੂੰ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਯੁੱਗ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ - ਅਜਿਹੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਉਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿੱਚ ਲਿਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਇੱਕ ਰੂਪ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਦਬਾਅ ਦੇਵੇਗੀ - ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ SMA ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਵੇਗੀ ਵਿਧਾਨ - ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਤਾਂ SMA ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ SMA ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੀ - ਇਹ ਅਦਾਲਤ SMA ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ - ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ - ਕੀ SMA ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਸੰਸਦ ਲਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 204, 207, 208 ਅਤੇ 340] – ਆਯੋਜਿਤ [ਪ੍ਰਤੀ ਐਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ. (ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਤੇ ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ.)] (ਸਹਿਮਤ): ਅੰਡਰ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ

ਆਧਾਰ 'ਤੇ SMA ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਬਾਹਰ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ 'ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ' ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਸਥਾਈ ਹੈ - ਬੇਦਖਲੀ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। , ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ (ਜਾਂ ਨੀਤੀ) ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਹਨ, ਉਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ - ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 19-21 ਅਤੇ 21ਏ, ਸੈਕਸ਼ਨ 24, 25, 27 ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। SMA ਦੇ , 31, 37 ਅਤੇ 38, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕਮਾਤਰ ਇਰਾਦਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਦੋਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ), ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ - ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਨੇੜਤਾ ਵੀ ਧਾਰਾ 377 ਆਈਪੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਕਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਆਹਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਾਣਿਆ, ਜਾਂ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਰਿਵਾਜ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ - ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ, ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ - SMA ਦਾ ਮੂਲ ਤਰਕ ਅੰਤਰ-ਧਰਮ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣਾ ਸੀ - ਇਹ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨਾ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੀ - ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਨਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ - ਐਸਐਮਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧ "ਪੜ੍ਹਨ" ਦੇ ਅਯੋਗ ਹਨ, ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ "ਪੜ੍ਹਨ" ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਆਮ ਪੈਟਰਨ - ਖਾਸ ਉਪਬੰਧਾਂ ਸਮੇਤ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਜਾਂ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਣਾ, ਕੁਝ ਲਾਭ ਅਤੇ SMA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19, 20, 21 ਅਤੇ 21A ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ SMA ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। , ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ-ਪ੍ਰਬੰਧ- ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸਧਾਰਨ ਨਤੀਜੇ ਲਿਆਏਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ SMA ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ - ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਆਖਿਆ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਥਕਾਵਟ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਮਰੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗੀ। ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ - ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ

ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸੁਸਤਤਾ ਨਾਲ ਪੇਤਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪਾਰਾ 79, 82, 85, 87, 101, 102, 149] – ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਮੀਘੰਟਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮ੍ਹਾ, ਜੇ.) (ਨਾਲ ਹੀ ਸਹਿਮਤੀ): ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1954 ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1969 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੁਣੌਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਫੇਲ - ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1954 ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1969 ਦੀਆਂ ਲਿੰਗ-ਨਿਰਪੱਖ ਉਸਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਅਸੰਭਵਤਾਵਾਂ। [ਪੈਰਾ 4] - ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.): ਜੇਕਰ SMA ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅੰਤਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣਾ ਹੈ -ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਵਿਆਹ, ਫਿਰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਗਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ, ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ - ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵਤੇਜ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਿਨਸੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ - ਇਸਲਈ, ਐਸਐਮਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਐਸਐਮਏ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹਨ - ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੱਕ ਇੱਕ ਕਹਾਵਤ 'ਮੱਕੜੀ ਦੇ ਜਾਲ' ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ - SMA ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਆਹ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 17]

LGBTQ ਕਮਿਊਨਿਟੀ / ਕਵੀਅਰ ਵਿਅਕਤੀ - ਵਿਤਕਰਾ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ - ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ:

ਆਯੋਜਿਤ [ਪ੍ਰਤੀ ਐਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ. (ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ.) ਲਈ]: ਰਾਜ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ - ਕੇ.ਐਸ. ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ, ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ, ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ ਅਤੇ ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂਤ ਕਿ ਕੁਆਇਰ ਅਤੇ ਐਲਜੀਬੀਟੀਕਿਊ ਜੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਗੇ ਕਿ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜੇ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਅਣਇੱਛਤ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂ ਸਰਜੀਕਲ ਇਲਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ - ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ NALSA ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ - ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਦਾ, ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ

ਬਹੁ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਪੌਲੀਸੈਂਟ੍ਰਿਕ ਰੈਜ਼ੋਲੂਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਢੁਕਵੇਂ ਉਪਚਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮੰਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 149] - ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਮੀਘੰਤਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮਹਾ, ਜੇ.): ਕੋਈ ਵੀ ਕੁਝ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ LGBTQ+ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ - ਆਮ ਵਿਧਾਨਕ ਮੁਫਤ ਜਾਂ ਕਮਾਏ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਲਈ ਸਕੀਮ; ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ; ਛੁੱਟੀ ਜਾਂ ਹਮਦਰਦ ਮੁਲਾਕਾਤ, ਸਾਥੀ, ਨਿਰਭਰ, ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਤਮਕ ਸਮਝ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੋ - ਉਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਤਮਕ ਸਮਝ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ, ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਸਮਲਿੰਗੀ ਭਾਈਵਾਲ, ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਗੈਰ- ਭੈਣ-ਭਰਾ ਸਮੇਤ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ - ਇਹਨਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਤਮਕ ਸੰਦਰਭਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੀਤੀਗਤ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੈਪਚਰ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵਿਭਿੰਨ ਹਨ - ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 19] - ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ.): ਰਾਜ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ LGBTQ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਕੁਆਇਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਨਮ-ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਸਮੇਤ ਰਾਜ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ - ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ

(i) ਕਿ ਕਵੀਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(ii) ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(iii) ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ;

(iv) ਕਿਊਅਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਲਈ ਹੌਟਲਾਈਨ ਨੰਬਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ;

(v) ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ 'ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਘਰ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ;

(vi) ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਲਿੰਗੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(vii) ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਾਰਮੋਨਲ ਥੈਰੇਪੀ ਜਾਂ ਨਸਬੰਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਡਾਕਟਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ

ਲਈ ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ 29(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ [ਧਾਰਾ 29(2) ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ] ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗਮਈ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ - ਨਾਲ ਹੀ, ਪੁਲਿਸ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਿਵੇਂ

(i) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾ ਕੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ;

(ii) ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ-ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ

(iii) ਕਿਸੇ ਕਵੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਜੋੜੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅੰਗਮਈ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ), ਉਹ ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਗੇ। [ਪਾਰਾ 339, 340] -

ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.): ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਲਿੰਗਕ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ - ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਸੰਗਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ - ਪਛਾਣਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋ 'ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੱਟਦੇ ਹਨ' ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਰੂਪ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। [ਪਾਰਾ 27, 28]।

ਐੱਸ ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਚ ਜੇ.

ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਡੀਟੀਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਾਂਗਰਸ [1990] ਸਪਲਾਈ। 1 SCR 142; ਸੈਲੂਲਰ ਆਪਰੇਟਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਟੈਲੀਕਾਮ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [2016] 9 SCR 1; ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ, [1964] 1 SCR 332; ਬਿਜੋਏ ਇਮੈਨੁਅਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ [1986] 3 SCR 518; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (UOI) ਬਨਾਮ ਨਵੀਨ ਜਿੰਦਲ ਅਤੇ ਹੋਰ। [2004] 1 SCR 1038; ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਬਿਕਾ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ [1974] 3 SCR 760; ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ ਰਵੀ ਵਰਮਾ ਰਾਜਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ [1969] 3 ਐਸਸੀਆਰ 827; ਅਜੋਏ ਕੁਮਾਰ ਬੈਨਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ। [1984] 3 SCR 252 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਬੈਂਕ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ [1962] 3 SCR 269; ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ

ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (UOI) ਅਤੇ ਹੋਰ। [1978] 2 ਐਸਸੀਆਰ 621; ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰਟਸ ਬਿਲ, 1978 [1979] 2 ਐਸਸੀਆਰ 476 ਵਿੱਚ ਰੀ; ਸੈਂਟਰਲ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਰਵਿੰਦਰਾ [2001] ਸਪਲਾਈ 4 SCR 323 - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਵਿਸਾਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ [1997] Supp 3 SCR 404; ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ (ਏ Regd. ਸੋਸਾਇਟੀ) ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (UOI) ਅਤੇ Ors. [2018] 6 SCR 1; ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ। [2014] 5 SCR 119; ਮੋਟਰ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਵਪਾਰੀ ਬਨਾਮ ਏਪੀ ਰਾਜ [1984] 1 SCR 594; ਰਤਨ ਆਰੀਆ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਟੀ.ਐਨ. [1986] 2 ਐਸਸੀਆਰ 596; ਸਤਿਆਵਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 2008 (6) SCR 566; ਧਾਰਨੀ ਸ਼ੂਗਰਜ਼ ਐਂਡ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ [2019] 6 SCR 307; X ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ [2022] 7 SCR 686 - ਵੱਖਰਾ

ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ [2018] 7 SCR 379; ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ [2017] 10 SCR 569; ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ ਬਨਾਮ ਅਸੋਕਨ ਕੇ.ਐਮ ਅਤੇ ਹੋਰ। [2018] 4 SCR 955; ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ [2018] 3 SCR 770; ਦੀਪਿਕਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ [2022] 7 SCR 557 - ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੁਹੰਮਦ. ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਹ ਬਾਨੋ ਬੇਗਮ [1985] 3 SCR 844; ਦਾਨੀਏਲ ਲਤੀਫੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [2001] ਸਪਲ. 3 SCR 419; ਰੇਵਨਸਿਦੱਪਾ ਬਨਾਮ ਮੱਲਿਕਾਰਜੁਨ 2023 INSC 783: 2023 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 1087; ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਚਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ। [2017] 13 SCR 821; ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ। [2017] 9 SCR 797; ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ UOI [1985] Supp. 3 SCR 71; ਸੁਚਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ [2009] 13 SCR 989; ਦੇਵਿਕਾ ਬਿਸਵਾਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [2016] 5 SCR 773; ਆਸ਼ਾ ਰੰਜਨ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [2017] 1 SCR 945; W.B., (2014) 4 SCC 786: [2014] 4 SCR 264; ਇੰਡੀਅਨ ਯੰਗ ਲਾਇਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. [2018] 9 SCR 561; ਫਰਾਂਸਿਸ ਕੋਰਲੀ ਮੁਲਿਨ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਲੀ [1981] 2 ਐਸਸੀਆਰ 516; ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ੰਕਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ [1980] 3 SCR 855; ਜੀਜਾ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, [2016] 4 SCR 638; ਅਨੁਜ ਗਰਗ ਬਨਾਮ ਹੋਟਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [2007] 12 SCR 991; ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ [1973] Supp SCR 1; ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਬਿਕਾ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ [1974] 3 SCR 760; ਐੱਮ. ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [2006]

Supp 7 SCR 336; ਰਾਜੀਵ ਰਤੂਰੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ [2017] 12 SCR 827; ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਕੌਸ਼ਲ ਬਨਾਮ ਨਾਜ਼ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (2014) 1 SCC 1: [2013] 17 SCR 116; ਲਤਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. [2006] 3 ਸਪਲ. SCR 350; ਲਕਸ਼ਮੀਬਾਈ ਚੰਦਰਗੀ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ 2021 (3) SCC 360: [2021] 1 SCR 518; ਜੋਸਫ ਸ਼ਾਈਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [2018] 11 SCR 765; ਸਿਵਾਸੰਕਰਨ ਬਨਾਮ ਸੰਥੀਮੀਨਾਲ [2021] 6 ਐਸਸੀਆਰ 169; ਇੰਦਰ ਸਰਮਾ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਕੇ.ਵੀ. ਸਰਮਾ [2013] 14 SCR 1019; ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਬਲੋਜੀ ਬਧਵਨਾਥ,[2009] 5 SCR 688; ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ N.M. ਥਾਮਸ, (1976) 2 SCC 310: [1976] 1 SCR 906; ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (1992) Supp (3) SCC 217: [1992] 2 Suppl. SCR 454; ਅਰੁਮੁਗਮ ਸਰਵਾਈ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ [2011] 5 SCR 488; ਰੁਸਤਮ ਕਾਵਾਸਜੀ ਕੂਪਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [1970] 3 SCR 530; ਸਕਲ ਪੇਪਰਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ [1962] 3 ਐਸਸੀਆਰ 842; ਬੇਨੇਟ ਕੋਲਮੈਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [1973] 2 SCR 757; ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, [1959] 1 ਐਸਸੀਆਰ 12; ਰਤੀਲਾਲ ਪਨਚੰਦ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ [1954] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1055; ਡੀ ਐਸ ਨਕਾਰਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [1983] 2 ਐਸਸੀਆਰ 165; ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਬਜੋਰੀਆ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ [1954] 1 SCR 30; ਚੰਦਨ ਬੈਨਰਜੀ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਘੋਸ਼ [2021] 11 SCR 720; ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਡੌਕ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਮੁੰਬਈ ਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟ [2010] 14 SCR 873; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਵੀ. ਵਲਿੱਪਨ [1999] 3 SCR 1146; ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਨਾਥ ਖੋਸਾ [1974] 1 ਐਸਸੀਆਰ 771; ਧਾਰਨੀ ਸ਼ੂਗਰਜ਼ ਐਂਡ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, [2019] 6 SCR 307; ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰ. ਉਰਮਿਲਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਗੋਡਸੇ [2013] 10 SCR 259; ਆਲ ਕੇਰਲਾ ਔਨਲਾਈਨ ਲਾਟਰੀ ਡੀਲਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ., [2015] 10 SCR 880; ਰਾਜ (ਸੀਬੀਆਈ/ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਰਾਹੀਂ) ਬਨਾਮ ਐੱਸ.ਜੇ. ਚੌਧਰੀ (1996) 2 SCC 428: [1996] 2 SCR 556; ਗੀਤਾ ਹਰੀਹਰਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ [1999] 1 SCR 669; ਐਸਆਈਐਲ ਇੰਪੋਰਟ, ਯੂਐਸਏ ਬਨਾਮ ਐਗਜ਼ਿਮ ਏਡਜ਼ ਸਿਲਕ ਐਕਸਪੋਰਟਰ [1999] 2 ਐਸਸੀਆਰ 958; ਬੀ.ਆਰ. ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਈਜਿਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. [1999] 2 ਐਸਸੀਆਰ 1111; ਸਿੱਕਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ। ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ [2023] 10 SCR 289; ਐੱਸ.ਆਰ. ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ (2001) 7 SCC 126: [2001] 1 ਸਪਲ. SCR 621; ਸ਼ੈਲੇਸ਼ ਧਰਿਆਵਨ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲੂਲਾ [2015] 12 SCR 70; ਏਬਿਕਸ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ

ਹੋਰ। ਬਨਾਮ. ਐਜੂਕੈਪ ਸਲਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ। [2021] 14 SCR 321; ਦਿਮਾਕੁਚੀ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬਨਾਮ ਦਿਮਾਕੁਚੀ ਟੀ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ [1958] ਐਸਸੀਆਰ 1156; M. ਨਿਜ਼ਾਮੁਦੀਨ ਬਨਾਮ Chemplast Sanmar Ltd & Ors (2010) 4 SCC 240: [2010] 3 SCR 315; ਗਿਰੋਧਰ ਜੀ. ਯਾਦਲਮ ਬਨਾਮ ਵੈਲਥ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ [2015] 15 SCR 543; ਕੇ.ਐਚ. ਨਾਜ਼ਰ ਬਨਾਮ ਮੈਥਿਊ ਕੇ. ਜੈਕਬ, (2020) 14 SCC 126: [2019] 14 SCR 928; ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਨੁਸਲੀ ਨੇਵਿਲ ਵਾਡੀਆ [2007] 13 SCR 598; ਬਿਪਿਨਚੰਦਰ ਪਰਸ਼ੋਤਮਦਾਸ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ 2003 (4) SCC 642: [2003] 3 SCR 533; ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਪੀਰਲੈਸ ਜਨਰਲ ਫਾਈਨਾਂਸ ਐਂਡ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ। [1987] 2 ਐਸਸੀਆਰ 1; ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ। [1988] 1 SCR 961; ਆਰ.ਐਲ. ਅਰੋੜਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [1964] 6 ਐਸਸੀਆਰ 784; ਬੀ.ਆਰ. ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ [2001] 3 ਸਪਲ. SCR 191; ਏ ਕੇ ਗੋਪਾਲਨ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ, [1950] 1 ਐਸਸੀਆਰ 88; ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਨਿਤੀਸ਼ਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ [2021] 4 SCR 633; ਓਮ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [2000] Supp 4 SCR 693; ਐੱਸ.ਕੇ. ਨੈਸਾਦ ਰਹਿਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ (UOI) & Ors 2022 (12) SCC 1; ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਧਾਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 2021 (13) SCR 823; ਕੇ. ਭਾਗੀਰਥੀ ਜੀ. ਸ਼ੇਨੋਏ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਕੇ.ਪੀ. ਬੱਲਾਕੁਰਾਯਾ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. [1999] 2 ਐਸਸੀਆਰ 438; ਇੰਦਰਾ ਨਹਿਰੂ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਨਰਾਇਣ, (1975) Supp. SCC 1: [1976] 2 SCR 347; ਪੋਰਟ ਆਫ ਬੰਬਈ ਬਨਾਮ ਦਿਲੀਪਕੁਮਾਰ ਰਾਘਵੇਂਦਰਨਾਥ ਨਾਡਕਰਨੀ [1983] 1 SCR 828; ਏ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਛੱਲਾ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੈੱਡੀ ਦਾ ਰਾਜ [2000] 3 ਐਸਸੀਆਰ 644; ਸ਼ਬਨਮ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [2015] 8 SCR 289; ਅਰੁਣਾ ਰਾਮਚੰਦਰ ਸ਼ਾਨਬਾਗ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, [2011] 4 SCR 1057; ਗਿਆਨ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [1996] 3 SCR 697; ਸ਼ੀਲਾ ਬਰਸੇ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1993) 4 SCC 204: [1993] 1 ਸਪਲ. SCR 561; ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ [1995] 1 SCR 496; ਮਨੁਭਾਈ ਪ੍ਰਾਗਜੀ ਵਸ਼ੀ ਆਦਿ [1995] Supp 2 SCR 733; PUCL ਬਨਾਮ UOI (W.P.© 196/2001); ਐਚ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਉਮੇਦ ਰਾਮ ਸ਼ਰਮਾ [1986] 1 SCR 251- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ (2019) ਔਨਲਾਈਨ SCC ਮਦਰਾਸ 8779 - ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ। ਨਾਜ਼ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦਾ NCT) (2009) 111 DRJ 1 (DB) - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਓਬਰਫੇਲ ਬਨਾਮ ਹੋਜੇਸ 576 US 644 (2015); ਲਵਿੰਗ ਬਨਾਮ ਵਰਜੀਨੀਆ, 388 US 1; ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦਾ ਰਾਇਲ ਕਾਲਜ

ਆਫ਼ ਨਰਸਿੰਗ ਬਨਾਮ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, 1981 (1) ਸਾਰੇ ER 545 [HL]; Comdel Commodities Ltd. ਬਨਾਮ Siporex Trade S.A., 1990 (2) ਸਾਰੇ ER 552 [HL]; ਮੈਕਕਾਰਟਨ ਤੁਰਕਿੰਗਟਨ ਬ੍ਰੀਨ (ਇੱਕ ਫਰਮ) ਬਨਾਮ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ, [2000] 4 ਆਲ ER 913; R v Ireland, R v Burstow 1997 (4) All ER 225; ਬਰਮਿੰਘਮ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਬਨਾਮ ਓਕਲੇ [2001] 1 ਆਲ ER 385 [HL]; ਗੁੱਡਜ਼ ਬਨਾਮ ਈਸਟ ਸਸੇਕਸ ਕਾਉਂਟੀ ਕੌਂਸਲ (2000 [3] ਸਾਰੇ ER 603); ਸਾਊਥਵਾਰਕ ਲੰਡਨ ਬੋਰੋ ਕਾਉਂਸਿਲ ਬਨਾਮ ਮਿਲਜ਼ (1999 [4] ਆਲ ER 449; ਘਾਇਦਾਨ ਬਨਾਮ ਗੋਡਿਨ - ਮੇਂਡੋਜ਼ਾ, (2004) UKHL 30; ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਬਨਾਮ ਫੋਰੀ ਅਤੇ ਐਨਆਰ, [(CCT 60/04) [2005] ZACC 19 ; 2006 (1) SA 524- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਹਾਰੋਨ ਬਰਾਕ “ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ - ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ” ਕੈਂਬਰਿਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ (2015); ਅਹਾਰੋਨ ਬਰਾਕ-ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਵਿਆਖਿਆ; ਜੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਲੈਕਸਿਸ ਨੇਕਿਸ, ਪਹਿਲਾ ਐਡੀਸ਼ਨ (2015) - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੀ.ਐੱਸ. ਨਰਸਿਮ੍ਹਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਚ ਜੇ.

ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (2018) 10 SCC 1: [2018] 7 SCR 379; NALSA ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2014) 5 SCC 438: [2014] 5 SCR 119 - ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ ਬਨਾਮ ਅਸੋਕਨ ਕੇ.ਐਮ. (2018) 16 SCC 368: [2018] 4 SCR 955; ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2018) 7 SCC 192: [2018] 3 SCR 770 - ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸ-ਸਰਵਿਸ ਮੂਵਮੈਂਟ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2022) 7 SCC 323 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ

ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ, ਮੁੜ (1965) 1 SCR 413 ਵਿੱਚ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ [2018] 7 SCR 379; ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਏਆਈਆਰ 2014 ਐਸਸੀ 1863:[2014] 5 ਐਸਸੀਆਰ 119; ਜਸਟਿਸ ਕੇਐਸ ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (9ਜੇ) ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਏਆਈਆਰ 2017 ਐਸਸੀ 4161: [2017] 10 ਐਸਸੀਆਰ 569; ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵਕੀਲ ਐਸ.ਐਸ.ਐਨ. ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2019) 11 SCC 1: [2018] 9 SCR 561; ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ U.P ਸਰਕਾਰ (2014) 2 SCC 1: [2013] 14 SCR 713; ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2018) 5 SCC 1: [2018] 6 SCR 1; ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 2023 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 99;

ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਉਮੇਦ ਰਾਮ ਸ਼ਰਮਾ, (1986) 2 SCC 68: [1986] 1 SCR 251; ਦੀਪਿਕਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 2022 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1088; ਸ਼ੀਲਾ ਬਰਸੇ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1993) 4 SCC 204: [1993] 1 ਸਪਲ. SCR 561; ਪੀਯੂਸੀਐਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਡਬਲਯੂਪੀ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 196/2001) - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਸ਼ਬਨਮ ਹਾਸ਼ਮੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2014) 4 SCC 1: [2014] 2 SCR 1101 – ਵੱਖਰਾ

ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਕੌਸ਼ਲ ਬਨਾਮ ਨਾਜ਼ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (2014) 1 SCC 1: [2013] 17 SCR 116; ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2018) 7 SCC 192: [2018] 3 SCR 770; ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ ਬਨਾਮ ਅਸੋਕਨ ਕੇ.ਐਮ. (2018) 16 SCC 368: [2018] 4 SCR 955; ਲਕਸ਼ਮੀਬਾਈ ਚੰਦਰਗੀ ਬੀ. ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2021) 3 SCC 360: [2021] 1 SCR 518; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਨਵੀਨ ਜਿੰਦਲ (2004) 2 SCC 510: [2004] 1 SCR 1038; ਵਿਸਾਕਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (1997) 6 SCC 241: [1997] 3 Suppl. SCR 404; ਡੀ ਕੇ ਬਾਸੂ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1997) 1 SCC 416: [1996] 10 ਸਪਲ. SCR 284; ਸਰੋਜ ਰਾਣੀ ਬਨਾਮ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਚੱਢਾ (1984) 4 SCC 90: [1985] 1 SCR 303; ਮਧੂ ਕਿਸ਼ਵਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1996) 5 SCC 125: [1996] 1 Suppl. SCR 442; ਦਰਿਆਓ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ., (1962) 1 SCR 574; ਰਾਜ ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. v. ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਮੇਟੀ, (2010) 3 SCC 571: [2010] 2 SCR 979; ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਰਾਮ ਜਵਿਆ ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, [1955] 2 SCR 225; ਕਲਪਨਾ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2018) 7 SCC 1: [2018] 4 SCR 1; ਐਸ ਪੀ ਸੰਪਤ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (1987) 1 SCC 124: [1987] 1 SCR 435; ਰਾਜ ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. ਬਨਾਮ ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਮੇਟੀ, (2010) 3 SCC 571: [2010] 2 SCR 979; ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2018) 5 SCC 1: [2018] 6 SCR 1; ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਜੀ. ਕਤਾਰ, (1952) 1 SCC 410: [1952] SCR 597; ਰੋਮੇਸ਼ ਥਾਪਰ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਸਟੇਟ 1950 SCC 436; ਲਕਸ਼ਮੀ ਰਾਜ ਸ਼ੈਟੀ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਟੀ.ਐਨ., (1988) 3 SCC 319: [1988] 3 SCR 706; ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਚਾਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2017) 10 SCC 800: [2017] 13 SCR 821; ਲਤਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ, (2006) 5 SCC 475: [2006] 3 Suppl. SCR 350; ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਕੰਗਾਰੂ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਗੈਂਗ-ਰੇਪ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਮੁੜ, (2014) 4 SCC 786: [2014] 4 SCR 264; ਵਿਕਾਸ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ, (2016) 9 SCC 541: [2016] 8 SCR

872; ਸ਼ਿਲਪਾ ਸੈਲੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਵਰੁਣ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ, 2023 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 544; ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2017) 9 SCC 1: [2017] 9 SCR 797; ਇੰਦਰ ਸਰਮਾ ਬਨਾਮ VKV ਸਰਮਾ (2013) 15 SCC 755: [2013] 14 SCR 1019; ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਐਮ. ਥਾਮਸ, [1976] 1 SCR 906; ਓਲੇਗਾ ਟੇਲਿਸ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, 1985 SCC (3) 545: [1985] 2 Suppl. SCR 51; ਹੁਸੈਨਾਰਾ ਖਾਤੂਨ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ, (1980) 1 SCC 81: [1979] 3 SCR 169; ਉਨੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ ਏਪੀ ਸਟੇਟ, (1993) 1 ਐਸਸੀਸੀ 645: 1993] 1 ਐਸਸੀਆਰ 594; ਮੁਹੰਮਦ. ਹਨੀਫ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਏਪੀ ਸਟੇਟ, [1959] ਐਸਸੀਆਰ 629; ਮਿਨਰਵਾ ਮਿੱਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 1980 AIR 1789: [1981] 1 SCR 206; Indibily Creative Private Limited ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ (2020) 12 SCC 436: [2019] 5 SCR 679; ਆਰਸੀ ਕੂਪਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1970) 1 SCC 248: [1970] 3 SCR 530; ਦੀਪਕ ਗੁਲਾਟੀ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, (2013) 7 SCC 675 : [2013] 6 SCR 544; ਐੱਮ. ਪੈਂਟੀਆ ਬਨਾਮ ਵੀਰਮੱਲੱਪਾ ਮੁਦਲ, [1961] 2 ਐਸਸੀਆਰ 295; ਤਿਨਸੁਖੀਆ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (1989) 3 SCC 709: [1989] 2 SCR 544; MC ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, (2019) 17 SCC 490: [2018] 12 SCR 565; ਸ਼ਾਂਤੀਸਟਾਰ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਨਾਰਾਇਣ ਖਿਮਲਾਲ ਟੋਟਾਮੇ (1990) 1 SCC 520; ਡੀ ਸੀ ਸਕਸੈਨਾ ਬਨਾਮ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, (1996) 5 SCC 216: [1996] 3 Suppl. SCR 677; ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (1978) 1 SCC 248: [1978] 2 SCR 621; ਪ੍ਰਦੀਪ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1984) 3 SCC 654: [1984] 3 SCR 942; ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2018) 5 SCC 1: [2018] 6 SCR 1; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਮੂਲਚੰਦ ਖਰੈਤੀ ਰਾਮ ਟਰੱਸਟ (2018) 8 SCC 321: [2018] 7 SCR 939; ਮਧੂ ਕਿਸ਼ਵਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1996) 5 SCC 125: [1996] 1 Suppl. SCR 442; ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2008) 6 SCC 1: [2008] 4 SCR 1; ਭਾਰਤੀ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸ.ਐਸ.ਐਨ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (2011) 7 SCC 179: [2011] 6 SCR 599; ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 1992 Supp (3) SCC 217: [1992] 2 Supp. SCR 454; ਅਕਸ਼ੇ ਐਨ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6522 ਆਫ਼ 2021; ਮਾਡਰਨ ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2016) 4 SCC 346: [2016] 3 SCR 575; ਅੰਧੀ ਮੁਕਤਾ ਸਦਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਾਜੀ ਵੰਦਾਸ ਸਵਾਮੀ ਸੁਵਰਨਾ ਜਯੰਤੀ ਮਹੋਤਸਵ ਸਮਾਰਕ ਟਰੱਸਟ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਆਰ. ਰੁਦਾਨੀ, (1989) 2 SCC 691: [1989] 2 SCR 697; ਪ੍ਰਾਗਾ

ਟੂਲਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਏ. ਇਮੈਨੁਅਲ (1969) 1 SCC 585: [1969] 3 SCR 773; ਕਨੈਲਾਲ ਸੁਰ ਬਨਾਮ ਪਰਮਨਿਧੀ ਸਾਧੂ ਖਾਨ ਏਆਈਆਰ 1957 ਐਸਸੀ 907; ਜੇ ਕੇ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2007) 13 SCC 673: [2007] 12 SCR 136; ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰ (ਬੰਬੇ) ਪੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (1985) 1 SCC 641: [1985] 2 SCR 287; ਗੌਰਵ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1997) 8 SCC 114: [1997] 2 Suppl. SCR 105; ਕਰਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ. (2023) 5 SCC 504; ਬਰੁਣ ਚੰਦਰ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਭੋਲੂ, 2022 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 870; ਸ਼ਿਲਪਾ ਮਿੱਤਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦਾ NCT) (2020) 2 SCC 787: [2020] 2 SCR 478; ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ [1952] SCR 284; ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਨਿਤੀਸ਼ਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ 2021 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 261; ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ NM ਥਾਮਸ (1976) SCC 2 310:[1976] 1 SCR 906; ਗੀਤਾ ਹਰੀਹਰਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ (1999) 2 SCC 228: [1999] 1 SCR 669; ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਟਰਾਵਨਕੋਰ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ (1981) 4 SCC 82: [1982] 1 SCR 338; ਇੰਦਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (2011) 3 SCC 380: [2011] 4 SCR 289; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ (2002) 5 SCC 294: [2002] 3 SCR 696; ਐਸ.ਸੀ. ਐਡਵੋਕੇਟ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1993) 4 SCC 441: [1993] 2 Suppl. SCR 659; ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ (1995) 2 SCC 486: [1995] 1 SCR 496; MC ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2004) 6 SCC 588: [2004] 2 Suppl. SCR 504; ਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ (I), ਮੁੜ (2005) ਵਿੱਚ 5 SCC 727; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਨੂਭਾਈ ਪ੍ਰਾਗਜੀ ਵਾਸ਼ੀ (1995) 5 SCC 730: [1995] 2 Suppl. SCR 733 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਨਸੂਰ ਰਹਿਮਾਨ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ 2018 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਮੈਡ 3250; ਸੁਸ਼ਮਾ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. 2021 ਦਾ ਨੰਬਰ 7248, (ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ); ਚਿਨਮਯੀ ਜੇਨਾ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ 2020 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਓਰੀ 602 - ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ। ਮੇਹਰਬਾਨ ਨੌਸ਼ੀਰਵਾਨ ਇਰਾਨੀ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, ਏਆਈਆਰ 1934 ਸਿੰਧ। 206; ਰਾਣੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਬਨਾਮ ਖੈਰਾਤੀ, ILR (1884) 6 ਸਾਰੇ 204; ਨਾਜ਼ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ NCTD ਦੀ ਸਰਕਾਰ (2009) 160 DLT 277; ਅਰੁਣਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਏਆਈਆਰ 2019 ਮੈਡ 265; ਲਾਥਾ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ 2021 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਮੈਡ 7495; ਵੀਰਾ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ, 2020 ਦਾ CW ਨੰਬਰ 5627; ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਅਤੇ ਵਿਠਲ ਮਾਨਿਕ ਖੱਤਰੀ ਬਨਾਮ ਸਾਗਰ ਸੰਜੇ ਕਾਂਬਲੇ, ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ. ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. 2021 ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨੰਬਰ 4037; ਗੋਆ

ਅਤੇ ਲੇਸਬੀਅਨ ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੱਠਜੋੜ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ [2000] 4 LRC 292; ਡੀ ਪੀ ਮਿਨਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, ਏਆਈਆਰ 1935 ਸਿੰਧ। 78; ਮੈਰੀ ਸੋਨੀਆ ਜ਼ਕਰੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ 1995 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਕੇਰ 288 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਘਾਇਦਾਨ ਬਨਾਮ ਗੋਡਿਨ-ਮੈਂਡੋਜ਼ਾ [2004] UKHL 30; ਗ੍ਰਿਸਵੋਲਡ ਬਨਾਮ ਕਨੈਕਟੀਕਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ 576 US 644 (2015); ਸੋਡੋਮੀ ਕੇਸ, 1999 (1) SA 6 (CC), ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ, 2000 (2) SA 1 (CC); Du Troit, 2003 (2) SA 198 (CC); ਸੈਚਵੈਲ, 2002 (6) SA 1 (CC); ਡੇ-ਬ੍ਰਾਈਟ ਲਾਈਟਿੰਗ ਇੰਕ. ਬਨਾਮ ਮਿਸੂਰੀ 342 US 421 (1952); ਲੋਚਨਰ ਬਨਾਮ ਨਿਊਯਾਰਕ 198 US 45 (1905); ਮਾਰਬਰੀ ਬਨਾਮ ਮੈਡੀਸਨ 5 US 137 (1803); ਗੁਡਰਿਜ ਬਨਾਮ ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਵਿਭਾਗ 798 N.E.2d 941 (ਮਾਸ. 20003); ਸਕਿਨਰ ਬਨਾਮ ਓਕਲਾਹੋਮਾ, 316 ਯੂ.ਐਸ. 535; ਜ਼ਬਲੋਕੀ ਬਨਾਮ ਰੇਧੇਲ, 434 ਯੂ.ਐਸ. 374; ਲਵਿੰਗ ਬਨਾਮ ਵਰਜੀਨੀਆ, 388 US 1; ਸੈਫਲੇ, 482 ਯੂ.ਐੱਸ. 78, 95(1987); ਰੌਬਰਟਸ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਜੈਸੀਸ, 468 ਯੂ.ਐਸ. 609 (1984); ਲਾਰੈਂਸ ਬਨਾਮ ਟੈਕਸਾਸ, 539 ਯੂ.ਐੱਸ. 558 (2003) - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਇਆ ਸ਼ਰਮਾ, ਲਵਿੰਗ ਵੂਮੈਨ: ਬੇਇੰਗ ਲੇਸਬੀਅਨ ਇਨ ਅੰਡਰਪ੍ਰੀਵਿਲੇਜਡ ਇੰਡੀਆ (ਦੂਜਾ ਐਡਨ, ਯੋਡਾ ਪ੍ਰੈਸ 2021); ਈ-ਕਮੇਟੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, LGBTQIA+ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਮਾਡਿਊਲ; ਸ਼੍ਰੇਆ ਰਮਨ, 'ਅਧਿਕਾਰਤ ਡੇਟਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਖ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ, ਲੱਖਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਰਤੀ ਲਾਭਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ' (ਭਾਰਤ ਖਰਚ, 11 ਜੂਨ 2021); ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਲਿਨੀ, "ਦਿ ਅਨਸਪੋਕਨ: ਨੇਟਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਹਿੰਸਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗੁਣਾਤਮਕ ਖੋਜ" 23; ਲਕਸ਼ੈ ਅਰੋੜਾ, 'ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਭੁਜੰਗ, ਮੁਥੁਸਾਮੀ ਸਿਵਾਕਾਮੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ LGBTQIA+ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ: ਇੱਕ ਖੋਜੀ ਗੁਣਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ' ਸੈਕਸ ਰੀਪ੍ਰੋਡ ਹੈਲਥ ਮੈਟਰਸ' 2022 29(2) https://www.ncbi.nlm.nih.gov./pmc/articles/PMC9423841/; ਸੇਜਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲੌਰਾ ਈ. ਦੁਰਸੋ, 'ਵਿਆਪਕ ਵਿਤਕਰਾ LGBT ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੂਖਮ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦੋਹਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਆਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ' (ਅਮਰੀਕਨ ਪ੍ਰਗਤੀ, 2 ਮਈ 2017); ਬਿੰਦੀਸ਼ਾ ਸਾਰੰਗ, 'ਸਮਲਿੰਗੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਲਈ ਘਰ ਲੱਭਣਾ ਦੁੱਗਣਾ ਕਿਉਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ', (ਪਹਿਲੀ ਪੋਸਟ, 13 ਨਵੰਬਰ, 2013) https://www.firstpost.com/living/why-its-doubly-difficult-for-gay-renters-tofind-homes-1224225.html; ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਜੁਰਿਸਟਸ, ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਅਪਰਾਧ: ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ (ICJ, 2017) 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟਾਂ; ਸੁਕੰਨਿਆ ਸ਼ਾਂਤਾ, 'ਗਲਤ ਲਿੰਗ, ਜਿਨਸੀ ਹਿੰਸਾ, ਅਤੇ ਉਤਪੀੜਨ: ਭਾਰਤੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਕੀ ਪਸੰਦ ਹੈ' (ਦ ਵਾਇਰ, 11 ਫਰਵਰੀ 2021)

https://thewire.in/lgbtqia/transgenderprisoners-india; ਵਿਆਹ ਸਮਾਨਤਾ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਵੀਰ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸ ਪਰਸਨਜ਼ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰਕ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ, ਪੀਯੂਸੀਐਲ ਅਤੇ ਐਲਬੀਆਈ ਵੂਮੈਨ ਐਂਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪਰਸਨਜ਼ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਨੈਟਵਰਕ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2023 ਨੂੰ ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਜਨਤਕ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ; ਐਚ.ਐਮ. ਸੇਰਵਾਈ, ਦਿ ਪ੍ਰਵੀ ਪਰਸ ਕੇਸ: ਇੱਕ ਆਲੋਚਨਾ, (1972) 74 ਬੋਮ ਐਲਆਰ (ਜਰਨਲ) 37; ਵਿਕਰਮ ਆਦਿਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਜਾਹਨਵੀ ਸਿੰਧੂ, 'ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਪਾਤ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਲੀਲ' (2018) ਭਾਗ. 2(1) ILR 51; ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਬਹਿਸ, ਜਿਲਦ 7, 9 ਦਸੰਬਰ 1948; MJC Vile, ਸੰਵਿਧਾਨਵਾਦ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਭਾਜਨ (ਦੂਜਾ ਐਡੀ. ਲਿਬਰਟੀ ਫੰਡ 1967); ਰੌਬਰਟ ਐਮ ਕਵਰ, 'ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਰਗਰਮੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ', 1982 ਯੇਲ ਲਾਅ ਜਰਨਲ, ਵੋਲ 1 (7) ਜੂਨ 1982; ਮੈਥਿਊ ਈ ਕੇ ਹਾਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਦਬਦਬੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ: ਵਿਰੋਧੀ ਬਹੁਮਤਵਾਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਣਾ, ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬਦਲਣਾ, ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਤੇ 2016 ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਖੰਡ 14(2) ਜੂਨ 2016, 391; ਗਾਇਤਰੀ ਰੈੱਡੀ, ਲਿੰਗ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ: ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਿਜਰਾ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ (ਦਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਪ੍ਰੈਸ 2005); ਰੂਥ ਵਨੀਤਾ, "ਵੇਡਿੰਗ ਆਫ ਟੂ ਸੋਲਸ": ਸੇਮ-ਸੈਕਸ ਮੈਰਿਜ ਐਂਡ ਹਿੰਦੂ ਟ੍ਰੈਡੀਸ਼ਨਜ਼" 2004 ਜਰਨਲ ਆਫ ਫੇਮਿਨਿਸਟ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਇਨ ਰਿਲੀਜਨ, ਭਾਗ 20(2); ਰੂਥ ਵਨੀਤਾ, ਲਵਜ਼ ਰਾਈਟ: ਸੇਮ-ਸੈਕਸ ਮੈਰਿਜ ਇਨ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਦ ਵੈਸਟ (ਪੈਲਗ੍ਰੇਵ ਮੈਕਮਿਲਨ, 2005); ਮਾਇਆ ਸ਼ਰਮਾ, ਲਵਿੰਗ ਵੂਮੈਨ: ਬੇਇੰਗ ਲੈਸਬੀਅਨ ਇਨ ਅਨਪ੍ਰੀਵਿਲੇਜਡ ਇੰਡੀਆ (ਯੋਡਾ ਪ੍ਰੈਸ, 2006); ਸਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਪਟਨਾਇਕ, ‘ਉੜੀਸਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕੁੜੀਆਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ’ (ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, 5 ਨਵੰਬਰ 2006); ਇੰਡੀਆ ਟੂਡੇ ‘ਯੂਪੀ: 7 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦਿੱਤਾ’ (ਇੰਡੀਆ ਟੂਡੇ, 1 ਜਨਵਰੀ 2019); ਡੇਕਨ ਹੇਰਾਲਡ ‘ਕਾਨਪੁਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕੁੜੀਆਂ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ‘ਵਿਆਹ’ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ’ (ਡੇਕਨ ਹੇਰਾਲਡ, 19 ਸਤੰਬਰ 2015); ਪੌਲ ਬੌਇਸ ਅਤੇ ਰੋਹਿਤ ਕੇ ਦਾਸਗੁਪਤਾ, ‘ਯੂਟੋਪੀਆ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ: ਕੀਅਰ ਮਾਡਰਨਿਟੀਜ਼ ਇਨ ਸਮਾਲ ਟਾਊਨ ਵੈਸਟ ਬੰਗਾਲ’ ਟੇਰੇਜ਼ਾ ਕੁਲਡੋਵਾ ਅਤੇ ਮੈਥਿਊ ਏ ਵਰਗੀਸ (ਐਡੀ.), ਅਰਬਨ ਯੂਟੋਪੀਆਸ (ਪਾਲਗ੍ਰੇਵ ਮੈਕਮਿਲਨ, 2017); ਏਡਜ਼ ਭੇਦਭਾਵ ਵਿਰੋਧੀ ਅੰਦੋਲਨ, 'ਲੇਸ ਦੈਨ ਗੇ' (1991); ਅਗਾਜਾ ਪੁਥਨ ਪੁਰਾਏਲ, '"ਪਰਿਵਾਰ ਅਸੀਂ ਚੁਣਦੇ ਹਾਂ"': ਡਗਲਸ ਏ ਵਕੋਚ (ਐਡੀ.), ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਇੰਡੀਆ: ਅੰਡਰਸਟੈਂਡਿੰਗ ਥਰਡ ਜੈਂਡਰ ਆਈਡੈਂਟਿਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਐਕਸਪੀਰੀਅੰਸ (ਸਪਰਿੰਗਰ 2022);

ਰੋਜ਼ਾਲਿੰਡ ਓ'ਹਾਨਲੋਨ, ਕਲੋਨੀਅਲ ਵੈਸਟਰਨ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਵਿਡੋਹੁੱਡ ਦੇ ਮੁੱਦੇ (ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਅਧਿਐਨ ਸੰਸਥਾਨ, ਲੰਡਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, 1989); ਫਲੇਵੀਆ ਐਗਨੇਸ 'ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਉਮਰ 'ਤੇ

ਵਿਵਾਦ' (2013) EPW ਭਾਗ 48(29); ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਧਾਰ' ਅਤੇ ਜਾਨਕੀ ਨਾਇਰ (ਐਡੀ.), ਵੂਮੈਨਜ਼ ਕੁਐਸਟ ਇਨ ਕਲੋਨੀਅਲ ਇੰਡੀਆ: ਏ ਸੋਸ਼ਲ ਹਿਸਟਰੀ (1996); ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ (ਵਿਧਾਨਕ) ਬਹਿਸ, ਭਾਗ II, ਪੰਡਿਤ ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤਾ ਮੈਤਰਾ ਦੁਆਰਾ 1 ਮਾਰਚ 1949 ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਣ ; ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ (ਵਿਧਾਨਕ) ਬਹਿਸਾਂ, ਭਾਗ VI, ਪੰਡਿਤ ਮੁਕੁਟ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਭਾਰਗਵ ਦੁਆਰਾ 12 ਦਸੰਬਰ 1949 ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਣ; ਲਾਰੈਂਸ ਡਰੂ, ਸੈਕਸ, 'ਪ੍ਰੋਕ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਦਿ ਸਟੇਟ ਇੰਟਰਸਟ ਇਨ ਮੈਰਿਜ, (2002) ਕੋਲੰਬੀਆ ਲਾਅ ਰਿਵਿਊ, ਵੋਲ. 102(4); ਬ੍ਰਾਇਨ ਐਚ ਬਿਕਸ, ਰਾਜ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹ- ਸਿਧਾਂਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, (2003) 32 HOFSTRA L. REV. 93; ਜੋਨਾਥਨ ਰੌਚ, 'ਰਵਾਇਤੀ ਬੁੱਧੀ', (ਕਾਰਨ, ਫਰਵਰੀ 2000); ਮਾਰਥਾ ਸੀ. ਨੁਸਬਮ, ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ? (2010) ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਲਾਅ ਰਿਵਿਊ ਵੋਲ 98(3); ਮਾਰਥਾ ਸੀ ਨੁਸਬੌਮ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕਾਂ ਵਜੋਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ: ਸੇਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ, (2003) ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ 9 (203) 33; ਗੈਰੀ ਜੈਫਰੀ ਜੈਕਬਸਨ, ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਛਾਣ, (2011) ਵੋਲ. 43 (4) 409; Bert-Jap Koops et al., “A Typology of Privacy”, (2017) ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਜਰਨਲ ਆਫ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਅ (2017), ਵੋਲ. 38(2) 566; ਟੈਮੀ ਆਰ ਪੇਟੀਨਾਟੋ, "ਵਿਆਹ ਦਾ ਪਰਿਵਰਤਨ: ਨੇੜਤਾ ਦਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ" ਜੇਐਲ ਐਂਡ ਫੈਮ। ਸਟੱਡ. 9, 101; ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਓਲਸਨ, "ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ: ਜਨਤਕ/ਨਿੱਜੀ ਅੰਤਰ ਦੀ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ" ਵੋਲ. 10 (1993), ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਟਿੱਪਣੀ, ਪੀ. 319 (1990); ਮਾਰਗਰੇਟ ਟ੍ਰੈਵਿਕ, ਇੱਕ ਤਾਮਿਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਬਾਰੇ ਨੋਟਸ (ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਪ੍ਰੈਸ 1992); ਕੇਨੇਥ ਐਲ ਕਾਰਸਟ, ਇੰਟੀਮੇਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, (1980) ਯੇਲ ਲਾਅ ਜਰਨਲ, ਵੋਲ. 89 (4) 624-692; ਇਵਾਨ ਗਰਸਟਮੈਨ, ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, (ਕੈਂਬਰਿਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ 2017); ਕੈਥ ਵੈਸਟਨ, ਪਰਿਵਾਰ ਅਸੀਂ ਚੁਣਦੇ ਹਾਂ: ਲੈਸਬੀਅਨ, ਗੇਜ਼, ਕਿਨਸ਼ਿਪ (ਕੋਲੰਬੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ 1997); ਪੀ. ਰਾਮਨਾਥ ਅਈਅਰਜ਼ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕਨ (1997 ਐਡੀਸ਼ਨ); ਬਲੈਕਜ਼ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ (5ਵੀਂ ਸੰਸਕਰਣ; 1979); ਰਾਲਫ਼ ਲਿੰਟਨ, ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਅਧਿਐਨ: ਇੱਕ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ (1936); ਇਰਵਿੰਗ ਐਸ. ਫਲੋਡੇਰੇ, “ਅਸਕ੍ਰਾਈਡ ਸਟੇਟਸ” ਅਤੇ “ਐਚੀਵਡ ਸਟੇਟਸ” ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਿਮਾਹੀ, ਵੋਲ. 10, ਨੰਬਰ 1 (ਵਿੰਟਰ, 1969), ਪੀਪੀ 53-61; "ਸੈਕਸ." MerriamWebster.com ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, ਮਰੀਅਮ-ਵੈਬਸਟਰ; 'ਇੰਟਰਸੈਕਸ ਲੋਕ,' ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਫਤਰ; ਐਚਆਰ ਵਸੁਜੀਤ ਰਾਮ, 'ਕਾਬਟਿੰਗ ਐਕਸਕਲੂਸ਼ਨਜ਼ ਥਰੂ ਲਾਅ: ਰਾਈਟਸ ਆਫ਼ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪੀਪਲ ਇਨ ਇੰਡੀਆ', ਜ਼ੋਇਆ ਹਸਨ, ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਐਡੀਜ਼) ਵਿੱਚ, ਦ ਐਂਪਾਇਰ ਆਫ਼ ਡਿਸਗਸਟ: ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ, ਵਿਤਕਰਾ, ਅਤੇ ਨੀਤੀ (ਦਿੱਲੀ, 2018; ਔਨਲਾਈਨ ਐਡ., OUP 2019); ਡੀ ਪੌਲ

ਸੁਲਿਨਸ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਈਲਡ ਅਟੈਂਸ਼ਨ-ਡੈਫਿਸਿਟ ਹਾਈਪਰਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡਿਸਆਰਡਰ (ADHD): ਪ੍ਰੇਵਲੈਂਸ ਐਂਡ ਕੋਮੋਰਬਿਡਿਟੀਜ਼, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਜਰਨਲ ਆਫ਼ ਮੈਡੀਸਨ ਐਂਡ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਸਰਚ 6(10):987-998, 2015; ਡਗਲਸ ਡਬਲਯੂ. ਐਲਨ, ਸਮਲਿੰਗੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਦਰਾਂ, ਰੇਵ ਈਕੋਨ ਹਾਊਸਹੋਲਡ (2013) 11:635-658; ਹੈਨਰੀ ਐਮ ਡਬਲਯੂ ਬੌਸ ਅਤੇ ਫਰੈਂਕ ਵੈਨ ਬਾਲੇਨ, ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਲੈਸਬੀਅਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ: ਕਲੰਕ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਕਾਰਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਲਿੰਗਕਤਾ: ਖੋਜ, ਦਖਲ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਰਨਲ, 10:3, 221-236; ਸੋਲੀਰੀਓਸ ਸਾਰੰਤਕੋਸ, ਤਿੰਨ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ: ਪਰਿਵਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ, ਚਿਲਡਰਨ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਾਲੀਅਮ 21, ਨੰਬਰ 3, 1996; ਅਮਰੀਕੀ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, 'ਲੇਸਬੀਅਨ ਅਤੇ ਗੇਅ ਪੇਰੈਂਟਿੰਗ; ਬਿਆਸੁਤੀ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ; ਨਾਸੀਮੈਂਟੋ ਸੀਆਰਆਰ, ਗੈਟੋ ਜੇ, ਬੋਰਟੋਲੋਜ਼ੋ ਐਮਐਲ, ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਅਤੇ ਪੁਰਤਗਾਲ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ: ਇੱਕ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਸਮੀਖਿਆ। ਖੋਜ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ, [ਸ. l.], v. 11, n. 16; Kabátek J, Perales F. ਸਮਾਨ- ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ-ਲਿੰਗ-ਮਾਪਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ: ਨੀਦਰਲੈਂਡਜ਼ ਤੋਂ ਲਿੰਕਡ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਡੇਟਾ ਦਾ ਇੱਕ ਆਬਾਦੀ-ਪੱਧਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ। ਜਨਸੰਖਿਆ। 2021 ਅਪ੍ਰੈਲ 1;58(2):393-418; Deni Mazrekaj, Kristof De Witte, Sofie Cabus, ਸਮਲਿੰਗੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਭਾਰੇ ਗਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ: ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਪੈਨਲ ਡੇਟਾ ਤੋਂ ਸਬੂਤ, ਅਮਰੀਕਨ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵਾਲੀਅਮ 85 ਅੰਕ 5 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਜੇ.

ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ, ਸਕੱਤਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ [2018] 7 SCR 379 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਡੀ ਐਸ ਨਕਾਰਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, [1983] 2 ਐਸਸੀਆਰ 165; ਦੀਪਕ ਸਿੱਬਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, (1989) 2 SCC 145: [1989] 1 SCR 689; ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ v ਬ੍ਰੋਜੋ ਨਾਥ ਗਾਂਗੁਲੀ, (1986) 3 SCC 156: [1986] 2 SCR 278 – ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਕਬੂਲ ਫਿਦਾ ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ, 2008 Cri LJ 4107 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। BVerfGE 7, 198 (Lüth-decision) [ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਸੰਘੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ] ਅਤੇ ਡੂ ਪਲੇਸਿਸ ਬਨਾਮ ਡੀ ਕਲਰਕ 1996 (3) SA 850 – ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰੂਥ ਵਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸਲੀਮ ਕਿਦਵਈ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਮ-ਲਿੰਗੀ ਪਿਆਰ: ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਰੀਡਿੰਗਜ਼ (ਪਾਲਗ੍ਰੇਵ, 2001), ਪੰਨਾ 15 ਅਤੇ 68; ਦੇਵਦੱਤ ਪਟਨਾਇਕ, ਦਿ ਮੈਨ ਜੋ ਵੂਮੈਨ ਐਂਡ ਅਦਰ ਕਵੀਰ ਟੇਲਜ਼ (ਰੂਟਲੇਜ, 2002); ਮੰਜਰੀ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਉਨ੍ਹੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਕਾਮੁਕ ਉਰਦੂ ਕਵਿਤਾ "ਰੇਖਤੀ" ਵਿੱਚ ਲੈਸਬੀਅਨਿਜ਼ਮ, ਇੰਡੀਅਨ ਹਿਸਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, 68, 965; ਸਟੈਫਨੀ ਕੂੰਟਜ਼, ਮੈਰਿਜ, ਏ ਹਿਸਟਰੀ: ਹਾਉ ਲਵ ਕਨਕਰਡ ਮੈਰਿਜ (ਪੈਨਗੁਇਨ, 2005), ਪੀ. 3-5; ਵਿਲੀਅਮ ਐਨ. ਐਸਕਰਿਜ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਮੁੱਲ, 137(4) ਯੂਪੀਐਨ ਲਾਅ ਰੇਵ. 1007, 1009; ਸ਼੍ਰੇਆ ਅਤਰੇ, ਇੰਟਰਸੈਕਸ਼ਨਲ ਡਿਸਕਰੀਮੀਨੇਸ਼ਨ (ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 2019), ਪੀ. 41; ਤਰੁਣਾਭ ਖੇਤਾਨ, ਭੇਦਭਾਵ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ (ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 2015), ਪੀ. 212-213; ਨੈਨ। ਡੀ. ਹੰਟਰ, 'ਮੈਰਿਜ, ਲਾਅ ਐਂਡ ਜੈਂਡਰ: ਏ ਫੈਮਿਨਿਸਟ ਇਨਕੁਆਰੀ' ਇਨ ਸੈਕਸ ਵਾਰਜ਼: ਸੈਕਸੁਅਲ ਡਿਸਸੈਂਟ ਐਂਡ ਪੋਲੀਟਿਕਲ ਕਲਚਰ (ਲੀਜ਼ਾ ਡੱਗਨ ਅਤੇ ਨੈਨ. ਡੀ. ਹੰਟਰ ਐਡਸ, ਰੂਟਲੇਜ, 2006) ਪੀ. 109 - 110; ਵਿਲੀਅਮ ਐਸਕ੍ਰਿਜ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਭਿਆਸ: ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ, (ਰੂਟਲੇਜ, 2002) ਪੀ. 322; ਐਬੀ ਈ. ਗੋਲਡਬਰਗ ਐਟ ਅਲ, ਲੈਸਬੀਅਨ, ਗੇਅ, ਅਤੇ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਨਵੇਂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਵੰਡ, 74(4) ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਜਰਨਲ, ਪੀ. 812; ਸ਼ਾਰਲੋਟ ਜੇ. ਪੈਟਰਸਨ ਐਟ ਅਲ, ਲੈਸਬੀਅਨ ਅਤੇ ਵਿਪਰੀਤ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਵਾਲੇ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਵੰਡ: ਸਪੈਸ਼ਲਾਈਜ਼ਡ ਵਰਸੇਸ ਸ਼ੇਅਰਡ ਪੈਟਰਨਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ, ਬਾਲਗ ਵਿਕਾਸ ਦਾ 11 ਜਰਨਲ, ਪੀ. 179; ਰੋਜ਼ਮੇਰੀ ਆਚਮੂਟੀ, ਜਦੋਂ ਸਮਾਨਤਾ ਇਕੁਇਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ: ਬੇਲੋੜੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ, 11 ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਐਨ, 163, 183 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2022 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ.1011

(ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ)

ਨਾਲ

2023 ਦਾ W.P.(c) ਨੰ.93, T.C. (C) 2023 ਦੇ ਨੰ.5, 8, 9, 11, 12, ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. (C) 2022 ਦੇ ਨੰ. 1020, 1105, 1141, 1142, 1150, ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. (ਗ) 2023 ਦੇ ਨੰ: 159, 129, 260, ਟੀ.ਸੀ. (ਸੀ) 2023 ਦਾ ਨੰਬਰ 6, ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. (ਸੀ) 2023 ਦਾ ਨੰਬਰ 319, ਟੀ.ਸੀ. (C) 2023 ਦੇ ਨੰ.7, 10, 13 ਅਤੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. (C) 2023 ਦਾ ਨੰ.478।

ਆਰ ਵੈਂਕਟਾਰਮਣੀ, ਏ.ਜੀ., ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਐਸ.ਜੀ., ਕੇ ਐਮ ਨਟਰਾਜ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਸੌਰਭ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਭਰਤ ਸਿੰਘ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਅੰਕਿਤਾ ਚੌਧਰੀ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ., ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਡਾ. ਮੇਨਕਾ ਗੁਰੂਸਵਾਮੀ, ਸੌਰਭ ਕ੍ਰਿਪਾਲ, ਰਾਜੂ ਰਾਮਚੰਦਰਨ, ਕੇਵੀ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਮਿਸ. ਗੀਤਾ ਲੂਥਰਾ, ਆਨੰਦ ਗਰੋਵਰ, ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਕੁ. ਜੈਨਾ ਕੋਠਾਰੀ, ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ,

ਮਿਸ. ਮਨੀਸ਼ਾ ਲਵਕੁਮਾਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ, ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ, ਅਰਵਿੰਦ ਪੀ.ਦਾਤਾਰ, ਆਤਮਾਰਾਮ ਐੱਨ.ਐੱਸ. ਨਾਡਕਰਨੀ, ਮਹਾਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਨਵੀਨ ਪਾਹਵਾ, ਜੈਦੀਪ ਗੁਪਤਾ, ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਹਰਸ਼ਵੀਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਨਨ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਐੱਸ. ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ, ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਣੀਅਨ, ਐੱਸ. . ਸਲਾਹਕਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਰੁੰਧਤੀ ਕਾਟਜੂ, ਗੋਵਿੰਦ ਮਨੋਹਰਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਬੋਰਤਕਹੂਰ, ਧਨੁਰਧਰ ਰਾਣਾ, ਕੁ. ਰਿਤਿਕਾ ਮੀਨਾ, ਉਤਕਰਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ, ਕੁ. ਦੀਕਸ਼ਾ ਤਿਵਾਰੀ, ਲਵਕੇਸ਼ ਭਾਂਭਾਨੀ, ਕੁ. ਅਪੂਰਵਾ ਸਿੰਘ, ਅੰਚਿਤ ਸਿੰਗਲਾ, ਸ਼ਰਦ ਕੁਮਾਰ ਪੁਰੀ, ਕੁ. ਤਨਵੀ ਨਿਗਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਪ੍ਰਿਆ ਪੁਰੀ, ਸ. ਤਾਹਿਰਾ ਕਰੰਜਵਾਲਾ, ਸ. ਨਿਹਾਰਿਕਾ ਕਰੰਜਵਾਲਾ, ਸ. ਸਾਨਿਆ ਦੁਆ, ਸ਼੍ਰੇਅਸ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਰਾਘਵ ਕੈਕਰ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਗਰੋਵਰ, ਮਿਸ. ਰੰਜੀਤਾ ਰੋਹਤਗੀ, ਕੇਸ਼ਵ ਸਹਿਗਲ, ਨਿਖਿਲ ਅਰੋੜਾ, ਸਾਇਰਸ ਜਲ, ਮਿਸ. ਕਲਿਆਣੀ ਭਿੜੇ, ਮੈਸ. ਕਰੰਜਵਾਲਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾਨੰਦ ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨਿੰਦਿਤਾ ਪੁਜਾਰੀ, ਮਿਹਿਰ ਸੈਮਸਨ, ਕੁ. ਸ਼ੇਰਿਆ ਮੁਨੋਥ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਸੀਤਾਮਸਨੀ ਚੇਰੂਕੁਮੱਲੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਸਵਤੀ ਮੈਨਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਸੀਤਾਮਸਿਨੀ ਚੇਰੂਕੁਮੱਲੀ, ਮੁਕੁੰਦਾ ਮਾਮੀਡੀਪੁੜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸਾਵਰੀ ਸੋਢੀ, ਅਭਿਨੀਤ ਅਰਵਿੰਦ, ਮੈਤ੍ਰੇਯਾ ਸਾਹਾ, ਕੁ. ਰਾਧਿਕਾ ਮਹਾਪਾਤਰਾ, ਸ. ਭਾਵਨਾ ਦਾਸ, ਸ. ਅਰੁੰਧਤੀ ਕਾਟਜੂ, ਸਾਈ ਕੌਸ਼ਲ, ਮਿਸ. ਤਾਰਾ ਨਰੂਲਾ, ਸ. ਸ਼ਿਵਾਨੀ ਲੂਥਰਾ ਲੋਹੀਆ, ਕੁ. ਅਪਰਾਜਿਤਾ ਸਿਨਹਾ, ਨਿਤਿਨ ਸਲੂਜਾ, ਕੁ. ਤਮੰਨਾ ਪੰਕਜ, ਕੁ. ਅਸਮਿਤਾ ਨਰੂਲਾ, ਸ. ਸ਼ਿਵਾਂਗੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ. ਅਪੂਰਵਾ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਕੁ. ਸੋਨਲ ਚੋਪੜਾ, ਮਾਨਸ ਅਗਰਵਾਲ, ਧਨੁਰਧਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ, ਰਾਹੁਲ ਸਾਂਗਵਾਨ, ਕਾਰਤਿਕ ਸੁੰਦਰ, ਐਮ.ਜੀ. ਅਰਾਵਿੰਦ ਰਾਜ, ਸ਼ਿਵਗਨਮ ਕਾਰਤੀਕੇਅਨ, ਸਿਧਾਰਥ ਸ਼੍ਰੀਧਰ, ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਕੁ. ਸ਼ੈਲੀ ਭਸੀਨ, ਚੈਤੰਨਿਆ ਸਫਾਯਾ, ਆਨੰਦ ਅਮਿਤ, ਮਿਸ. ਵਰਸ਼ਿਨੀ ਸੁਧਿੰਦਰ, ਏ. ਸੇਲਵਿਨ ਰਾਜਾ, ਮਨੂ ਸ਼੍ਰੀਨਾਥ, ਐਮ ਪੀ ਸ਼੍ਰੀਵਿਗਨੇਸ਼, ਲਕਸ਼ਮਣ ਰਾਜਾ ਟੀ., ਮਿਥੁਨ ਕੁਮਾਰ ਐਨ., ਮਿਸ. ਕਰੁਣਾ ਨੰਦੀ, ਰਾਹੁਲ ਨਰਾਇਣ, ਕੁ. ਮੁਸਕਾਨ ਟਿਬਰੇਵਾਲਾ, ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਨਿਤੀਸ਼ ਚੌਧਰੀ, ਕੁ. ਰਮਿਆ ਸੋਨੀ, ਸ. ਨੂਪੁਰ ਕੁਮਾਰ, ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਸਿੰਘ, ਰੋਹਿਨ ਭੱਟ, ਕੁ. ਨੇਹਾ ਨਾਗਪਾਲ, ਮਲਕ ਮਨੀਸ਼ ਭੱਟ, ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਸੁਮਨ, ਧਨੁਰਧਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ, ਸ਼ਾਦਾਨ ਫਰਾਸਾਤ, ਅਮਿਤ ਭੰਡਾਰੀ, ਅਮਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਗੌਤਮ ਭਾਟੀਆ, ਉਤਕਰਸ਼ ਸਕਸੈਨਾ, ਅਭਿਨਵ ਸ਼ੇਖਰੀ, ਸ਼ੌਰਿਆ ਦਾਸਗੁਪਤਾ, ਅਮਨ ਨਕਵੀ, ਮਿਸ. ਰਿਸ਼ਿਕਾ ਜੈਨ, ਸ. ਨਤਾਸ਼ਾ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਕੁ. ਮ੍ਰਿਗਾਂਕਾ ਕੁਕਰੇਜਾ, ਅਭਿਸ਼ਕਰ ਸਿੰਘਵੀ, ਕੁਮਾਰ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਸਿੰਘ, ਰੋਹਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਕੁ. ਅਪਰਨਾ ਮਹਿਰੋਤਰਾ, ਰਾਘਵ ਗੁਪਤਾ, ਨਿਖਿਲ ਪੁਰੋਹਿਤ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਘਵ ਅਵਸਥੀ, ਨਮਿਤ ਸਕਸੈਨਾ, ਅਵਨੀਸ਼ ਮੈਥਾਨੀ, ਸ਼ਿਵਮ ਰਘੂਵੰਸ਼ੀ, ਮਿਸ. ਰੁਚਿਰਾ ਗੋਇਲ, ਸ. ਵਰਿੰਦਾ ਗਰੋਵਰ, ਆਕਰਸ਼ ਕਾਮਰਾ, ਸੂਰਜ ਸਨਪ, ਅਵਿਸ਼ਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਵਮ ਸਿੰਘ, ਕੁ. ਮੁਗਧਾ ਪਾਂਡੇ, ਧਰੁਵ ਗਾਂਧੀ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼ਿਵਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਕੁ. ਸ਼ਿਵਿਕਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ. ਸ਼ਾਸਵਤੀ ਪਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਸੇਰੇਨਾ ਜੇਠਮਲਾਨੀ, ਕੈਲਾਸ ਬਾਜੀਰਾਓ ਔਤਦੇ, ਸ਼ੌਰਿਆ ਸਹਾਏ, ਕਾਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਉਦੈ ਖੰਨਾ, ਮਿਸ. ਰੁਚੀ ਗੌਰ ਨਰੂਲਾ, ਮਾਧਵ ਸਿੰਹਲ, ਅਰਕਜ ਕੁਮਾਰ, ਪਦਮੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਚਿਤਵਨ ਸਿੰਘਲ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ, ਰਮਨ

ਯਾਦਵ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਕੁ. ਸਵਾਤੀ ਘਿਲਦਿਆਲ, ਸ. ਦੇਵਯਾਨੀ ਭੱਟ, ਅੰਕਿਤ ਯਾਦਵ, ਕੁ. ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਗੁਪਤਾ, ਸੰਨੀ ਚੌਧਰੀ, ਕੁ. ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਪਾਠਕ, ਯਸ਼ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬੁੰਦੇਲਾ, ਅਭਿਮਨਿਊ ਸਿੰਘ, ਸੰਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ, ਕਰਨ ਬਿਸ਼ਨੋਈ, ਐਮ.ਆਰ ਸ਼ਮਸ਼ਾਦ, ਅਰਿਜੀਤ ਸਰਕਾਰ, ਕੁ. ਨਬੀਲਾ ਜਮੀਲ, ਸ. ਅਪਰਾਜਿਤਾ ਜਾਮਵਾਲ, ਸ. ਸੁਮੇਧਾ ਰੇ ਸਰਕਾਰ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਸਿੰਘ, ਸ. ਰੂਪਾਲੀ ਸੈਮੂਅਲ, ਰਿਸ਼ਭ ਪਾਰਿਖ, ਨਿਆਜ਼ ਏ ਫਾਰੂਕੀ, ਅਮਨ ਝਾਅ, ਮਿਸ. ਰੁਚੀ ਕੋਹਲੀ, ਰਾਹੁਲ ਉਨੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਅੰਕਿਤ ਆਨੰਦਰਾਜ ਸ਼ਾਹ, ਗੌਰਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ਼ਾਹ, ਕੁ. ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਰਿਸ਼ੀ ਟੂਟੂ, ਕੁ. ਐਮ. ਜਨਾਨੀ, ਆਰ.ਸੀ. ਕੋਹਲੀ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰੂਪਮਾ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ. ਸੌਮਿਆ ਕਪੂਰ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕਾਤਯਾਨੀ ਆਨੰਦ, ਅਨੁਜ ਸਲੂਜਾ, ਅਨੁਭਵ ਦੂਬੇ, ਪ੍ਰਭਾਸ ਬਜਾਜ, ਨਵਨੀਤ ਆਰ, ਅਜੈ ਸੱਭਰਵਾਲ, ਰੰਗਾਸਰਨ ਮੋਹਨ, ਮਿਸ. ਮੇਘਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ. ਅਕਾਂਕਸ਼ਾ ਗੁਪਤਾ, ਅਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੌਮੇਂਦੂ ਮੁਖਰਜੀ, ਅਤੁਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਐੱਸ ਸੰਤੋਸ਼ ਰਿਬੈਲੋ, ਕੁ. ਮਨੀਸ਼ਾ ਅਗਰਵਾਲ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ ਸਾਈਂ ਦੀਪਕ, ਵੀ ਸ਼ਿਆਮੋਹਨ, ਮਿਸ. ਸ਼ਕਤੀਕੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਵਿਨਾਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਅਵਧਾਨੀ, ਕੁ. ਮੈਸਰਜ਼ ਲਈ ਅੰਸ਼ਿਕਾ ਬਾਜਪਾਈ, ਅਕਸ਼ਤ ਗੋਗਨਾ, ਪ੍ਰਣਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ। Kmnp ਕਾਨੂੰਨ, ਮਿਸ. ਪ੍ਰਿਆ ਅਰਸਤੂ, ਡਾ. ਜੋਸਫ਼ ਅਰਸਤੂ ਐਸ, ਜਾਰਜ ਵਰਗੀਸ, ਮਿਸ. ਸ਼ੀਲਾ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਅਗਰਵਾਲ ਨਰਾਇਣ, ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਕੁ. ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਤਿਆਗੀ, ਅਮਿਤ ਕੇ. ਸਿੰਘ, ਵਰੁਣ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਮਨਨ ਸੋਨੀ, ਡਾ. ਸਸਮਿਤ ਪਾਤਰਾ, ਜੋਬੀ ਪੀ. ਵਰਗੀਸ, ਉਪਮਨਿਊ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਭਿਨਵ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸ਼ਿਵਾਂਗ ਰਾਵਤ, ਮਿਸ. ਰਾਧਿਕਾ ਜਾਲਾਨ, ਸ. ਸੰਜੀਵਨੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਸ਼ੇਖਾਵਤ, ਕੁ. ਜੋਤੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ. ਫਿਲਜ਼ਾ ਮੂਨਿਸ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਆਰ ਦੀਕਸ਼ਿਤ, ਸ਼ੇਖਰ ਜੀ ਦੇਵਾਸਾ, ਮਿਸ. ਥਸ਼ਮਿਤਾ ਮੁਥੰਨਾ, ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾਰੀ, ਨਿਰੁਪ ਸੁਕੀਰਤੀ, ਪ੍ਰਜਵਲ ਹਲੂਰ, ਮੈਸਰਜ਼. ਦੇਵਾਸਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਗਰੁੱਪ ਕੈਪਟਨ ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀ, ਕੁ. ਅਰਚਨਾ ਪਾਠਕ ਦਵੇ, ਕੁ. ਅਪੂਰਵਾ ਮਹੰਤੀਅਨ, ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ, ਪਰਮੋਦ ਕੁਮਾਰ ਵਿਸ਼ਨੋਈ, ਪੀ. ਵਿਯੋਗੇਸ਼ਵਰਨ, ਅਸ਼ੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਉਪਾਧਿਆਏ, ਵਾਈ. ਲੋਕੇਸ਼, ਅਨਿਰੁਧ ਸ਼ਰਮਾ, ਵੀ. ਕੰਧਾ ਪ੍ਰਭੂ, ਮਿਸ. ਮੈਤਰੀ ਗੋਲ, ਅਨੁਭਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਐੱਨ.ਬੀ.ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਰੈੱਡੀ, ਅਕਸ਼ਤ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਗੌਰਵ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ, ਡਾ. ਏ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਵੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ. ਰਿਚਾ ਸਿੰਘ, ਸ. ਗੀਤਾ ਚੌਹਾਨ, ਸਦਾਸ਼ਿਵ, ਧਵਲ ਉਨਿਆਲ, ਕੁਮਾਰ ਕਾਰਤੀਕੇ, ਸੁਧਾਕਰ ਕੁਲਵੰਤ, ਸਾਹਿਤ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਕੁ. ਅਨਮੋਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ. ਅਨੁਰਾਗ ਰਾਣਾ, ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਿਧਾਰਥ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ, ਆਦਿਤਿਆ ਅਨਿਰੁੱਧ ਪਾਂਡੇ, ਭਾਰਤ ਬਾਗਲਾ, ਕੁ. ਸ਼੍ਰੇਆ ਸਕਸੈਨਾ, ਸ. ਯਾਮਿਨੀ ਸਿੰਘ, ਸੌਰਵ ਸਿੰਘ, ਹਮਜ਼ਾ ਲੱਕੜਵਾਲਾ, ਕੁ. ਰਚੀਤਾ ਚਾਵਲਾ, ਸ. ਮਾਨਿਕਾ ਪ੍ਰਿਯਾ ਐਸ, ਸੁਪ੍ਰਤੀਕ ਸਰਕਾਰ, ਮੁਕੁੰਦ ਪੀ. ਉਨੀ, ਕਾਲੇਸ਼ਵਰਮ ਰਾਜ, ਮਿਸ. ਤੁਲਸੀ ਕੇ ਰਾਜ, ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ ਟੀ.ਏ., ਪੁਲਕਿਤ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸੋਮਨਾਦਰੀ ਗੌਡ ਕਟਮ, ਅਭਿਲਾਸ਼। ਐਮ.ਆਰ., ਸਯੁਜ ਮੋਹਨਦਾਸ। ਐੱਮ., ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਅਭੈ ਅਨਿਲ ਅੰਤੁਰਕਰ, ਸਾਰਥਕ ਮਹਿਰੋਤਰਾ, ਧਰੁਵ ਟਾਂਕ, ਕੁ. ਸੁਰਭੀ ਕਪੂਰ, ਗੈਚਾਂਗਪੂ ਗੰਗਮੇਈ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਨੀਤ ਪ੍ਰਣਵ, ਅਮਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਿਕਾਸ ਚੰਦਰ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਅਲਭਿਆ ਧਮੀਜਾ, ਐਸ਼ਵਰੀ

ਵਿਕਰ, ਅਭਿਨਵ ਗੁਪਤਾ, ਨਿਤੇਸ਼ ਰੰਜਨ, ਮਿਸ. ਸਿੰਦੂਰਾ VNL, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਦਿਤੀ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਪ੍ਰਭਸਿਮਰ ਸਿੰਘ, ਕੁ. ਮੰਜੂ ਜੇਟਲੀ, ਸਿਧਾਰਥ ਸਿਨਹਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਰਾਵਤ, ਕੁ. ਪ੍ਰਿਆ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਨ੍ਗਿੰਗ ਚਾਮਵੀਬੋ ਜ਼ੇਲਿਯਾਂਗ, ਮਿਸ. ਅਨੂ ਪ੍ਰਿਆ ਨਿਸ਼ਾ ਮਿੰਜ, ਤਥਾਗਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਕੁ. ਮਾਰਬਿਆਂਗ ਖੋਂਗਵੀਰ, ਸ਼ਿਵਮ ਸਿੰਘਾਨੀਆ, ਮਿਸ. ਚੁਬਲੇਮਲਾ ਚਾਂਗ, ਨਿਤਾਂਸ਼ ਜੈਸਵਾਲ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸਿੰਘ, ਆਦਿਤਿਆ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਪ੍ਰਾਂਗ ਨਿਊਮਈ, ਐਸ. ਰਾਜੂਰਕਰ, ਮਿਸ. ਚਾਰੂ ਮਾਥੁਰ, ਸ. ਮੀਰਾ ਕੌੜਾ, ਤੇਜਸ ਪਟੇਲ, ਸਾਕੇਤ, ਕੁ. ਮੁਸਕਾਨ ਗਾਂਧੀ, ਅਭਿਨਵ ਚੰਦਨ, ਪਵਨ ਅਨੇਜਾ, ਅਕਸ਼ੈ, ਐੱਮ. ਅਨਿੰਦਿਤਾ ਮਿੱਤਰਾ, ਮੁਹੰਮਦ. ਜ਼ਾਹਿਦ ਹੁਸੈਨ, ਸ. ਅੰਜੁਲ ਦਿਵੇਦੀ, ਡਾ. ਰਾਮ ਸੰਕਰ, ਸਾਈਂ ਗ੍ਰਿਧਰ, ਵਿਸ਼ਵਜੀਤ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਾਂਡੇ, ਟੀ.ਐਸ. ਨੰਦਾ ਕੁਮਾਰ, ਆਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਵੀ., ਆਦਿਤਿਆ ਕਿਸ਼ੋਰ ਤਿਆਗੀ, ਕੁ. ਆਰਵੀ ਸ਼ਾਰੁਮਤੀ, ਜੈ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਮਿਸ. M/s ਲਈ ਸੁਨਾਥਾ ਬਾਗੜੀ ਰਾਮ ਸੰਕਰ ਅਤੇ ਸਹਿ ਅਲੈਕਸ ਜੋਸਫ, ਏਜਾਜ਼ ਮਕਬੂਲ, ਮਿਸ. ਤਨਵੀ ਦੂਬੇ, ਅਨੁਕ੍ਰਿਤ ਗੁਪਤਾ, ਸਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ, ਸੁਮਿਤ ਚੈਟਰਜੀ, ਯਸ਼, ਕੁ. ਅਨੁਸ਼੍ਰੀ ਮਾਲਵੀਆ, ਸ. ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਨਰਾਇਣ, ਮਿਲਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਹਾਨ ਮੁਖਰਜੀ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨਚੰਦਾ, ਕੁ. ਨਿਸ਼ਾ ਤੋਮਰ, ਗੌਤਮ ਭਾਟੀਆ, ਸਯੰਦੀਪ ਪਹਾੜੀ, ਤਨਮਯ ਸਿਨਹਾ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਸ਼ੇਖਰ ਝਾਅ,

ਐਡਵਾਂਸ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੁਆਰਾ,

ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲਾ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ

ਥਾਮਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਨੁਸ਼੍ਰੀ ਭੱਲਾ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ

ਵਿਸ਼ਾ - ਸੂਚੀ

A. ਪਿਛੋਕੜ..... 8

i. ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ……

ii. ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੰਸਾ .....11.

B. ਬੇਨਤੀਆਂ..... 18

C. ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ……64

D. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 68

i. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। 68

a ਆਰਟੀਕਲ 32 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ.....68
ਬੀ. ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ.....72
c. ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ 74
d. ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ..... ॥੨੬॥
ਈ. ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ.....
ii. ਕੀ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕਤਾ 'ਅਨ-ਭਾਰਤੀ' ਹੈ? ਭਾਰਤੀ ਕੌਣ ਹੈ? ਭਾਰਤੀ ਕੀ ਅਭਿਆਸ ਹਨ? 81
a ਵਿਅੰਗਾਤਮਕਤਾ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ 81
ਬੀ. ਹੁਸ਼ਿਆਰਤਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਾਂ ਕੁਲੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ 83
c. ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਕਟੋਰੀਅਨ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਉਭਾਰ ਅਤੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਪਛਾਣ ਦੇ ਪੁਨਰ-ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ 91
d. ਭਾਰਤੀ ਕੌਣ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕੀ ਅਭਿਆਸ ਹਨ? .....95 iii. ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ.....95
a ਵਿਆਹ ਦੀ ਕੋਈ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ.....95
ਬੀ. ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ 100
I. ਘੰਟੇ 101
II. ਵਿਧਵਾ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ 101
III. ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਉਮਰ 102
IV. ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਹਿੰਸਾ.....103
V. ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਵਿਆਹ 104
VI. ਤਲਾਕ 107
VII. ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 108
c. ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਇਸ ਚਰਚਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ..... 110

iv. ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ……..
.....111
v. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ: ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ..... 122
vi. ਅਣਗਿਣਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚ……..126
vii. 'ਇੰਟੀਮੇਟ ਜ਼ੋਨ' ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਦਾਇਰਾ.....
.....128
viii. ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ 133
a ਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ? 133
ਬੀ. ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ.....136
c. SMA ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ 140
I. SMA ਦੀ ਸਕੀਮ 140
II. ਫੈਰੀ ਵਿੱਚ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ……
.....143
III. ਘਾਇਦਾਨ ਵਿੱਚ ਯੂਕੇ ਦੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦਾ ਫੈਸਲਾ.....
.....147
IV. SMA ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸੀਮਾਵਾਂ..... ॥੧੫੦॥
d. ਐੱਫ.ਐੱਮ.ਏ. ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ 155
ix. ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ 157
a ਸਵੈ-ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਬਣਨ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ .....
.....157
ਬੀ. ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ……161
I. ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ 161
II. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਸਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ.....165
c. ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂ..... 167
I. ਅਟੈਪੀਕਲ ਪਰਿਵਾਰ 167
II. ਸਨਮਾਨ, ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ 170

III. ਸਿਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ…… 172
d. ਅਨੁਛੇਦ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ..... 174
x. ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ.....179
a ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ 179
ਬੀ. ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਅਰਾਜਕਤਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ 183
xi ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ.....184
a ਲਿੰਗ, ਲਿੰਗ, ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ.....185
ਬੀ. NALSA ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ…… 186
c. ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ …… 191
I. ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰ 191
II. ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਉਪਾਅ 194
III. ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਣ ਵਿਆਖਿਆ.....197
xii. LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ 200
a ਮੈਂਟਲ ਹੈਲਥਕੇਅਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ..... 200
ਬੀ. LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ 202
xiii. ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ 204
a ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ..... 204 I. ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ 208

II. ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ.....211
III. ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ.....215
ਬੀ. CARA ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ 224
ਈ. ਜਸਟਿਸ ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ ਦੀ ਰਾਏ ਦਾ ਜਵਾਬ 227
F. ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ 239
G. ਸਿੱਟੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ.....242
1. ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।
2. 'LBGTQ' ਅਤੇ 'queer' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨਾਂ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਤੇ ਛਤਰੀ ਸਮੀਕਰਨ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
3. ਸ਼ਬਦ 'ਅਨੁਕੂਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਘ' ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਟੈਪੀਕਲ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਹੈ।

A. ਪਿਛੋਕੜ
i. ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ ਨੇ ਸ
4. ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ 18601 ਦੀ ਧਾਰਾ 377 "ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧ" ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਕ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਅਜਿਹੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਉਸੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਧਾਰਾ 377 ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਅਨੁਰੂਪ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 3 ਗੂੜ੍ਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਨਤਕ ਮਜ਼ਾਕ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾ ਕੇ, ਰਾਜ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
5. ਨਾਜ਼ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ NCTD4 ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਾਲਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਕੌਸ਼ਲ ਬਨਾਮ ਨਾਜ਼ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 5 ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਲਿੰਗਕਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਨਸੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ6 ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਕੇਐਸ ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (9ਜੇ) ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾਮਲਾ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 7 NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਰਦ-ਔਰਤ ਬਾਇਨਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ 'ਤੀਜੇ ਲਿੰਗ ਵਿਅਕਤੀ' ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਲਿੰਗ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਸਟਿਸ ਕੇਐਸ ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (9ਜੇ) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਕੌਸ਼ਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ "ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼" ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਡਰ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸਥਿਤੀ।

6. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ8 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 377 ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ LGBTQ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ: (i) ਧਾਰਾ 377 ਨੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸਮੂਹ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ 9; (ii) ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ 'ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ' 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 377 'ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ' 10 ਦੇ ਮੁੱਖ ਗੁਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ; (ii) ਆਰਟੀਕਲ 15 'ਸੈਕਸ' 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ 11 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 377 ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ LGBTQ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ; ਅਤੇ (iii) ਧਾਰਾ 377 ਨੇ ਧਾਰਾ 19(1) (ਏ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 377 ਜਿਨਸੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ।12

7. ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (DY ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.) ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ LGBTQIA+ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨੈਵੀਗੇਟ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ 'ਜਿਨਸੀ' ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਅਤੇ ਹੋਂਦ ਤੱਕ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ LGBTQIA+ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਚੁਣੋ ਕਿ ਕਿਸ ਨਾਲ ਭਾਈਵਾਲੀ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਜਿਨਸੀ ਨੇੜਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਤੀ ਲੱਭਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਾ ਲਾਭ, ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਇਸਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕੋ ਲਿੰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਲੱਭਦੇ ਹਨ; ਵਰਗ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ; ਅਤੇ ਕਿਊਅਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ। ii. ਕੁਈਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੰਸਾ

8. ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵਤੇਜ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਵੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਹਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ, ਨਫ਼ਰਤ, ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਮਖੌਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਸੂਖਮ ਅਤੇ ਸੂਖਮ ਨਹੀਂ। ਰਾਜ (ਜਿਸ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਊਅਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਅਤੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ) ਨੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 377 ਦਾ ਭੂਤ ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ।

9. ਕਾਨੂੰਨ, ਧਾਰਾ 377 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਉਹ ਰਥ ਸੀ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮਿਲਾਪ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 377 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਦੋਸਤੀ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 377 ਨੇ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇਹ ਦੂਰਗਾਮੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜਿਨਸੀ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ LGBTQIA+ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਤਾਰ, ਵਿਆਪਕ ਵਿਦਰੋਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

ਸੰਵੇਦਨਹੀਣਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕਹਾਵਤ ਦੀ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। LGBTQIA+ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਅਵੱਗਿਆ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਹਿੰਮਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭੇਦਭਾਵ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਨਤਕ ਦਫ਼ਤਰ ਤੱਕ।

10. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ LGBTQIA+ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਵਿਤਕਰਾ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ, ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਉਤਪਾਦ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਇਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਇੱਕ ਉਤਪਾਦ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਯਮ ਅਤੇ

ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਦੇ ਝਟਕੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਸਰੋਤ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ 1950 ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਲਮ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

11. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮੂਲ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਕ ਗੁਣ ਹੈ, ਕਿਊਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਮਾਨ ਅਤੇ ਅਦਿੱਖ ਦੋਹਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੁਢਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਦਾ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਊਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਔਰਤ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਭੱਜ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ, ਲਾਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਜੁੱਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਪਾ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਪਰੇਡ ਕੀਤੀ ਗਈ।

12. LGBTQIA+ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਜਨਤਕ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲਿੰਗ ਬਾਈਨਰੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਬੱਸ ਡਿਪੂਆਂ 'ਤੇ ਪਬਲਿਕ ਵਾਸ਼ਰੂਮ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂਚ ਪੁਆਇੰਟ ਅਤੇ ਟਿਕਟ ਕਾਊਂਟਰਾਂ ਸਮੇਤ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਲਿੰਗ ਬਾਈਨਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਟਰਾਂਸਵੂਮੈਨ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂਚ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋਣ ਲਈ ਕਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। 14 ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਔਰਤ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਪਛਾਣ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਤੀਜੇ ਪੱਖ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿਜੈਂਡਰ ਔਰਤ ਮਰਦਾਂ ਲਈ ਬਣੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਅਸਹਿਜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਅਸਹਿਜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਲਿੰਗੀ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਭਰੇ ਰਵੱਈਏ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਵੀਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਅੰਗ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਇਕੱਠਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ ਨੇ 3,619 ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 12% ਹੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਧੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। 5,000 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ। 15 ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਉਲਟ, ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਉਹ ਭੀਖ ਮੰਗਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਅਨੁਰੂਪਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਐਨ.ਐਚ.ਆਰ.ਸੀ.) ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 82 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਗਏ ਜਾਂ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਕੂਲ ਛੱਡ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮੌਕਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

14. ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਪਰਿਵਾਰ ਅਕਸਰ ਕੁਈਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰਲਿੰਗੀ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ "ਲਿੰਗ ਸਧਾਰਣ ਸਰਜਰੀਆਂ" ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਭਾਵ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪ੍ਰਜਨਨ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਸਰੀਰ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਰਸ਼ ਜਾਂ ਮਾਦਾ ਲਿੰਗ ਵਰਗੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ) ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਚੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ16। ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਸਵੀਕਾਰਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ

ਹੈ। ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਨਾਲ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜਣੇਪੇ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਲਿੰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਬਾਰੇ ਸੱਚਾਈ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਚਿੰਤਤ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦੇਣਗੇ।18 ਇੱਕ ਹੋਰ ਔਰਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਲਈ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਫ਼ੋਨ ਟਰੇਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 19 ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਲਿੰਗ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਈਅਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 'ਕਨਵਰਜ਼ਨ ਥੈਰੇਪੀ' ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਕਨਵਲਸਿਵ ਝਟਕੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। 20 ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅੰਗਮਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਸ ਦੁਖਦਾਈ ਤਜ਼ਰਬੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ: “ਇਹ ਸਿਰਫ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਫਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ [...] ਇੱਥੇ, ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਵਾਰਡਨ ਦੁਆਰਾ ਮੈਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ ਲਈ ਚਲਾ ਗਿਆ. ਇਸ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਥਰੂਮ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਵਰਤਦੇ ਸਨ। ਕੋਈ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ. ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਜੇਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੈ। ”

15. ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲਿੰਗ-ਸਬੰਧਤ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਘਾਟ ਤੱਕ ਲਿੰਗ-ਸਮੇਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੈਕਟਰ. ਅਧਿਐਨਾਂ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਵੀਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਮਕਾਨ ਲੈਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। 22 ਕਵੀਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਘਰ ਬਦਲੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਗੜਬੜੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

16. ਅਕਸਰ, ਰਾਜ ਦੇ ਯੰਤਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਅੰਗਮਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਐਪੀਡੈਮਿਓਲੋਜੀ ਦੁਆਰਾ 60,000 ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਖੋਜ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ

ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਕੈਦ ਦੌਰਾਨ. ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਰਦ ਕੈਦੀਆਂ ਨੇ ਉਸਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਸੀਸ-ਔਰਤ (ਜੋ ਇੱਕ ਟਰਾਂਸ ਮੈਨ ਨਾਲ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਸੀ) ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਲਾਪਤਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜੋੜੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ'।27 ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹ ਕਵੀਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। 28 ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਜਿਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਵੀਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਪਰੀਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਾਲੇ ਰਵੱਈਏ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ।29 17। NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਬਾਈਨਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਤੀਜੇ ਲਿੰਗ" ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਕਲੰਕ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਨਤਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ (ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ 201930 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਲਿੰਗ-ਪੁਨਰ-ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਸਰਜਰੀਆਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਨਫ਼ਰਤ ਭਰੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਬਾਰੇ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

18. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ (ਜੋ LGBTQIA+ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ) ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੈਰ ਰਸਮੀ (ਅਤੇ ਅਦਿੱਖ) ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ

ਸੈਕੰਡਰੀ ਪਰ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੜਾਅ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇੱਕ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਏ ਵਰਗ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਰਸਮੀ (ਅਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ) ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਸੰਸਥਾ: ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਕੁਆਇਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖ ਕੇ ਕਵੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਮਾਨਤਾ ਕੋਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਿਊਅਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦੇ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਪਰੀਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

B. ਬੇਨਤੀਆਂ

19. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਵੇਰਵੇ ਸਹਿਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਹਰੇਕ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

20. ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ

a LGBTQIA+ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ LGBTQIA+ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨਮਾਨ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜੋ LGBTQIA+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, LGBTQIA+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ31;

ਬੀ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਅਤੇ 21 ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ LGBTQIA+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ;

c. ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ (SMA) LGBTQIA+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਧਾਰਾ 2132 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ;

d. SMA ਤੋਂ LGBTQIA+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਦੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ;

ਈ. SMA ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ:

i. ਇਹ LGBTQIA+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗ-ਅਨੁਕੂਲ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੈਰ-ਮਾਨਤਾ LGBTQIA+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ;

ii. LGBTQIA+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ SMA ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ। LGBTQIA+ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ;

iii. LGBTQIA+ ਅਤੇ ਗੈਰ-LGBTQIA+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੈਧ, ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਨ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, SMA ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। SMA ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਿਵਲ ਰੂਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਚੁਣ ਸਕਦੇ। SMA ਤੋਂ LGBTQ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਇਸ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਗਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ;

f LGBTQ+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਕੋਈ 'ਜਾਇਜ਼ ਰਾਜ ਹਿੱਤ' ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

g LGBTQIA+ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸਮੇਤ, ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਲਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਬਣਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ;

h. ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਲੋਕ ਹਨ33.;

i. LGBTQ+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਆਰਥਿਕ ਲਾਗਤ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;

ਜੇ. ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ;

k. ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਜਿਉਂਦਾ ਜਾਗਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਹਕੀਕਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।

l ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੀ ਹੈ। LGBTQIA+ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ-ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

m ਇੱਥੇ ਵਧ ਰਹੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਮਤੀ (ਨਿਆਂਇਕ ਸਹਿਮਤੀ ਸਮੇਤ) ਹੈ ਜੋ ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ;

n. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅੰਗਮਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;

ਓ. ਪਰਿਣਾਮਿਕ ਰਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ LGBTQIA+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਹੈ;

ਪੀ. SMA ਨੂੰ ਲਿੰਗ-ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "ਪਤੀ" ਅਤੇ "ਪਤਨੀ" ਵਰਗੇ ਲਿੰਗ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ "ਪਤੀ" ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। SMA ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। SMA ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 “ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ” ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 4(1)(a) ਇੱਕ “ਪਤੀ/ਪਤਨੀ” ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(1)(b) ਇੱਕ “ਪਾਰਟੀ” ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ;

q. SMA ਅਧੀਨ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ 21 ਸਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

ਆਰ. ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ SMA ਵਿੱਚ "ਪੁਰਸ਼" ਜਾਂ "ਔਰਤ" ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਉਸ ਲਿੰਗ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਪਛਾਣਦੇ ਹਨ।

21. ਡਾਕਟਰ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a SMA ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਕੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 15(1) ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। SMA ਵਿੱਚ ਇਹ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਸੀਕ੍ਰਿਪਟਿਵ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜੋ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬਾਹਰੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ

ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਮਨੋਨੀਤ ਹਨ) 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਦੇ ਮਾਰਕਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇੱਕ ਬੇਦਖਲੀ ਹੈ। ;

ਬੀ. ਵਿਆਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਲਾਭ ਜਾਂ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਇਹ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ, ਮਾਣ, ਸਵੈ-ਮਾਣ, ਪੂਰਤੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ (ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਅਤੇ ਟੈਕਸ, ਵਿਰਾਸਤ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਆਦਿ ਦੇ ਖੇਤਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਹੈ।

c. SMA ਤੋਂ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਰਗੀਕਰਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝਯੋਗ ਅੰਤਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਪਰੀਤ ਅਤੇ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ;

d. SMA ਤੋਂ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਾਜਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 19(2)34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ;

ਈ. SMA ਤੋਂ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਸਮਾਨ ਨੈਤਿਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਾਰੇ ਜਨਤਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਦਰ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 'ਤੇ ਜਾਤ-ਆਧਾਰਿਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ;

f SMA ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

i. ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਬੀ) ਵਿੱਚ "ਪੁਰਸ਼" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਔਰਤ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

ii. "ਪੁਰਸ਼" ਅਤੇ "ਔਰਤ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸ-ਮੈਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸ-ਔਰਤ, ਅੰਤਰ-ਸੈਕਸ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਬਾਈਨਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ 35;

iii. ਸੈਕਸ਼ਨ 4(c) ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਉਮਰ-ਅਧਾਰਿਤ ਬੇਦਖਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਲਿੰਗ, ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ, ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ

ਜਿਨਸੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 4(c) ਨੂੰ ਉਮਰ-ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਠਾਰਾਂ ਜਾਂ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਵੇ। ਵਿਕਲਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 4(c) ਨੂੰ ਲੈਸਬੀਅਨ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਅਠਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ 20 ਸਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੈਰ-ਬਾਈਨਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ, SMA ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਉਮਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਸੰਸਦ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

iv. ਅਨੁਸੂਚੀ II ਅਤੇ III ਵਿੱਚ "ਵਿਧਵਾ" ਅਤੇ "ਵਿਧਵਾ" ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ "ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ" ਅਤੇ "ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ" ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ, ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਜਿਨਸੀ ਪਛਾਣ;

v. ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ III ਅਤੇ IV ਵਿੱਚ "ਲਾੜੀ" ਅਤੇ "ਲਾੜੀ" ਦੇ ਸੰਦਰਭਾਂ ਨੂੰ "ਲਾੜੀ ਜਾਂ ਲਾੜਾ" ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਲਿੰਗ, ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ, ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ

g ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਆਹ ਐਕਟ 1969 ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

h. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਯੋਗ ਹੈ;

i. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ SMA ਅਤੇ FMA ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪਾਠ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। SMA ਦਾ ਅੰਤਰੀਵ ਜ਼ੋਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੇ ਫਿੱਕੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪਏ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਘਾਇਦਾਨ ਬਨਾਮ ਗੋਡਿਨ ਮੇਂਡੋਜ਼ਾ [2004] UKHL 30 ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;

ਜੇ. ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ, ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅੱਪਡੇਟ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ SMA 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਦੇ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ;

k. ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਵਿਰੁੱਧ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ 2005, ਦਹੇਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ 1961, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ 186036 ਵਿੱਚ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ) ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਸੈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ;

l ਵਿਆਹ ਦੀ ਕੋਈ ਸਦੀਵੀ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। SMA ਖੁਦ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਝ ਦੇ ਉਲਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, SMA ਇੱਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ ਜੋ ਲਾਗੂ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਸਦੀ ਜੜ੍ਹ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, SMA ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਝਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ;

m ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਹੁਗਿਣਤੀਵਾਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ;

n. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ "ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਾਰਨਾ" ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ SMA ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੱਢਣਾ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ SMA ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਰੀਡਿੰਗ ਜਾਇਜ਼ ਕਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ

ਓ. ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਊਅਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਅਧੀਨਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਾਵੇਗਾ - ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਘਟੀਆ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਵਿਪਰੀਤ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

22. ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੂ ਰਾਮਚੰਦਰਨ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 15, 19, 21 ਅਤੇ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(ਸੀ) ਅਤੇ

SMA ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਦਖਲੀ ਜਾਂ ਭੇਦਭਾਵ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਨੁਛੇਦ 14, 15, 19, 21 ਅਤੇ 25 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਮਿਲਾਪ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

ਬੀ. SMA, 1954 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਵਲ ਮੈਰਿਜ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜਾਤ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਦੋ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ;

c. LGBTQIA+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਸੂਤੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਿਨਸੀ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ, ਅਕਸਰ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਲਗ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅੰਗ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ37।

d. ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਬੈਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ SMA ਅਧੀਨ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 15(3) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਬੰਧ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਲਿੰਗ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ;

ਈ. ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

f ਰੀਡਿੰਗ-ਇਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ; ਅਤੇ

g ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿਰਫ਼ ਸੰਸਦ ਹੀ LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਨਵਾਂ 'ਸਮਾਜਿਕ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ' ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। LGBTQIA+ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

23. ਸ਼੍ਰੀ ਕੇਵੀ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ:

a ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ;

ਬੀ. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 39 ਸਮੇਤ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਿੰਗਕਤਾ, ਨਸਲ, ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਭੇਦਭਾਵ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ;

c. ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣਾਂ ਅਤੇ ਲਿੰਗਕਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ;

d. ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਨੇ LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲਿੰਗ ਦੀ ਸਵੈ-ਪਛਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਿੱਟਾ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਤਰਜੀਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਆਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ40

ਈ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਸੀ;

f ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਮੀਕਰਨ ਵਜੋਂ, ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(e), ਇੱਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਵਸਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 42;

g ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਣ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

h. ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ;

i. ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ "ਜੈਵਿਕ" ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ;

ਜੇ. ਪ੍ਰਜਨਨ ਹੀ ਵਿਆਹ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਮਿਲਣਾ ਅਤੇ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ - ਇਹ ਦੋ ਰੂਹਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਹੈ;

k. ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ 'ਮਰਦ' ਅਤੇ 'ਔਰਤ' ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਿਜੈਂਡਰ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ 195643 ਇੱਕ 'ਵਾਰਸ' ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਮਰਦ ਜਾਂ ਮਾਦਾ' ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਆਕਤੀ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਲਈ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਾਰਸ, ਜਿਸਦੀ ਵਿਆਕਤੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ;

l ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਚਾਈਲਡ ਰਾਈਟਸ (ਐਨਸੀਪੀਸੀਆਰ) ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਬਲੌਕਰ / ਲਿੰਗ-ਪਰਿਵਰਤਨ ਥੈਰੇਪੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਗੈਰ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਹ ਸੰਪੂਰਨ ਹਨ

ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਹੈਲਥ, 44 ਲਈ ਵਰਲਡ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ, ਜੋ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

m ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ "ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ" ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

24. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੀਥਾ ਲੂਥਰਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a FMA ਇੱਕ ਜੋੜੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ। ਐੱਫ.ਐੱਮ.ਏ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤੀ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਫਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

ਬੀ. LGBTQIA+ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਣ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਅਤੇ 21 ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ LGBTQIA+ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਸਮੇਤ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ

ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। FMA LGBTQIA+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੋਲੀਸ਼ਨ ਫਾਰ ਗੇ ਅਤੇ ਲੇਸਬੀਅਨ ਸਮਾਨਤਾ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ [2000] 4 LRC 292 ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;

c. SMA ਦੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ FMA ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਾਨ, ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਵਿਰੋਧੀ ਲਿੰਗ ਦੇ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਨਾਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ;

d. SMA ਅਤੇ FMA ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ LGBTQIA+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। LGBTQIA+ ਅਤੇ ਗੈਰ-LGBTQIA+ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐੱਫ.ਐੱਮ.ਏ. ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵੈਧਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਾਨ, ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, SMA ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ। ਐਫਐਮਏ ਤੋਂ ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਇਹਨਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ;

ਈ. ਐੱਫ.ਐੱਮ.ਏ. ਐੱਸ.ਐੱਮ.ਏ. ਲਈ ਸਮਾਨ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;

f ਐੱਫ.ਐੱਮ.ਏ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

g ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ FMA ਜਾਂ ਲਿੰਗੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

25. ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਗਰੋਵਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਵਿਆਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਸ਼ਟਰ - ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਂਝੇ ਟੈਕਸ ਲਾਭ ਅਤੇ ਸਰੋਗੇਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ;

ਬੀ. ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਐਫਐਮਏ ਦੀ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ;

c. ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ SMA ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਣ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ;

d. ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ SMA ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(a) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲਿੰਗਕਤਾ, ਲਿੰਗ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ, ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਰੂਪ ਹਨ;

ਈ. ਨਜਦੀਕੀ ਸਾਂਝਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19(1) (ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਸਵੋਲਡ ਬਨਾਮ ਕਨੈਕਟੀਕਟ 381 US 479 (1965) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;

f ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਵਿਆਹ ਭਾਰਤੀ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;

g ਵਿਅੰਗ ਜਾਂ ਸਮਲਿੰਗਤਾ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰੀ, ਕੁਲੀਨ ਧਾਰਨਾ ਜਾਂ ਸਮੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅੰਗ ਜਾਂ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿੰਗਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਹਨ; ਅਤੇ

h. ਗੈਰ-ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਵਾਇਤੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

26. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੈਨਾ ਕੋਠਾਰੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a SMA ਨੂੰ "ਪਤੀ" ਅਤੇ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ;

ਬੀ. SMA ਲਿੰਗ, ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ, ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;

c. ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਨਮਾਨ, ਨਿੱਜੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੈ;

d. ਅੰਤਰ-ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਅਤੇ

ਈ. ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। SMA ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਓਲਿਆਰੀ ਬਨਾਮ ਇਟਲੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 18766/11 ਅਤੇ 36030/11.

27. ਡਾਕਟਰ ਮੇਨਕਾ ਗੁਰੂਸਵਾਮੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਾਣਦੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ;

ਬੀ. ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਉੱਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ;

c. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ/ਸੋਧਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ;

d. SMA ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਉਹ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 15, 19, 21 ਅਤੇ 25 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ SMA ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

ਈ. SMA ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਵਿਕਸਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੈ;

f ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਪਰੰਪਰਾ ਹੈ;

g SMA ਵਿੱਚ ਲਿੰਗਕ ਸੰਦਰਭ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਲਈ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ;

h. ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ

i. ਹਿੰਦੂ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸੰਹਿਤਾਬੰਦੀ 1941 ਵਿੱਚ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਬਿੱਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਬਿੱਲ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ 1955,45 ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956, ਹਿੰਦੂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਐਕਟ 1956, ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ 1956। ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਵਿਆਹ, ਸਗੋਤਰਾ ਵਿਆਹ, ਇਕ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਿਰੋਧ ਹੋਇਆ। ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਸੁਧਾਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 'ਤੇ ਖਰੇ ਉਤਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮਾਜ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ, ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਬਿੱਲ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ।

28. ਸ੍ਰੀ ਸੌਰਭ ਕਿਰਪਾਲ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ:

a LGBTQ+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 15, 19(1)(a) ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਬੀ. ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ;

c. SMA ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ;

d. ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਦੋਂ ਇਸਨੇ SMA ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਸਦ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਖੋਜਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ;

ਈ. ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਜਾਂ ਅਸਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ

f ਆਰਟੀਕਲ 13 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਤੋੜਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 13 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਕਨੂੰਨ ਆਪਣੀ ਗੁੰਝਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

29. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਰਿੰਦਾ ਗਰੋਵਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਪ੍ਰਸੂਤੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਦਖਲ, ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ;

ਬੀ. ਵਿਆਹ, ਖ਼ੂਨ ਜਾਂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ 'ਅਟੈਪੀਕਲ ਪਰਿਵਾਰਾਂ' ਜਾਂ 'ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਪਰਿਵਾਰਾਂ' ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਨਾ ਦੇਣਾ ਧਾਰਾ 14, 15, 19 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ;

c. SMA ਅਧੀਨ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਬਾਲਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਾ ਦੇਣਾ ਧਾਰਾ 14, 15, 19 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ;

d. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰਸੂਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਸਨਮਾਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਉਸ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵਿਅੰਗ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਵੂ ਜੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ, ਐਸਐਲਪੀ (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰਬਰ 5027/2023, 6 ਫਰਵਰੀ 2023 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

ਈ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ 197346 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਅਤੇ 41-ਏ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਆਰੀ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਬਾਲਗਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਨਮ ਘਰ ਛੱਡਦੇ ਹਨ;

f ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ 'ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ' ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੇ।

30. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਰੁਣਾ ਨੰਦੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ:

a ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੂਲ ਦਾ ਜੀਵਨਸਾਥੀ 47 ਕਾਰਡਧਾਰਕ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਐਕਟ 1955.48 ਦੀ ਧਾਰਾ 7A(1)(d) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ OCI ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਲਿੰਗਕਤਾ ਨਿਰਪੱਖ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ FMA ਅਤੇ SMA ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ / ਲਿੰਗ / ਲਿੰਗਕਤਾ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੈਸਸ ਓਮਿਸਸ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲੋੜ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੇਸਸ ਓਮਿਸਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ;

ਬੀ. ਦੋ ਗੈਰ-ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਐਕਟ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੂਲ ਕਾਨੂੰਨ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ;

c. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਉਲਟ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ, ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇੱਕ OCI ਨੂੰ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ

ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਘੇਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਅਸੰਗਤਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇੱਕ ਸਦਭਾਵਨਾਪੂਰਨ ਨਿਰਮਾਣ. ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ FMA ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ;

d. ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 15, 19 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ; ਅਤੇ

ਈ. ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ (ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਨਿਯਮ 2020 ਦਾ ਨਿਯਮ 5 ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਫਾਰਮ 2 ਵਿੱਚ "ਪਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

31. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੀਥਾ ਸ਼ੇਨੋਏ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ:

a ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 15, 19, 21 ਅਤੇ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(ਸੀ) ਅਤੇ 17(ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਰੋਹ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ ਜਾਂ ਵਿਤਕਰਾ ਹੈ। 2) ਅਤੇ ਐਫਐਮਏ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ;

ਬੀ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਫਐਮਏ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ;

c. ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ 5(2) (ਏ) ਅਤੇ 5(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਯੁਕਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 'ਵਿਆਹਿਆ ਜੋੜੇ' ਦੁਆਰਾ 'ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ' ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ JJ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57 ਦੀ ਛੋਟ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਜੋ ਸਾਂਝੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਸਮੇਤ 'ਵਿਆਹ ਵਰਗਾ' ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ;

d. ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ 202249 ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ 5(2)(a) ਅਤੇ 5(3) ਨਾਬਾਲਗ ਨਿਆਂ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ 2015.50 ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

i. ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਅਧੀਨ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ;

ii. ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਮਾਂ ਬਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ; ਅਤੇ

iii. ਇੰਟਰ-ਕੰਟਰੀ ਅਡਾਪਸ਼ਨ 1980 ਅਤੇ 1989 ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਬਾਰੇ ਹੇਗ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗੋਦ ਲਏ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

32. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਰੁੰਧਤੀ ਕਾਟਜੂ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਆਰਟੀਕਲ 21 ਪਰਿਵਾਰ ਲੱਭਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਥਪੂਰਨ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ "ਪਰਿਵਾਰ" ਅਤੇ "ਪਰਿਵਾਰ" ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ

"ਜੀਵ" ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਔਰਤ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰੋਗੇਸੀ ਅਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, LGBTQ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਲੱਭਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ;
ਬੀ. ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਥਪੂਰਨ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ, ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;
c. LGBTQ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ;
d. ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ SMA ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;
ਈ. ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਜੋ ਰੀਡਿੰਗ-ਇਨ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਹਨਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ
f ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅੰਗ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕਤਾ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਹਿਸ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ।

33. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾਨੰਦ ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:
a CARA ਦੁਆਰਾ 16 ਜੂਨ 202251 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਦਫਤਰੀ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ
ਬੀ. ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਰੀਮਿਟ ਤੋਂ ਪਰੇ CARA ਸਰਕੂਲਰ ਯਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲੋੜਾਂ। ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(49) "ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਸੈਕਸ਼ਨ 57 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ।" ਸੈਕਸ਼ਨ 2(49) ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਹੋਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 57 ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। 34. ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਘਵ ਅਵਸਥੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 35. ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਮ ਸਿੰਘ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਰਾਜ ਲਈ ਇਹ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰੇ;

ਬੀ. ਵਿਆਹ ਦੀ ਇਕਮਾਤਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਧਾਰਨਾ ਵਜੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਲਿੰਗ-ਅਧਾਰਤ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ; ਅਤੇ

c. ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ 1897 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, SMA ਦੀ ਧਾਰਾ 4(c) (ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਵਚਨ "ਪੁਰਸ਼" ਅਤੇ "ਮਾਦਾ" ਵਿੱਚ ਬਹੁਵਚਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

36. ਮਨੂ ਸ਼੍ਰੀਨਾਥ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ;

ਬੀ. ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਇੱਛਤ ਪੂਲ ਦੇ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ

c. ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

37. ਜੈਦੀਪ ਗੁਪਤਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਜੇਕਰ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਖੌਤੀ "ਪਰਿਵਰਤਨ ਥੈਰੇਪੀਆਂ" ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਵਿਅੰਗ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਨੂੰ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ "ਬਦਲਣ" ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ;

ਬੀ. ਵਿਅੰਗਮਈ ਵਿਆਹ ਵਰਜਿਤ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ; ਅਤੇ

c. SMA ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਿਆਹਾਂ ਲਈ 21 ਸਾਲ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਉਮਰ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਨਾਹੀ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ 2021, ਜੋ ਕਿ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਉਮਰ ਨੂੰ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 21 ਸਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

38. ਤੁਲਸੀ ਰਾਜ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ:
a ਡੇਬੋਰਾਹ ਹੇਲਮੈਨ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਐਲਜੀਬੀਟੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ "ਅਪਮਾਨਜਨਕ" ਹੈ; ਅਤੇ
ਬੀ. ਲਿੰਗਕਤਾ ਬਾਰੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ SMA ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

39. ਤਨੁਸ਼੍ਰੀ ਭੱਲਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ:
a SMA ਵਿੱਚ "ਪੁਰਸ਼" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਇੱਕ ਸਿਜੈਂਡਰ ਆਦਮੀ, ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਆਦਮੀ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "ਔਰਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;
ਬੀ. SMA ਦੀ ਧਾਰਾ 4(c) ਅੰਤਰਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ; ਅਤੇ
c. ਇੱਕ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਤੀਜੇ ਲਿੰਗ" ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, SMA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(c) ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

40. ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੁਝ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ SMA ਵਿੱਚ 'ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ' (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, SMA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਤੋਂ 9) 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਰੋਹ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। SMA ਅਧੀਨ ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ)। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਹੈ।

41. ਮਿਸਟਰ ਆਰ. ਵੈਂਕਟਾਰਮਣੀ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:
a ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਵਿਪਰੀਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ;

ਬੀ. SMA ਆਮ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਮ ਵਿਆਹ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਹਿਲੂ ਹੈ;

c. ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ SMA ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਘ (ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਧਾਰਨਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। SMA ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਤ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਵਿਹਿਮ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ। SMA ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ;

d. ਜੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਨੂੰ ਲਿੰਗ-ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ SMA ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਾਲਮੇਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਤੋਂ 21A ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਜੋ SMA ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ;

ਈ. ਅਦਾਲਤਾਂ ਰੀਡਿੰਗ-ਇਨ ਦੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸਾਧਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ SMA ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਕਲਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਰੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੀ;

f ਇਹ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੋਡ ਲਾਗੂ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਖਾਸ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਗੀਆਂ;

g ਵਿਸ਼ਾਕਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ: ਇੱਕ, ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਵ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ;

h. ਅਦਾਲਤਾਂ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਆਪਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ

i. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਲਈ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

42. ਮਿਸਟਰ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇ ਹਨ ਸਾਥੀ, ਜਿਨਸੀ ਨੇੜਤਾ, ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਪ੍ਰਜਨਨ। ਵਿਆਹ (ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਨ ਪੂਲ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਵਿਆਹ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ;

ਬੀ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲਿੰਗਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 19(1)(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ;

c. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਧਾਰਮਿਕ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਰਾਜੀ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;

d. ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 5 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੋਲ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਨਾਹੀ, ਅਤੇ ਵਰਜਿਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

ਈ. ਰਾਜ ਦੀ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਉਦੋਂ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਰਾਜ ਹਿੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦ

ਸਮਾਜ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਰਾਜ ਹਿੱਤ ਹੈ;

f ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, LGBTQIA+ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਲਿੰਗਕਤਾ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਰਾਜ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਪਸੰਦ ਦੇ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ;

g ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਘ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

h. ਜੇਕਰ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਜਾਂ ਬਹੁ-ਵਿਆਹ ਵਰਗੀਆਂ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ;

i. ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਟੇਟ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੀ ਉੱਚਤਮ ਡਿਗਰੀ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਜ਼ੋਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ;

ਜੇ. ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਰੋਗੇਸੀ ਜਾਂ ਨਕਲੀ ਪ੍ਰਜਨਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਜਾਂ ਜੋੜੇ ਦੁਆਰਾ ਗੋਦ ਲਏ ਗਏ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਾਜ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਰਾਜ ਹਿੱਤ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਡੇਟਾ ਜਮ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ;

k. ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਨੀਦਰਲੈਂਡਜ਼ ਵਿੱਚ, ਵਧੇਰੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਅਤੇ ਗੈਰ-ਹਿਟਰੋਸੈਕਸੁਅਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਹਿਵਾਸ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ; I ਐਸ.ਐਮ.ਏ. ਦੀਆਂ ਅਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ:

i. ਐਸਐਮਏ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੌਰਾਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਬਹਿਸਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਐਸਐਮਏ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਚੇਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ;

ii. SMA ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ (ਅਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ) ਹੈ। SMA ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇਸ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੈ;

iii. ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਪਰੀਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਅੰਤਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਤੇ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ LGBTQIA+ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ LGBTQI+ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; iv. ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਘੱਟ-ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ;

v. ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਉਭਰ ਰਿਹਾ ਸਮੂਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਲਿੰਗਤਾ ਇੱਕ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪੈਦਾਇਸ਼ੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਨੁਭਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਲਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ "ਲੀਨੀਅਰ ਰਿਡਕਸ਼ਨਿਸਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ" ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ SMA ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਨਮਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਗਲਤ ਹੈ;

vi. ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿੰਗ-ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ SMA ਕੰਮ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ:

A. ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(b) ਲਾੜੀ ਅਤੇ ਲਾੜੇ ਲਈ ਵਰਜਿਤ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ;

ਬੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(ਸੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਰਦ ਦੀ ਉਮਰ 21 ਸਾਲ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੀ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 'ਪੁਰਸ਼' ਅਤੇ 'ਔਰਤ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਪਤੀ' ਵਾਕਾਂਸ਼ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ;

C. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਹੁੰ ਦਾ ਰੂਪ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਲਈ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਪਤਨੀ' ਅਤੇ 'ਪਤੀ' ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ;

D. ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ 192552 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ SMA ਅਧੀਨ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ISA ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। SMA ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ISA ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ;

E. ਸੈਕਸ਼ਨ 21A ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, HMA ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹਿੰਦੂ, ਬੋਧੀ, ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਹਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। HSA ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। SMA ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ-ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ HSA ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ; ਅਤੇ

F. SMA ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 27, 31, 36, ਅਤੇ 37 ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲਿੰਗ-ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ SMA ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ।

m ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਐਲਾਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

n. ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 7ਏ ਵਿੱਚ 'ਪਤੀ/ਪਤਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 7A ਉਸੇ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ FMA ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। FMA ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਲਾੜੀ' ਅਤੇ 'ਲਾੜੀ' ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। FMA ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਉਹੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ SMA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਵਜੋਂ ਹਨ।

43. ਸ੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ, ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਡਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਦਾ ਵਿਪਰੀਤ ਸੁਭਾਅ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ਼ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਪਰੀਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕੀਤਾ ਹੈ;

ਬੀ. ਕਿਸੇ ਸੰਘ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਧਰ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੱਧਰ, ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ;

c. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਮਾਨਤਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ;

d. ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਕੱਲੇ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਜਨਤਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੇ, ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ, ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਵਿੱਚ ਲੱਭਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

ਈ. ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਬਨਾਮ ਫੋਰੀ53 ਅਤੇ ਓਬਰਗਫੇਲ ਬਨਾਮ ਹੋਜੇਸ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ 54 ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। . ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਨਤਾ ਗੈਰ-ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਸਹਿਮਤੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ, ਰਾਏਸ਼ੁਮਾਰੀ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਿੱਲਾਂ, ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਹੋਵੇ;

f ਜਨਤਕ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਧੇਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਨਾਲ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਮੈਕਸੀਕੋ ਸਿਟੀ ਨੇ 2006 ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਸਹਿ-ਵਾਸਤਾ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਫੋਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ, 55 ਸਮਲਿੰਗੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ

ਅਧਿਕਾਰਾਂ, 56 ਸਮਲਿੰਗੀ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ57, ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ. ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਭਾਈਵਾਲ 58; g ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

(i) ਕੀ LGBTQIA+ ਕਮਿਊਨਿਟੀ, ਜਿਨਸੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ;

(ii) LGBTQIA+ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ; ਅਤੇ

(iii) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਇੱਕ ਸਰੀਰਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਲਿੰਗ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

h. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਹੈ। SMA ਤੋਂ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; i. SMA ਅਤੇ FMA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ" ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

: (i) ਸੈਕਸ਼ਨ 4(ਏ) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। SMA, ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇਸਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ 'ਪਤੀ-ਪਤਨੀ' ਕੇਵਲ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਅਤੇ

(ii) ਲਿੰਗ-ਨਿਰਪੱਖ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਵਰਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇ. ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਿਟਰੋਸੈਕਸੁਅਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟ ਸੰਮਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਘੱਟ-ਸੰਮਲਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ;

k. "ਰੀਡਿੰਗ-ਇਨ" ਦੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸਾਧਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਨਹੀਂ। SMA ਵਿੱਚ "ਪਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜਿੱਥੇ "ਪਤੀ" ਅਤੇ "ਪਤਨੀ" ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਜੋ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਰਵਾਇਤੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ;

l ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਲੱਖਣ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਲੱਭਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਗੈਰ-ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਵਿਲੱਖਣ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਹਿਟਰੋਸੈਕਸੁਅਲ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

m ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਮਾਪਦੰਡ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

44. ਸ੍ਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਪੀ ਦਾਤਾਰ, ਇੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਐਸ ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (9ਜੇ) (ਸੁਪਰਾ), ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ), ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਜਸਟਿਸ ਨਰੀਮਨ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ;

ਬੀ. ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਰਕ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਡਾਕਟਰੀ ਖੋਜ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹਨ;

c. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ "ਕ੍ਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਆਇਰਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਫੈਬਰਿਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀ।" ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗਾ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ। ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

d. ਅਰੁਣਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਅਤੇ ਅੰਤਰਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ "ਲਾੜੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮਧੂ ਕਿਸ਼ਵਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਰਦ ਪੜਨਾਂਵ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਮਾਦਾ ਪੜਨਾਂਵ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ;

ਈ. ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਇੱਕ ਬਹੁਕੇਂਦਰਿਤ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ;

f ਅਣਗਿਣਤ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਡੈਰੀਵੇਟ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ, ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ubi jus ibi remedium ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਹਨ। .

45. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ, ਇੱਕ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਆਰਟੀਕਲ 21 ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਵਧੀਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਡਾਟਾ ਜਮ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਹੌਲ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਹੌਲ ਲੱਭਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

ਬੀ. ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦਾ ਅਧਿਆਇ II ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ xiii ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਲ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ;

c. ਗੋਦ ਲੈਣ, ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰਜਨਨ, ਅਤੇ ਸਰੋਗੇਟ ਪ੍ਰਜਨਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸਰੋਗੇਸੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਹਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

. ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ, ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਲਿੰਗ ਤਰਲਤਾ ਦੀਆਂ ਉਭਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਥੋਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦਾ ਗਿੰਨੀ ਪਿਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਾਜ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ, ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰਜਨਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਅਤੇ ਸਰੋਗੇਸੀ ਲਈ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

46. ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਇੱਕ ਸੌ 94 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 34 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਹੀ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 34 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 24 ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਚੌਵੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 20 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਡ ਭਾਈਵਾਲੀ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਢਾਂਚਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਦਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਹਰੇਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਜਟਿਲਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ;

ਬੀ. ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ (ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ) ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 15(1) ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਯੋਜਿਤ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ;

c. ਆਰਟੀਕਲ 14 ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ "ਸਭ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਾਲਾ" ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ;

d. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ;

ਈ. ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ

ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਨਸੀ ਜੁਰਮ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ

f ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਸਮਲਿੰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ; ਅਤੇ

g ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (9J) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਡੇਟਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਖਾਸ ਸੰਦਰਭ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰਾਜ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

47. ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 112 ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋ ਸੌ ਅੱਸੀ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜਨਮ, ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਜਨਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ ਹੈ. ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਬੇਕਾਰ।

48. ਸ੍ਰੀ ਆਤਮਰਾਮ ਨਾਡਕਰਨੀ, ਇੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ (ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਸੰਤ ਸਮਿਤੀ) ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ SMA ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ SMA ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗੀ।

49. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਲਵਕੁਮਾਰ, ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਪਰੀਤ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ;

ਬੀ. ਵਿਆਹ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਲਿੰਗੀ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ: (ਏ) ਵਿਆਹੁਤਾ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ; (ਬੀ) ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (c) ਜਾਇਜ਼ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ;

c. ਰਾਜ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਅਤੇ ਵਰਜਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਵਾਜਬ

ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਵਿਪਰੀਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

d. FMA ਨੂੰ SMA 'ਤੇ ਮਾਡਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਫਐਮਏ ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਫਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੈਧ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਐਫਐਮਏ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਐਫਐਮਏ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸਲਈ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

50. ਮਿਸਟਰ ਜੇ ਸਾਈਂ ਦੀਪਕ, ਇੱਕ ਇੰਟਰਵੀਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਸੰਘ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਉਪਰ-ਡਾਊਨ ਥੋਪ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦੇਵੇਗੀ;

ਬੀ. ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵੈਕਿਊਮ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਜੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। SMA ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਨੇ ਵਿਸ਼ਾਕਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਨੁਛੇਦ 141 ਅਧੀਨ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ;

c. NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ; ਅਤੇ ਡੀ. LGBTQIA+ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਵਰਗ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। 51. ਮਿਸਟਰ ਐੱਮ.ਆਰ. ਸ਼ਮਸ਼ਾਦ, ਇੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਧਰਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

52. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਆ ਅਰਸਤੂ, ਇੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ।
53. ਸ੍ਰੀ ਸਸਮਿਤ ਪਾਤਰਾ, ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ:
a ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਹੈ;
ਬੀ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ
c. ਇਸ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭੂਮਿਕਾ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

54. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਰਚਨਾ ਪਾਠਕ ਦਵੇ, ਇੱਕ ਇੰਟਰਵੀਨਰ (ਐਕਸ-ਸਰਵਿਸਮੈਨ ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ) ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 33 ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਫੌਜ, ਜਲ ਸੈਨਾ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਸੰਹਿਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਸਾਂਝੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਿਰਕੂ ਸ਼ਾਵਰ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਕਮਰੇ।

55. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਨਰਾਇਣ ਅਗਰਵਾਲ, ਇੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇੰਨੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

56. ਸ਼੍ਰੀ ਅਤੁਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਜੀਵਨੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਮ ਥਾਮਸ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ।

ਸੀ. ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਚ ਮੰਗੀ ਰਾਹਤ

57. ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਬੈਚ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੁਝ ਆਮ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਮ ਰਾਹਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰੇ ਕਿ:

a LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮ, ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ;

ਬੀ. SMA ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 15, 19, 21, ਅਤੇ 25 ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਲਿੰਗੀ, ਲਿੰਗ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਜਾਂ LGBTQ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਗੀਨਤਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ;

c. SMA ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ;

d. ਸ਼ਬਦ "ਪਤੀ" ਅਤੇ "ਪਤਨੀ" ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ SMA ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਿੰਗ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ "ਪਾਰਟੀ" ਜਾਂ "ਪਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

ਈ. SMA ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਹੱਕ ਅਤੇ ਲਾਭ LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ;

f SMA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5, 6, 7, 8, 9, 10 ਅਤੇ 46 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਜੋੜੇ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਬਾਰੇ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧੀ ਲੋੜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੋ ਮੈਰਿਜ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਆਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 15, 19 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ;

g SMA ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਆਪਣੀ ਸਵੈ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

h. ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7A(1)(d) ਵਿੱਚ "ਪਤੀ/ਪਤਨੀ" ਸ਼ਬਦ ਲਿੰਗ-ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੂਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

i. LGBTQ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ HMA ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ FMA ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ;

ਜੇ. FMA ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 15, 19 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਜਾਂ LGBTQ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ;

k. ਐਫਐਮਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ;

l ਸ਼ਬਦ "ਲਾੜੀ" ਅਤੇ "ਲਾੜੀ" ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ FMA ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਿੰਗ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ "ਪਾਰਟੀ" ਜਾਂ "ਪਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

m ਐਫਐਮਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਹੱਕ ਅਤੇ ਲਾਭ LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ;

n. ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ II, III ਅਤੇ VI ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 5(2)(a) ਅਤੇ 5(3) ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ ਅਤੇ JJ ਐਕਟ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਂਝੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ LGBTQ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ;

ਓ. ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ 5(2)(a) ਅਤੇ 5(3) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਵਿਆਹਿਆ ਜੋੜਾ" ਅਤੇ "ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਬੰਧ" ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ LGBTQ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ;

ਪੀ. "ਪੁਰਸ਼ ਬਿਨੈਕਾਰ" ਅਤੇ "ਔਰਤ ਬਿਨੈਕਾਰ" ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ II, III, VI ਅਤੇ VII ਵਿੱਚ "ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ 1" ਅਤੇ "ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ 2 (ਬਿਨੈਕਾਰ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ)" ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ;

q. HMA ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਤੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਨੂੰ HMA ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ;

ਆਰ. LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ "ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਪਰਿਵਾਰ" ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ;

ਐੱਸ. ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ(ਵਿਅਕਤੀ)" ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ "ਸਰਪ੍ਰਸਤ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ" ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਿਆਜ, ਸਿਰਲੇਖ, ਦਾਅਵਾ ਜਾਂ ਲਾਭ ਦੇਣਾ;

ਟੀ. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ, ਗਰਿਮਾ ਗ੍ਰਹਿ ਕਲਿਆਣ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਰੋਕਥਾਮ, ਉਪਚਾਰਕ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਦੰਡਕਾਰੀ ਉਪਾਅ ਲਾਗੂ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

u. ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਸਮੇਤ ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮਾਰੋਹ ਲਈ ਇੱਕ "ਪੁਰਸ਼" ਜਾਂ "ਲਾੜਾ" ਅਤੇ ਇੱਕ "ਔਰਤ" ਜਾਂ "ਲਾੜੀ" ਦੀ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ; ਅਤੇ
v. ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਆਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟਨਰ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਜਾਂ ਲਿੰਗ-ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

58. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਬਾਲਗ, ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਹਨ;

ਡੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

i. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ

59. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਕੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗੀ।

60. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੋ-ਗੁਣਾ ਹੈ: ਪਹਿਲਾ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਚੋਣਾਵੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। a ਆਰਟੀਕਲ 32 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

61. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਭਾਗ III ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 13 ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ ਜੋ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲਵੇ ਜਾਂ ਘਟਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ

ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਰੱਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਰਟੀਕਲ 32 ਆਰਟੀਕਲ 13 ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਅ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:
“ਆਰਟੀਕਲ 32. ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਅ।
(1) ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਹੈ।
(2) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਾਰਪਸ, ਹੁਕਮ, ਮਨਾਹੀ, ਕੋ-ਵਾਰੰਟੋ ਅਤੇ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ, ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਹਿੱਸਾ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

62. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਲਟ। ਆਰਟੀਕਲ 32 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਹੈ। ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ "ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ" ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। .

63. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

a ਪਹਿਲਾਂ, ਧਾਰਾ (2) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ "ਦਿਸ਼ਾ, ਆਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਰਿੱਟ" ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਢਾਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਈ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਜਾਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੀਕਰਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੱਕ

ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ 'ਨਕਾਰਾਤਮਕ' ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਵੀ 'ਸਕਾਰਾਤਮਕ' ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

ਬੀ. ਦੂਜਾ, ਕਲਾਜ਼ (2) ਵਿੱਚ "ਸਮੇਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪੰਜ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਹਨ। ਸ਼ਬਦ "ਸਮੇਤ" ਨੂੰ ਵਾਧਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪੰਜ ਰਿੱਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।62

ਇਸ ਲਈ, ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 32 ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

64. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 32.63 ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ ਵੀ ਕਾਮਥ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਰਿੱਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਕਲਮੰਦੀ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਹੁਣ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਹੈ। ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸੀ: “ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ। "6

65. ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: “… ਡਰਾਫਟ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਲੇਖ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ... ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਆਮ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦ

ਹਨ। ... ਇਹਨਾਂ ਰਿੱਟਾਂ ਦਾ ... ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਮਥ ਨੂੰ ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।" 66 (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਸਾਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਸੈਂਬਲੀ ਬਹਿਸਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਬੀ. ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ

66. ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅੰਗਾਂ (ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ) ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਾਖਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਾਖਾ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਮਝ (ਜਿਸ ਨੂੰ "ਸ਼ੁੱਧ ਸਿਧਾਂਤ" 67 ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਆਧੁਨਿਕ ਲੋਕਤੰਤਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਐਨੀਮੇਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਕਠੋਰ ਸਮਝ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 68 ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਸੂਖਮ ਸੰਸਕਰਣ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਜ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਏ ਜਾਂਦੇ। ਬਾਂਹ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹਰੇਕ ਬਾਂਹ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। 69 ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਮਝ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਬਾਂਹ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਸਰਵਉੱਚ ਰਾਜ ਨਾ ਕਰੇ।

67. ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਬਰਾਬਰ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। 71 ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਗ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਅੰਗ ਆਪਣੀ ਰੀਮਿਟ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ

ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਹ ਕੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 32 ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਖੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘੇਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ, ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

68. ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਚਰਣ ਦੇ ਬੰਧਨ ਨਿਯਮਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ (ਜਾਂ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ.

69. ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜੋ ਆਰਟੀਕਲ 13 ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਰਚਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੀ ਗਈ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੱਗੇ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਡੋਮੇਨ

ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ।

c. ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ।

70. ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁੜ, 72 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ: "...ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ ... ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਭੌਤਿਕ ਸਵਾਲ ਕੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ..." ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਅੰਗਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

71. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਪਰ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਕੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਘੜਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 13 ਅਤੇ 32 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 32 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

72. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੱਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ, ਸਗੋਂ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼

ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, 73 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਜਸਟਿਸ ਡੀ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ) ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਮਾਣ, ਸਵੈ-ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਮਰਨਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਸ਼ਾਕਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿੱਤੇ, ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ। ਇਹ ਕੋਰਟ ਇਨ ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਕਾ (ਸੁਪਰਾ) ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। d. ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ।

73. ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਗਲਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੂਜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਭਿਆਸਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਕੀ ਉਸ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਉਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ, ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਸਾਧਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

74. ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਹੈ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਮੰਨ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਣ। ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਸਥਿਤੀ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸਾਡੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁੜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਰਵਉੱਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

75. ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਡੇ-ਬ੍ਰਾਈਟ ਲਾਈਟਿੰਗ ਇੰਕ. ਬਨਾਮ ਮਿਸੌਰੀ 74 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਲੋਚਨਰ ਬਨਾਮ ਨਿਊਯਾਰਕ 75 ਵਿੱਚ ਓਲੀਵਰ ਵੈਂਡਲ ਹੋਮਸ, ਜੇ. ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ "ਸੁਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ" ਬਣਨ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਰਬਰੀ ਬਨਾਮ ਮੈਡੀਸਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਪਾਠ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ, ਜਾਇਜ਼ਤਾ, ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਬਾਰੇ ਯੂਐਸ ਦੇ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲੈਣਾ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਜੀ. ਕਤਾਰ, 77 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ: “20. ...ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਸਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ... ਜੇਕਰ, ਫਿਰ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਸਾਨ ਕੰਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲ ਝੁਕਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ

ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੈ। " ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰੋਮੇਸ਼ ਥਾਪਰ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ, 78 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਾਅ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਈ. ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

76. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸਗੋਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸ਼ਾਖਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

77. ਇਹ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤੰਗ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਚੋਣ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿੰਗ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਲੋਕਤਾਂਤਰਿਕ ਫੈਸਲੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ, ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਯਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ? ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ? ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਨਿਰਵਿਘਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣਵਾਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

78. ਚੋਣ ਲੋਕਤੰਤਰ - 'ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਵੋਟ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕ ਜੋ ਤਰਕਸੰਗਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ (ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ

ਕਿ ਉਹ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ) ਸਮੂਹਿਕ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਣਾਉਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੋਣ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਕੁਚਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਰੂਪ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਚੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਕੁਝ ਸਾਰਥਕ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

79. ਜਦੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਅਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸ਼ਾਖਾ ਵਾਂਗ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਵੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਜੜ੍ਹ ਜਮਹੂਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਚੋਣ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ) ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਛੋਹ 'ਤੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭੂਮਿਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। 80 ਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ, ਵਧੇਰੇ ਜਮਹੂਰੀ ਨਤੀਜੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਜੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

80. ਅਦਾਲਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਦਸਤਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਸੱਤਾ ਦੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਅਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਗਏ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਰਹਿ ਗਏ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ii. ਕੀ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕਤਾ 'ਅਨ-ਭਾਰਤੀ' ਹੈ? ਭਾਰਤੀ ਕੌਣ ਹੈ? ਭਾਰਤੀ ਕੀ ਅਭਿਆਸ ਹਨ? a ਵਿਅੰਗਾਤਮਕਤਾ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

81. ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ, ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਮਲਿੰਗਤਾ ਜਾਂ ਵਿਅੰਗਤਾ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੁਣ ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਮਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਅੰਗਮਈ ਪਿਆਰ ਵਧਿਆ ਹੈ।

82. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਲਿੰਗਤਾ ਜਾਂ ਲਿੰਗਕਤਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਝਗੜਾ ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਲਿੰਗੀ ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ 'ਮਰਦ' ਅਤੇ 'ਔਰਤ' ਦੀ ਬਾਈਨਰੀ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹਿਜੜੇ, ਕੋਠੀਆਂ, ਅਰਾਵਣੀਆਂ, ਜੋਗੱਪਾ, ਥਿਰੂ ਨਾਂਬਿਸ, ਨੂਪੀ ਮਾਨਬਸ ਅਤੇ ਨੂਪੀ ਮਾਨਬਿਸ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ 'ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ' ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ 'ਤੀਜਾ ਲਿੰਗ' ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਸਹੀ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚਾ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 'ਪੱਛਮੀ' ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੂਲ ਹੈ। NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਕਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਵੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ।

83. ਲਿੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ: ਦੱਖਣ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਿਜੜਾ ਪਛਾਣ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ, 81 ਗਾਇਤਰੀ ਰੈੱਡੀ ਹਿਜੜਾ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ-ਚੇਲਾ (ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕ-ਚੇਲਾ) ਰਿਸ਼ਤਾ, ਮਾਂ-ਧੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ, ਅਤੇ ' ਪਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜੀ' (ਜਾਂ ਬੰਧਨ)। ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਹਿਜੜੇ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 'ਪੈਂਟਿਸ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਜਾਂ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜੋੜੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਰਦਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਨਮ-ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਿਜੜੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਦੇ ਜਨਮ-ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ 'ਵਿਆਹ' ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਹਿਜੜਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ

ਹਿਜੜੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਰੋਮਾਂਟਿਕ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਜਨਮ-ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ 'ਪੈਂਟਿਸ' ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਦੂਜੇ ਹਿਜੜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਗਠਨ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਘਟਨਾਵਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ) ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦੇਣ ਲਈ।

84. ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁਝ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਕਿ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸ਼ਾਇਦ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਿੰਗ ਵਿਭਿੰਨਤਾ, ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰਵਾਦ, ਸਮਲਿੰਗੀਤਾ, ਅਤੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਕੁਦਰਤੀ, ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਉਹ 'ਪੱਛਮ' ਤੋਂ 'ਆਯਾਤ' ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇ ਵਿਅੰਗ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ (ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਹੈ), ਤਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਨਕਲ ਹੋਵੇ।

ਬੀ. ਵਿਅੰਗ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਾਂ ਕੁਲੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ

85. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਸਮੇਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਤੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰਵਾਦ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਪਛਾਣ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਪੇਂਡੂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾਤਰ ਅਣਜਾਣ ਹਨ। ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ "ਸਮਲਿੰਗੀਤਾ," "ਕੀਅਰ," "ਲੇਸਬੀਅਨ," "ਗੇ" ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਲਿੰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ. ਲਿੰਗ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀ; ਇਹ ਮਿਲਾਪ ਅਕਸਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋੜਾ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ-ਵਰਗ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇਚੈਨੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਵੇਰਵੇ ਉਹ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ 1872.83 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਇੱਕ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗੀ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

86. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਵਿਅੰਗ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੁਲੀਨ:
a ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਰਗਾਪੁਰ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਾਲਗ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿੰਗਕਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਾਰਾਣਸੀ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਲੈਸਬੀਅਨ ਸੀ;
ਬੀ. ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੁਕਤਸਰ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਓ.ਬੀ.ਸੀ. ਇਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਲਿਤ ਹੈ। ਉਹ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ;
c. ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਜਨਮ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਕੈਥੋਲਿਕ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਕੇ ਮਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਚਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਭੀਖ ਮੰਗਣੀ ਪਈ;
d. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਕੁਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹੈ - ਅੱੱਕਈ ਪਦਮਸ਼ਾਲੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਤੋਂ ਹੈ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਘਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਵਸਰਾਵਿਕਸ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਸਨੇ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਹਾਲਾਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੈਕਸ ਵਰਕਰ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜਯੋਤਸਵ ਪੁਰਸਕਾਰ, ਕਰਨਾਟਕ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਨਾਗਰਿਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
ਈ. ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਨਾਰੀਅਲ ਅਤੇ ਸੁਪਾਰੀ ਦੇ ਪੱਤੇ ਉਗਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵੀ, ਹਾਲਾਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੈਕਸ ਵਰਕਰ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਹੁਣ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁਨ ਹੈ; ਅਤੇ
f ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲੈਸਬੀਅਨ ਹੈ ਜੋ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਵਡੋਦਰਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

87. ਰੂਥ ਵਨੀਤਾ, ਇੱਕ ਅਕਾਦਮੀਸ਼ੀਅਨ, ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਦਵਤਾ ਭਰਪੂਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਵੀਅਰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ 2000 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਯਹੂਦੀ ਔਰਤ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀ ਰਸਮਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। 84 ਉਸਦੀ ਲਵਜ਼ ਰਾਈਟ: ਸੇਮ-ਸੈਕਸ ਮੈਰਿਜ ਇਨ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਦ ਵੈਸਟ 85 ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਰਜ ਹਨ:

a ਦੋ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਜੋ ਸਹਿਪਾਠੀਆਂ ਸਨ, ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਈਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ 1989 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਿੰਗ ਰੀਸਾਈਨਮੈਂਟ ਸਰਜਰੀ ਕਰਵਾਈ। ਫਿਰ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ (ਇੱਕ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਆਪਰੇਟਰ) ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਾਥੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੁਟਿਆਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੋੜਾ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ;

ਬੀ. 1993 ਵਿੱਚ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਬਾਂਕੇ ਬਿਹਾਰੀ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਜਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ;

c. ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਅਮਰੀਕੀ, 1993 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

d. 2004 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ 24 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਦਲਿਤ ਔਰਤ ਅਤੇ ਇੱਕ 22 ਸਾਲ ਦੀ ਜਾਟ ਔਰਤ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ;

ਈ. ਦੋ ਮੁਟਿਆਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਭੋਪਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਨ, ਇੱਕ ਝੁੱਗੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਚਪੜਾਸੀ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੀ। ਉਹ 2004 ਵਿੱਚ ਭੱਜ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਗੇ;

f 2004 ਵਿੱਚ ਵੀ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਇੱਕ ਦੱਖਣੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਇੱਕ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਈਸਾਈ ਔਰਤ ਅਤੇ ਇੱਕ 23 ਸਾਲ ਦੀ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਨੇ ਇੱਕ ਟੈਬਲਾਇਡ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਲੈਸਬੀਅਨ ਸਨ;

g ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੁਸਲਿਮ ਨੌਜਵਾਨਾਂ (ਇੱਕ ਦੀ ਉਮਰ 22 ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਉਮਰ ਅਠਾਈ ਸਾਲ) ਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ; ਅਤੇ

h. ਪਟੇਲ ਨਗਰ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਦੋ ਨਰਸਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀਆਂ, ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਈਆਂ, ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਘਰ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਸਨ।

88. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰ ਸਰੋਤ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਟੈਪੀਕਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ:
a ਉੜੀਸਾ ਦੇ ਕੋਰਾਪੁਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਜੋ ਆਦਿਵਾਸੀ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਸਨ;
ਬੀ. ਇੱਕ ਔਰਤ ਜੋ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਧੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਜਿਸਦਾ ਪਿਤਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੀ, ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਮੀਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਾਲਾ ਪਹਿਨਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇ ਦਿੱਤਾ;
c. ਕਾਨਪੁਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚੀਆਂ; 88 ਅਤੇ ਡੀ. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਬਾਰਾਸਾਤ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ, ਸਮਲਿੰਗੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵਿਅੰਗ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਲਰਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ।89

89. ਏਡਜ਼ ਭੇਦਭਾਵ ਵਿਰੋਧੀ ਅੰਦੋਲਨ (ਏਡਜ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਭੇਦਭਾਵ ਅੰਦੋਲਨ) ਨੇ 1991.90 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਸਮਲਿੰਗੀ ਤੋਂ ਘੱਟ' ਸੀ, ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਸਮਲਿੰਗਤਾ ਇੱਕ 'ਪੱਛਮੀ' ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਗਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਊਅਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਇੱਕ "ਸੰਗਠਿਤ, ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸਮੂਹ" ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਲੈਸਬੀਅਨ ਔਰਤਾਂ, ਜਿਸ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਕੇ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਲੈਸਬੀਅਨ ਹੋਸਟਲ ਵਾਰਡਨ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਪੌਲੀਟੈਕਨਿਕ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਧਿਆਪਕ, ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਟੋ-ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਾਲਕ, ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪੁਰਸ਼ ਮਿਉਂਸਪਲ ਸਵੀਪਰ, ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੇਅ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਝੁੱਗੀ.92

90. ਰੂਥ ਵਨੀਤਾ ਨੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ: 93

a 1980 ਵਿੱਚ, ਜੋਤਸਨਾ ਅਤੇ ਜੈਸ਼੍ਰੀ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੇਲਗੱਡੀ ਅੱਗੇ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ। ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡੀ ਗਈ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਰਨਾ ਚੁਣਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖਰਾ ਰਹਿਣਾ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ;
ਬੀ. ਗੀਤਾ ਦਾਰਜੀ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਸ਼ਾਹ ਦੀ 1988 ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਫਾਂਸੀ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਨਰਸਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ; ਅਤੇ
c. ਜਨਵਰੀ 2000 ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੂ ਅਤੇ ਰਜਨੀ ਨਾਮ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਨਾਈਟ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਹਰੇਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਨੋਟ ਛੱਡੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ।

91. ਇਨ ਲਵਿੰਗ ਵੂਮੈਨ: ਬੇਇੰਗ ਲੇਸਬੀਅਨ ਇਨ ਅਨਪ੍ਰੀਵਿਲੇਜਡ ਇੰਡੀਆ, 94 ਮਾਇਆ ਸ਼ਰਮਾ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜਾਂ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਔਰਤਾਂ ਹਨ) ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ:
… ਇਸ ਮਿੱਥ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੈਸਬੀਅਨ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰੀ, ਪੱਛਮੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਤੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਤੋਂ ਆਏ ਸਨ।" ਲੇਖਕ ਇਹ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਭਾਸ਼ਣ ਨੇ LGBTQ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਹੈ ਜੋ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ:
“...ਸਾਡੇ ਬਹੁਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਉੱਚ ਵਰਗ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪੱਛਮੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ਦੂਰ ਅਤੇ ਦੂਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਘਰਸ਼, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸੰਦਰਭਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਰਹਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਣਜਾਣ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਘਰੇਲੂ ਕਾਮੇ, ਫੈਕਟਰੀ ਵਰਕਰ, ਉਸਾਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਅਤੇ ਹੋਮ ਗਾਰਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ।

92. ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਮੀਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਨੂੰ ਖੁਰਦ-ਬੁਰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਖੋਜ ਵੀ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜਾਂ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਉੱਚ ਵਰਗਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਵਿਅੰਗ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਚਾਹੇ ਉਹ ਪਿੰਡਾਂ, ਛੋਟੇ ਕਸਬਿਆਂ, ਜਾਂ ਅਰਧ-ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਅਜੀਬ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜੀਬ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਵ੍ਹਾਈਟ-ਕਾਲਰ ਨੌਕਰੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਮਹਾਨਗਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਮੀਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਕਲਮੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ (ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ) ਔਰਤ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ 'ਕਵੀਅਰ,' 'ਗੇ', 'ਲੇਸਬੀਅਨ,' 'ਟ੍ਰਾਂਸ,' ਆਦਿ ਦੇ ਲੇਬਲਾਂ ਨਾਲ ਪਛਾਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਲਿੰਗਕ ਹਨ। ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਲਿੰਗ ਦੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ। ਅਜਮੇਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ (ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਔਰਤ) ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ: “ਤੁਸੀਂ ਪੁੱਛਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕੀ ਮੈਂ “ਲੇਸਬੀਅਨ” ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ. ... ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਰਦ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹਾਂ। ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਕਿਉਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਇੰਨੇ ਡੂੰਘੇ ਅੰਤਰ? ਸਿਰਫ਼ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਹਾਂ, ਹੈ ਨਾ? ...ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, "ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਭੈਣਾਂ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਭਰਾ ਹਨ"। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, "ਤੁਸੀਂ ਮੁੰਡੇ ਹੋ, ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕੁੜੀਆਂ ਹੋ"। ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਹੋਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਸਰੀਰਕ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਸੀਂ ਉਹ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

... ਪਰ ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬਰਾਬਰ ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਣ। ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵੱਖਰੇ ਹਾਂ। ”95

93. ਵਿਅੰਗਮਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

'ਸ਼ਹਿਰੀ' ਨੂੰ 'ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ' ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਵੀ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਦਿੱਖ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਹਿਰੀ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਗਰੀਬ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੇਂਦਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਭੂਗੋਲਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਗ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਜਾਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੁਲੀਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

94. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪਛਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਧੇਰੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਲਈ, ਸ਼ਹਿਰ ਆਪਣੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗੁਮਨਾਮਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਛੋਟੇ ਕਸਬਿਆਂ ਜਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿੰਦਾ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ LGBTQ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਦਿੱਖ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਵਿਅੰਗਾਤਮਕਤਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਾਂ ਕੁਲੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਅੰਗਮਈ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। c. ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਕਟੋਰੀਅਨ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਉਭਾਰ ਅਤੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਪਛਾਣ ਦੇ ਪੁਨਰ-ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ

95. ਪੂਰਵ-ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਉਪ-ਮਹਾਂਦੀਪ ਇੱਕ ਵਿਭਿੰਨ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਘਰ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਆਪਣੀ, ਲਿੰਗਕਤਾ, ਦੋਸਤੀ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸਮਝ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਇਤਿਹਾਸ, ਮਿਥਿਹਾਸ, ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਭਿਆਸਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹੁਣ 'ਕੁਅਰਨੈੱਸ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਪੂਰਵ-ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕਤਾ ਨੂੰ "ਸਵੀਕਾਰ" ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਸਮਾਜ ਅਕਸਰ ਵਿਅੰਗਮਈ ਪਛਾਣ (ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ) ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਪਰੀਤ ਜਾਂ ਸਿਜੈਂਡਰ ਪਛਾਣਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਲਈ ਕਈ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੱਚ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ

ਅਤੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨੇ ਪੂਰਵ-ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ LBGTQ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਹਿੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਰਵੱਈਏ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਜੋ LGBTQ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੀਤ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

96. ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨਾਲ ਜੱਦੀ ਜੀਵਨ ਢੰਗ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬਦਲ ਗਿਆ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕਾਲੋਨਾਈਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਰਾਸਤ ਬਾਰੇ ਲੰਮੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਨੇ ਅਜੀਬ ਜਿਨਸੀ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਥੋਪ ਦਿੱਤੀ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਨੇ "ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਖੁਸਰਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਟ੍ਰਾਈਬਜ਼ ਐਕਟ 187197 ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਗਰੁੱਪ “ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਆਦੀ ਸੀ।” 99 ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਨਜਾਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ II ਨੇ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ 'ਖੁਸਰਿਆਂ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਡਾਕਟਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ, ਜੇ ਉਹ "ਔਰਤ ਵਾਂਗ" ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨੱਚਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸੰਗੀਤ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਟ੍ਰਾਈਬਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਪੱਖਪਾਤ 'ਆਦੀ ਅਪਰਾਧੀਆਂ' 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ।

97. LGBTQ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਹਿੰਸਾ ਨੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਭੂਮੀਗਤ ਅਤੇ ਕਹਾਵਤ ਦੀ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ। ਸਮਾਜ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਕਲੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜੋ ਕਿ ਸਿਜੈਂਡਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਅਟੈਪੀਕਲ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਲਈ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਸਵੈ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਸਨ। ਹੋਮੋਫੋਬੀਆ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫੋਬੀਆ ਵਧਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ

ਸੁੰਗੜ ਗਈ। ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜੀਣੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਦਰਅਸਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿਜੜਿਆਂ) ਕੋਲ ਅਕਸਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਦੂਜਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਆਰਾਮ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਦੂਸਰੇ ਦੋਹਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਉਂਦੇ ਹਨ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਨੂੰ ਕੁਝ ਚੋਣਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਟੈਪੀਕਲ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਲੋਕ 'ਲਵੈਂਡਰ ਮੈਰਿਜ' ਜਾਂ 'ਫਰੰਟ ਮੈਰਿਜ਼' ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਨਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

98. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੂਲ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਕਈ ਰੰਗ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਅਤੀਤ ਦੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੇ ਵਿਤਕਰੇ ਭਰੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਅੰਗਤਾ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਿਅੰਗ ਪਛਾਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅੰਗ 'ਨਵਾਂ,' 'ਆਧੁਨਿਕ' ਜਾਂ 'ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।' ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵੇਰਵੇ. ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕਤਾ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲ ਹੀ ਦੀ ਦਿੱਖ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੀਂ ਪਛਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਕਾਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜਮਹੂਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰ-ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਛੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀ ਖੁਦ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵਧਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ - ਲੋਕਤੰਤਰ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਮੋੜ ਨੇ ਹਰ ਥਾਂ ਵਿਅੰਗ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਤਰੱਕੀ ਸ਼ਾਇਦ ਅਸੰਗਤ, ਗੈਰ-ਲੀਨੀਅਰ, ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ ਗਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਤਰੱਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਸਮਾਜਿਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ

ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। d. ਭਾਰਤੀ ਕੌਣ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕੀ ਅਭਿਆਸ ਹਨ?

99. ਕੁਝ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਲਿੰਗ ਦੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਿਲਾਪ ਭਾਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਸਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਕੋਈ 'ਭਾਰਤੀ' ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਸਾਡੇ ਜਿੰਨੇ ਭਿੰਨਤਾ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਅਠਾਈ ਰਾਜਾਂ, ਅੱਠ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ, ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਰਬ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ 22 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਕੋਰ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੱਠ ਧਰਮਾਂ, ਕਬਾਇਲੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਬਾਇਲੀ ਆਬਾਦੀ, ਅਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਤਭੇਦ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਚੀਜ਼, ਘਟਨਾ ਜਾਂ ਅਭਿਆਸ 'ਭਾਰਤੀ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਹੈ, ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਹਾਲ ਹੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫਿੱਕੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਭਿਆਸ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਨਸੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗੀ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਉਨੇ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਹਨ ਜਿੰਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਲਿੰਗੀ ਅਤੇ ਵਿਪਰੀਤ ਹਨ।

iii. ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ

a ਵਿਆਹ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਆਪਕ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

100. ਵਿਆਹ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਆਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਧਰਮ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸੰਸਕਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਦੂਸਰੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਰਜਿਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ (ਆਂ) ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਉਪਚਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ

ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, SMA ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ IPC ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸੱਤ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

101. ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਜੋੜਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇਣ। ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਅਰਥ ਦੇਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਹਰੇਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਹੀ ਸਮਝ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਆਮ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਇਸਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

102. ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਮਿਲਾਪ ਹੈ - ਮਨ, ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦਾ। ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਡੂੰਘੀ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਆਹ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਭਾਵਨਾਤਮਕ, ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਬੌਧਿਕ ਸਾਥੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਵੀ ਹੈ। ਪਿਆਰ, ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਫਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਇੱਕ ਗੇਟਵੇ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਜਾਂ ਹੋਂਦ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਜਨਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੇਰਣਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹਿੱਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਭਾਗ ਪੂਰਵ-ਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ, ਸਿਰਫ਼ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਜਨਨ ਹੀ ਵਿਆਹ ਲਈ ਨਿਵੇਕਲੀ ਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਦੀ ਹੋਂਦ (ਕਾਨੂੰਨੀ, ਧਾਰਮਿਕ, ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਸੁਮੇਲ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

103. ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜੇ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਉਮਰ, ਜਣਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਜੈਵਿਕ ਬੱਚੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜੋੜੇ ਜੋ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰਜਨਨ ਤਕਨੀਕਾਂ, ਸਰੋਗੇਸੀ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਰਵਾਇਤੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੋੜਾ ਅਸਥਾਈ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਘਰ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਵਿਆਹ ਲਈ ਭਾਵਨਾਤਮਕ, ਵਿੱਤੀ, ਜਾਂ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਯੋਗਦਾਨ ਹਰੇਕ ਜੋੜੇ ਲਈ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਤਲਾਕ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਸਾਧਾਰਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ 'ਆਦਰਸ਼ ਵਿਆਹ' ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਸਮਝਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ, ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਪੈਰੇ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਹ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਹ ਬਰਾਬਰ ਸੱਚ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਮਗਰੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜੋੜੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਭਿਆਸ ਹੈ।

104. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਕ 'ਆਦਰਸ਼ ਵਿਆਹ' ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਭਾਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਜਾਂ ਅਭਿਲਾਸ਼ੀ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਫਿੱਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਆਹ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਫਿੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਿੱਧਾ ਹੈ - ਇਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੱਕ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਸਾਡੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਚਾਰਾਂ - ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ

ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦਰਸ਼ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਮਾਣ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੀਏ। ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਦਮ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਲੱਭਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

105. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀ ਸਮਝ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮੂਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(iv) ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਰਜਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਵਰਜਿਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਇੱਕ ਚਾਚਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਭਤੀਜੀ ਹੈ। 101 ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਚਾਚਾ ਆਪਣੀ ਭਤੀਜੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਵਿਆਹ ਰਿਵਾਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ HMA ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਤੀਜੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਬਾਇਲੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਪ੍ਰੰਪਰਾਗਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

106. ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਆਪਣੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਧਾਰਨਾ, ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼, ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ

ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੀ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਰ ਧਰਮ, ਹਰ ਸਮਾਜ, ਹਰ ਜੋੜਾ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਵੀਅਰ ਭਾਈਚਾਰਾ ਓਨਾ ਹੀ ਇੱਕ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਰਵਾਇਤੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

107. ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਨਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਇੱਛਾ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਜਾਂ ਅਣਚਾਹੇ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜੇ ਦੇ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਉਮਰ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਕਈ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੀ ਜੋ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਜਨਨ ਦੇ ਲੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਣਾ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਸਮੇਤ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਮਾਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸੰਘ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਅਦਿੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦੋਸਤੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਦਰਜੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਤੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ।

ਬੀ. ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ

108. ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਮਝ - ਸਮਾਜਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ - ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਬਦਲਾਅ ਜੋ ਭਾਰਤ ਲਈ ਖਾਸ ਹਨ, ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਗ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। I. ਸਤੀ

109. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਥਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਘਿਣਾਉਣੀ ਪ੍ਰਥਾ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਤੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ

ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਅਭਿਆਸ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਅਜੋਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਸਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ 1987 ਸਤੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ, ਸਤੀ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਵਡਿਆਈ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। II. ਵਿਧਵਾ ਪੁਨਰ ਵਿਆਹ

110. ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਰੀਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਔਰਤਾਂ (ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ) ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਮੁੰਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ ਜਾਂ ਰੰਗੀਨ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ 'ਜੀਵਤ ਮੌਤ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ (ਮਹਾਤਮਾ ਜੋਤੀਰਾਓ ਫੂਲੇ, ਬ੍ਰਹਮੋ ਸਮਾਜ, ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਵਿਦਿਆਸਾਗਰ, ਅਤੇ ਤਾਰਾਬਾਈ ਸ਼ਿੰਦੇ ਸਮੇਤ) ਨੇ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸਿਵਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। 102 ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਹਿੰਦੂ ਵਿਧਵਾਜ਼ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਐਕਟ 1856 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

III. ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਉਮਰ

111. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਧੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਵਿਆਪਕ ਸੀ। 1860 ਵਿੱਚ ਲੜਕੀਆਂ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦਸ ਸਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1890 ਵਿੱਚ, ਹਰੀ ਮੋਹਨ ਮੈਤੀ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਪੈਂਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਫੁਲਮੋਨੀ ਦਾਸ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੁਲੋਮੋਨੀ ਦਾਸ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਮੌਤ ਹਿੰਸਕ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਘੁਸਪੈਠ ਵਾਲਾ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਰੀ ਮੋਹਨ ਮੈਤੀ ਨੂੰ ਫੁਲਮੋਨੀ ਦਾਸ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਸਮਾਂ। 103 ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਫਿਰ ਬਾਰਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

112. ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ 1929 ਨੇ ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਬਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ ਚੌਦਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। 1949 ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਲੜਕੀਆਂ

ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। HMA ਨੇ ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਪੰਦਰਾਂ ਅਤੇ ਲੜਕਿਆਂ ਲਈ ਅਠਾਰਾਂ ਰੱਖੀ ਹੈ। 1978 ਵਿੱਚ, HMA ਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਅਠਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲੜਕਿਆਂ ਲਈ 21 ਸਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਐਕਟ 2006 ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੱਚਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਕਰਨ, ਸੰਚਾਲਨ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ, ਉਕਸਾਉਣ, ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

113. ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ 2012104 ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਬਾਲ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। "ਬੱਚੇ" ਨੂੰ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟ ਥੌਟ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, 105 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸੰਗਤਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਕ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 375 ਦੇ ਅਪਵਾਦ 2 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਪਤਨੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਇਸ ਅਸੰਗਤਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ POCSO ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 375 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਵਾਦ 2 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, 15 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਵਾਦ 2 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਜੁਰਮ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਲਈ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਬੱਚਾ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਫੁਲਮੋਨੀ ਦਾਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

IV. ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਹਿੰਸਾ

114. ਉਹ ਐਕਟ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਆਦਰਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਗਿਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਹੇਜ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਲੈਣਾ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ 1961 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ, ਦੇਣ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ

ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਾੜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਅਕਸਰ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ, ਲਾੜੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ "ਤੋਹਫ਼ੇ" ਦੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ। ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਣਗਿਣਤ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ 1983 ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ। ਧਾਰਾ 498-ਏ ਇੱਕ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਪਰਿਵਾਰ (ਪਤੀ, ਸੱਸ, ਸਹੁਰਾ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ) ਨੇ ਔਰਤ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਦਾਜ ਜਾਂ ਦਾਜ ਦੀ ਅਣਉਚਿਤ ਮੰਗਾਂ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸੰਸਦ ਨੇ 1986 ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜੋ 'ਦਾਜ ਦੀ ਮੌਤ' ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।

115. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਹ ਉਪਬੰਧ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ-ਆਧਾਰਿਤ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਦਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ (ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਹੈ)। ਲਗਭਗ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ 2005 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਬਚੀਆਂ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਸਨ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਗੂੜ੍ਹਾ ਸਾਥੀ ਹਿੰਸਾ ਜਿਸਦਾ ਔਰਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ

V. ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਵਿਆਹ

116. ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਧਰਮੀ ਵਿਆਹ ਅਸਧਾਰਨ ਸਨ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ, ਹੁਣ ਵਾਂਗ, ਸਮਾਜ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਧਰਮੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ 1872 ਨੂੰ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਕੋਈ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ

ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸੰਗਤ ਜਾਂ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸਬੰਧ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਸਕਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਣ।

117. ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ 1872 ਦੇ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਚਰਿੱਤਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਸੀ ਅਤੇ 1954 ਵਿੱਚ ਐਸਐਮਏ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ," 106 SMA ਨੇ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ।

118. ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅੰਤਰ-ਧਰਮੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ। ਅਜਿਹੇ ਕਤਲਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਚਾਲ ਵਿੱਚ "ਆਨਰ ਕਿਲਿੰਗ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਤੀ ਅਧਾਰਤ ਕਤਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਮੰਦਭਾਗੀ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਇਹ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਇਸ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਹੈ107 ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।108 ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ, 109 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਰਾਜ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰਕ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਹੈ।

119. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਧਰਮ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋੜੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਕੱਟੜ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ ਅਤੇ ਹਨ। ਵਿਰੋਧ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਧਰਮ ਜਾਂ ਜਾਤ ਦੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ

ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਅਸਧਾਰਨ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ SMA ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ SMA ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਰ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਬਾਰੇ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ।

VI. ਤਲਾਕ

120. ਭਾਰਤੀ ਤਲਾਕ ਐਕਟ 1869 ਦੀ ਧਾਰਾ 10, ਜੋ ਕਿ ਈਸਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਭਚਾਰ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ) ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵਿਭਚਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਮੈਰੀ ਸੋਨੀਆ ਜ਼ਕਰੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, 110 ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਈਸਾਈ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ 2001 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਤਲਾਕ ਐਕਟ 1869 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 10 ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰ (ਵਿਭਚਾਰ ਸਮੇਤ) ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

121. ਹਿੰਦੂ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਝ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। HMA ਨੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਇਹ 1955 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1976 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 13B HMA ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ। ਸ਼ਿਲਪਾ ਸੈਲੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਵਰੁਣ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ, 112 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

122. ਇਸਲਾਮੀ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕੁਝ ਢੰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤਲਾਕ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਢੰਗ ਤਲਾਕ-ਏ-ਬਿੱਦਤ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਤਲਾਕ ਸੀ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਪਤੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ, ਅਟੱਲ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਇੱਕਤਰਫਾ ਤਲਾਕ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, 113 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਲਾਕ-ਏ-ਬਿੱਦਤ ਦੇ ਢੰਗ ਰਾਹੀਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਬੰਧਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀ।

VII. ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

123. ਮਹਾਤਮਾ ਜੋਤੀਰਾਓ ਫੂਲੇ, ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਵਿਦਿਆਸਾਗਰ, ਪੰਡਿਤਾ ਰਮਾਬਾਈ, ਤਾਰਾਬਾਈ ਸ਼ਿੰਦੇ, ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਮੋਹਨ ਰਾਏ ਅਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ (ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਿਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਲਈ) ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਪ-ਮਹਾਂਦੀਪ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਹਟਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧੀ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। 114 ਜਦੋਂ ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਸੀ। .115 ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਸਮਝ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਉਹ ਸਮਝ ਜੋ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ (ਦਾਜ, ਦਹੇਜ ਦੀ ਮੌਤ, ਜਾਂ ਬਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇਤਫਾਕਿਕ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਤੀ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪਰ ਯਕੀਨਨ ਹੈ। ਮਿਟਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ. ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭੜਕਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

124. ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇਹ ਸੈਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚਰਚਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਸਥਿਰ ਜਾਂ ਖੜੋਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ. ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਦਲਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਤੀ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅੰਤਰ-ਧਰਮੀ ਵਿਆਹਾਂ ਤੱਕ, ਵਿਆਹ ਰੂਪਾਂਤਰਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਦੋ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਲਈ ਅਣਜਾਣ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਾਇਗੀ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ. ਇਹ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਸੱਚਾਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰਗਰਮੀ ਸੀ, ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਸਦ (ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ) ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ (ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ), ਸਮਾਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਰਗ ਇਹਨਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਥਿਰ, ਖੜੋਤ ਜਾਂ ਨਾ ਬਦਲਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਣਾ ਗਲਤ ਹੈ।

c. ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਇਸ ਚਰਚਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

125. ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਸਮਾਜਾਂ, ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਧਾਰਨਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸਥਿਰ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਜੋ ਕਿ ਧਰਮ, ਭਾਈਚਾਰੇ, ਜਾਤ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋੜਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਧਨ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਏਕਤਾ, ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਬੰਧਨ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ - ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਜੋੜੇ ਦੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

126. ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ: “84. ... ਸਾਡੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਹਨ। ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਨਿੱਜੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਪਸੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।” 1

27. ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਵੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

128. ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੌਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ LGBTQ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਲੇਬਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਵਿਆਹ' ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। .'ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਅੰਗਮਈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਹੋਵੇਗਾ।

iv. ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

129. ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਡੀਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.) ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ LGBTQIA+ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨੈਵੀਗੇਟ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਰਾਜ ਦੋ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਇਹ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹਨ
ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਿਰਬਾਹ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਘਟਕ ਇਕਾਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਅਣਗਿਣਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਠੋਸ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ

ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੈਰ-ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਿੱਖ ਹੈ।

130. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿੱਜੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੀਏ, ਰਾਜ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

131. ਰਾਜ: ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਦੂਜਾ, ਇਸ ਦੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

132. ਰਾਜ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀ ਲੋੜ, ਅਤੇ ਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 118 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਸ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭੰਗ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਤਲਾਕ ਦੇ ਵੈਧ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧ ਹੈ, 119 ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, 120 ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ. SMA ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਤਨੀ ਗੁਜਾਰੇ ਜਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ HMA ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੋਵੇਂ ਗੁਜਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ।

133. ਵਿਆਹ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸ ਗੱਲ ਨੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ? ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ, ਵਾਰਸ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ।

134. ਪਹਿਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੇ ਜਿਨਸੀ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਿਨਸੀ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਨਿੱਜੀ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਮੈਰਿਜ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਨਪੁੰਸਕਤਾ ਤਲਾਕ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਰਬਲਤਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਨਸਬੰਦੀ ਇੱਕ ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ ਦੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਨਪੁੰਸਕਤਾ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ (ਅਤੇ ਨਸਬੰਦੀ ਨਹੀਂ), ਰਾਜ ਨੇ ਪ੍ਰਜਨਨ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

135. ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ। ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਆਜ਼ਾਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਰਹਿਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੈ।

136. ਵਿਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਨਿਯਮ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਭਾਗ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਉੱਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਟਾਈਟਲ ਅੱਗੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ

ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ।

137. "ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਵਿਆਹ" ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਾਇਨ ਐਚ ਬਿਕਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਖਾਸ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ, ਜੋ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਨੇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਮਾਜਿਕ ਦਰਜੇ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ।

138. ਨਿੱਜੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਬਰਾਬਰੀ, ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਅਕਾਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਨਿੱਜੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਬਲਾਕ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਸਮਾਜ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅੰਤਰ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਇੱਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ "ਸਨਮਾਨ" ਕਤਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਹਿਸ਼ੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲਦੇ ਹਨ। ਜਾਂ ਜਾਤੀ ਅਧਾਰਤ ਕਤਲ? ਸਮਾਜ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਿੰਨਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੁਰਖੀ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ?

139. ਰਾਜ ਬਰਾਬਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਾ ਤਾਂ ਜਾਤ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਬੰਧਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਇੱਕ ਅਸਮਾਨ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ 'ਇਕਾਈ' ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਛਾਣ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਲਈ ਜੋੜੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੋਵੇ। ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਵਿਆਹਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਧਰਮੀ ਵਿਆਹਾਂ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ।

140. ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਰਾਬਰ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪਿਤਰੀ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਕੇ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਨਿੱਜੀ ਸਥਾਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਦੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣਾ ਉਪਨਾਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸਾਥੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

141. ਰਾਜ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਏ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਗੀਰੂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸਦੀ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

142. ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਪਛਾਣੇ। ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਉੱਪਰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ (ਭਾਵ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ), ਹੋਰ ਵੀ ਫਾਇਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਠੋਸ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

143. ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੁੱਟ ਲਾਭ ਲੁਕਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਲੁਕਵੇਂ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾਪਦੰਡ ਅਤੇ ਸੰਮੇਲਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਉਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। 125 ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ

ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲਾਭ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਲੁਕਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਲਾਭ ਹਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਪਰ ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਲਾਭ ਜੋ ਲੁਕਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਮਾਜਿਕ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

144. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਿਰਫ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਅਦਿੱਖਤਾ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰੂਪ ਅਸਥਾਈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

145. ਡੀਵੀ ਐਕਟ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ "ਘਰੇਲੂ ਸਬੰਧ" ਨੂੰ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੇਲ-ਜੋਲ, ਵਿਆਹ, ਜਾਂ 'ਵਿਆਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੰਦਰਾ ਸਰਮਾ ਬਨਾਮ ਵੀਕੇਵੀ ਸਰਮਾ 126 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਲਿਵਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਕੀ ਜੋੜਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਪੂਲਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼। ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਜੋ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪਣਾ, ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧ, ਪ੍ਰਜਨਨ, ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜੀਕਰਨ, ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।

146. ਇੰਦਰ ਸਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਨੁਮਾਨ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

147. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੰਦਰ ਸਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹੀ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਲਿੰਗ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਅੰਨਦਾਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਨਤਕ-ਨਿੱਜੀ ਪਾੜਾ ਤਿੱਖਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਘਰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਅਸਮਾਨ ਵਿਪਰੀਤ ਸੈਟਿੰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਿਰਤ ਦੀ ਲਿੰਗਕ ਵੰਡ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

148. ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੁੱਟ ਲਾਭ ਜੋੜੇ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਲਾਭ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਠੋਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਉਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਜਾਇਜ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਇਹ ਅਟੁੱਟ ਲਾਭ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਅਤੇ ਇਕੋ ਇਕਾਈ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਰਸ਼ਲ ਸੀਜੇ ਨੇ ਗੁਡਰਿਜ ਬਨਾਮ ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਵਿਭਾਗ, 127 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਥੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: ਦੋ ਇੱਛੁਕ ਭਾਈਵਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਰਾਜ।

149. ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਠੋਸ ਲਾਭ ਹਨ ਜੋ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਛੂਹਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਠੋਸ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ (i) ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਬਾਲ

ਦੇਖਭਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; (ii) ਜਾਇਦਾਦ ਲਾਭ; (iii) ਮੁਦਰਾ ਲਾਭ; (iv) ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ; (v) ਨਾਗਰਿਕ ਲਾਭ; ਅਤੇ (vi) ਫੁਟਕਲ ਲਾਭ।

150. ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਗੁਜਾਰੇ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ, 128 ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ129, ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜੋੜੇ ਵਜੋਂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ130, ਅਤੇ ਸਰੋਗੇਸੀ 131 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ। ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ HMA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਨੇ ਮਾਪਿਆਂ (ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਹੀਂ) ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਵਿਆਹਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਦਰਾ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ 133 ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, 134 ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ, 135 ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ। 136 ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ 1961 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਟੈਕਸ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 80C ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਆ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 80D ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਈ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

151. ਗਵਾਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ 1872137 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਦੌਰਾਨ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ 138 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਫੁਟਕਲ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਲਾਭ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮੂਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅੰਗਾਂ ਅਤੇ ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 1994139 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਇੱਕ 'ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ' ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

152. ਇਸ ਸਮੇਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹੇ ਸਾਥੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਸਲ ਤੱਤ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਵੈ-ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ, ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਭਾਲ" 140 ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਭਾਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਲਾਭ ਜੋ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

v. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ: ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਥਿਤੀਆਂ

153. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੀਏ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੀਏ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਣਗਿਣਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਡੈਰੀਵੇਟਿਵ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਨੌਵੀਂ ਸੋਧ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ"। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਐਬਸਟਰੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਮਾਨਤਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਹਰੇਕ ਗਣਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਗਣਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ, ਇੱਕ ਗਣਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਸਲ ਤੱਤ ਰਸਮੀ ਸਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲ ਬਰਾਬਰੀ ਵਿੱਚ।141 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਹਨ। ਕਿ ਜੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, 142 ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, 143 ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ।

154. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ (ਭਾਗ III) ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ (ਭਾਗ IV) ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਵਿੱਚ

ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ, ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ 'ਤੇ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

155. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਦੋ ਥੀਮੈਟਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਣ ਨਾਲ ਫਿੱਕਾ ਪੈ ਗਿਆ।145 ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਉਨੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 146 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ। ਜੀਵਨ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ. ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਲਈ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਲੌਕਿਕ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 41, 45 ਅਤੇ 46 ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨੁਛੇਦ 45 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਮੁਫ਼ਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਮੁਫਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

156. ਦੂਜੇ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਾਈਵੀ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਮਿਨਰਵਾ ਮਿੱਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, 147 ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਰਾਇ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦੋਵਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ। ਇੰਡੀਬਿਲੀ ਕ੍ਰਿਏਟਿਵ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ 148 ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ. ਉਸ ਸਮੇਂ) ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਰਾਜ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ

ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਨਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਰਤੱਵ ਰਾਜ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਬੇਰੋਕ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਜਸਟਿਸ ਕੇਐਸ ਪੁਟਾਸਵਾਮੀ (9ਜੇ) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦੋਵੇਂ ਪਹਿਲੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਨੈਗੇਟਿਵ ਪੋਸਟੂਲੇਟ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪਦਵੀ ਰਾਜ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਉਪਾਅ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ।

157. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿੰਟ ਹੈ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸਮਝ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਲਈ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਆਪਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

158. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹਾਲਾਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਟੌਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਨਾਗਰਿਕ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

159. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਇਸਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ

ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤੱਕ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਨੇ ਇਸਦੇ ਭਾਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

vi. ਅਣਗਿਣਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚ

160. ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਣਗਿਣਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭ ਕੇ ਪਛਾਣਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਕਵਾਇਦ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਤਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਵ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਾਰਚਮੈਂਟ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਜੇਕਰ ਸ਼ਰਤਾਂ
ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰ ਤਾਂ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਣਗੇ ਜੇਕਰ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ (ਆਰਟੀਕਲ 21) ਜਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ (ਆਰਟੀਕਲ 19) ਜਾਂ ਸਮਾਨਤਾ (ਆਰਟੀਕਲ 14) ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ।

161. ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਣਗਿਣਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਦੂਜੀ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਖਾਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਜਾਂ ਪਛਾਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਰਸੀ ਕੂਪਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 151 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਣਗਿਣਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬੰਦ ਹਿੱਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਧਾਗਾ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਭਿਲਾਸ਼ੀ ਮੁੱਲ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪੂਰਵ ਸੰਦਰਭ ਮੁੱਲਾਂ ਤੋਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਛਾਣ ਇੱਕ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ) ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਦੁਆਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 152 ਬਾਹਰੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਭਿਲਾਸ਼ੀ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਟਕਰਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਨਤਾ ਜ਼ਾਬਤੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਛਾਣ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸਲ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਣਗਿਣਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਵਰਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜਸਟਿਸ ਕੇਐਸ ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (9ਜੇ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਪਹੁੰਚ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, 154 ਆਜ਼ਾਦੀ, 155 ਮਾਣ, 156 ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਵੈ-ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ।

vii. 'ਇੰਟੀਮੇਟ ਜ਼ੋਨ' ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਦਾਇਰਾ

162. ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ: (i) ਗੂੜ੍ਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜਾਂ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ, ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 'ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਖੇਤਰ' ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ; (ii) ਰਾਜ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਜਨਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨੁੱਖੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ।

163. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਦਾ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ) ਦੁਆਰਾ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (9ਜੇ) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਬਹੁਲਤਾ ਰਾਏ, ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, "ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ" 158 ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਲੇਖ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨੌ ਵਰਗ.

164. ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-

ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਖੇਤਰ ਸਥਾਨਿਕ ਗੋਪਨੀਯਤਾ (ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਛੱਡਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਗੋਪਨੀਯਤਾ (ਜੋ ਸਵੈ-ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਗੂੜ੍ਹਾ ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇ ਘਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ੋਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਕਲਪ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

165. ਇੰਟੀਮੇਟ ਜ਼ੋਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇ ਇੱਕ 'ਨਿੱਜੀ ਥਾਂ' ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਜਨਨ) ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਨਿੱਜੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ' ਹਨ ਜਸਟਿਸ ਕੇਐਸ ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (9ਜੇ) (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿੱਜਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਜਨਨ ਅਤੇ ਗਰਭਪਾਤ।159।

166. ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਆਇਰਿਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਇਕਾਈ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 160 ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਾਲੀ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਭਾਈਵਾਲੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

167. 'ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ' ਜ਼ੋਨ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਮੀਆਂ ਹਨ। ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਨਤੀਜਾਵਾਦੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕੁਝ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ 'ਨਿੱਜੀ' ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਕੇ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ 'ਨਿੱਜੀ' ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

168. ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਸੰਗਠਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ "ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ, ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹ" ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਲੜੀਵਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਢਾਂਚੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਲਿੰਗਕਤਾ ਵਰਗੀਆਂ ਪਛਾਣਾਂ ਅਕਸਰ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਕੇ ਨਿਜੀ ਸਪੇਸ ਦਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀਕਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਟੀਮੇਟ ਸਪੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ। ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਆਹ ਦਾ ਨਿਯਮ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਰਾਜ ਲਈ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ ਅਸਮਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀਕਰਨ ਦੋ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਅਧੀਨਗੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਕਲਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।162

169. ਘਰੇਲੂ ਸਪੇਸ ਤੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਜੀ ਹੋਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ ਸੱਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਛੋਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਜੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਇੱਕ ਦਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੀ ਹੈ।

170. ਰਾਜ ਨੇ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਸਪੇਸ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਰਾਜ ਉਹਨਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ DV ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਡੀਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ "ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।" ਐਕਟ ਘਰੇਲੂ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਵਿਆਹ, ਗੋਦ ਲੈਣ, ਜਾਂ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤਾ। ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਕ ਬਣਾ ਕੇ, ਰਾਜ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਸਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਦਮਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਸਪੇਸ ਦਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

171. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਜਨਨ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। . ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਜਨਨ ਬਾਰੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਗਰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕ ਤਕਨੀਕ (ਲਿੰਗ ਚੋਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ) ਐਕਟ 1994 ਗਰਭਧਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ-ਚੋਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਕੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਜ਼ੋਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਨਿਆ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਅਤੇ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਰਾਜ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਜਨਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਵਿਆਹੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਥੋਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਜਨਨ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਹੈ।

viii. ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ

a ਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ?

172. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਸ਼ੋਕਨ, ਅਖਿਲਾ ਉਰਫ ਹਾਦੀਆ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕੇਰਲ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ (i) ਹਾਦੀਆ ਨੂੰ ਉਸ ਹੋਸਟਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ; ਅਤੇ (ii) ਹਾਦੀਆ ਅਤੇ ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ 24 ਸਾਲ ਦੀ ਹਾਦੀਆ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀਜੇ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਹਾਦੀਆ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਪਸੰਦ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ) ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਓਵਰਰੀਚ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਾਜ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"84. ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦਾ ਅਭਿਆਸ, ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਚੋਣ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਸਰਵਉੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ

ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ. ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ, ਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

86. ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਿਧੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹਨ। [...] ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸਾਡੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ
[…]

88 […] ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੇ ਧਾਰਕਾਂ ਵਜੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

173. ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ (i) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ "ਸਨਮਾਨ ਅਪਰਾਧ" ਜਾਂ ਜਾਤ-ਆਧਾਰਿਤ ਜਾਂ ਧਰਮ-ਅਧਾਰਤ ਕਤਲ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਯੋਜਨਾ; (ii) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈੱਲ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ; ਅਤੇ (iii) "ਆਨਰ ਕਿਲਿੰਗ" ਜਾਂ ਜਾਤ-ਆਧਾਰਿਤ ਜਾਂ ਧਰਮ-ਅਧਾਰਤ ਕਤਲ ਦੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਨਰ ਕਿਲਿੰਗ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰੋਕਥਾਮ ਕਦਮਾਂ, ਉਪਚਾਰਕ ਉਪਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦੰਡਕਾਰੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਲਈ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ, ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀਜੇ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਮਾਣ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ ਅਤੇ "ਇਹ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋ ਬਾਲਗ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ […] ਅਜਿਹਾ ਕਰੋ। ”165

174. ਜਸਟਿਸ ਕੇਐਸ ਪੁਟਾਸਵਾਮੀ (9ਜੇ) (ਸੁਪਰਾ), ਜਸਟਿਸ ਨਰੀਮਨ (ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ) ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿੱਜੀ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਰੂਣ ਨੂੰ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਲਿੰਗ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਕ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਘ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ, ਜਿਨਸੀ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸਾਥ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

175. ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਰਾਜੀ ਐਕਟਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਿਆਹ ਲਈ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਰਾਜੀ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਈਵਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਕਿਸੇ ਭਿੰਨ ਜਾਤ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਮ ਅਤੇ ਜਾਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ। ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ।

176. ਨਾ ਤਾਂ ਜਸਟਿਸ ਕੇਐਸ ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (9ਜੇ) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਬਹੁਮਤ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਬਹੁਮਤ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁਟਾਵਾਮੀ (9ਜੇ) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਜਸਟਿਸ ਨਰੀਮਨ ਦੀ ਰਾਏ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇਕ ਪਾਸੜ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਕੇਐਸ ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (9ਜੇ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਕੇਸ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਬੀ. ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ

177. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਓਬਰਫੇਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਓਬਰਗਫੇਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਚੌਦਵੀਂ ਸੋਧ ਰਾਜ ਉੱਤੇ ਇੱਕੋ ਲਿੰਗ ਦੇ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਕੇਨਟੂਕੀ, ਓਹੀਓ ਅਤੇ ਟੈਨੇਸੀ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਪ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ (ਜੋ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜੇ ਸਨ) ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਚੌਦਵੀਂ ਸੋਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟਸ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਅਪੀਲ ਨੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਜਾਂ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

178. ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਚੌਦਵੀਂ ਸੋਧ ਇੱਕ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਲਿੰਗ ਦੇ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 167 ਜਸਟਿਸ ਕੈਨੇਡੀ (ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਲਿਖਤ) ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਾਰ ਭਾਗ ਹਨ: (i) ਚੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ; (ii) ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਕੇ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ; (iii) ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ (iv) ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਹ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ।

179. ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸੰਘ (ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ) ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਨਾ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ, ਸਮਾਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨਾਲ ਅਸਮਾਨ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

180. ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ168, ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ169, ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਕ੍ਰਮਬੱਧ ਖੋਜ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।170 ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਤਜ਼ਰਬੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ "ਇੱਕ ਗੂੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਰਿਸ਼ਤੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।" ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲਾਭਾਂ (ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੋਵੇਂ)।

181. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 5 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: “ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ; ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ; ਗੋਦ ਲੈਣਾ; ਵਸੀਅਤ, ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਅਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ; ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਵੰਡ; ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

182. ਅਨੁਛੇਦ 245 ਅਤੇ 246 ਦੁਆਰਾ ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਐਂਟਰੀ 5 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਐਂਟਰੀ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

183. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਦੋ ਸੰਘਟਕ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ: ਭਾਵਪੂਰਣ ਭਾਗ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥਕ ਭਾਗ। ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰਦਾ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ

ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

184. ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (9ਜੇ) (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀਤਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 25 ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ "ਸਿੱਖਿਆ" 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਰਥਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

185. ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ, ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸਮੇਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

c. SMA ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ

I. SMA ਦੀ ਸਕੀਮ

186. SMA ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। SMA ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਰੋਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“4. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਰਤਾਂ। - ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ: -
(a) ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ;
[(ਬੀ) ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ-
(i) ਮਨ ਦੀ ਅਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ; ਜਾਂ
(ii) ਵੈਧ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ; ਜਾਂ
(iii) ਪਾਗਲਪਨ ਦੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ (c) ਮਰਦ ਨੇ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਦਾ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਹੈ; (d) ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹਨ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਿਵਾਜ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵਰਜਿਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣ; […] ” (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

187. ਸੈਕਸ਼ਨ 4(ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਲਿੰਗ-ਨਿਰਪੱਖ ਸ਼ਬਦ 'ਪਾਰਟੀ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੈਕਸ਼ਨ 4 (ਸੀ) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਨੇ 21 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਔਰਤ ਨੇ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4(d) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਜਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਬੀ) "ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ:
"(ਬੀ) "ਵਰਜਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ" - ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ I ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ II ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਰਜਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

188. ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ I ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਂ ਅਤੇ ਧੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ II ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਦੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਬੀ)

ਵਿੱਚ ਵਰਜਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ SMA ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰੋ।

189. ਐਕਟ ਦਾ ਅਧਿਆਇ IV SMA ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਣਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਐਸ.ਐਮ.ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਹ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਹਿੰਦੂ, ਬੋਧੀ, ਸਿੱਖ, ਜਾਂ ਜੈਨ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਵਿਆਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਜਾਤੀ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਹੈ। ਐਕਟ 1850 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਸਟ ਡਿਸਏਬਿਲਿਟੀ ਰਿਮੂਵਲ ਐਕਟ 1950 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਧਰਮ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ, ਧਰਮ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਜਾਂ ਜਾਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਜਾਂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ।

190. ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਜਿਸਦਾ ਵਿਆਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ 1925 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 21ਏ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਵਸਥਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 19, 20 (ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਇੱਕ ਅਪਾਹਜਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ), ਅਤੇ 21 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ, ਬੋਧੀ, ਸਿੱਖ, ਜਾਂ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ, ਬੋਧੀ, ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਜੈਨ ਧਰਮ। ISA ਅਧੀਨ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ SMA ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਹਿੰਦੂ, ਬੋਧੀ, ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਜੈਨ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਧਾਰਾ 21 ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ, ਬੋਧੀ, ਸਿੱਖ, ਜਾਂ ਜੈਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਾਰ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ SMA ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 21ਏ 1976 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਵਿਵਸਥਾ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 21A SMA ਨੂੰ HSA ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਉਸ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ HSA ਲਾਗੂ

ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਏ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

191. ਧਾਰਾ 27 ਤਲਾਕ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 27(1A) ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇ ਵਾਧੂ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਤਨੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਤਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਆਮਦਨ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 37 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਗੁਜਾਰੇ ਅਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।
192. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐਸਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਲਿੰਗ ਦੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨ.

II. ਫੋਰੀ ਵਿੱਚ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

193. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਫੋਰੀ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਤੋਂ ਆਇਆ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ SMA ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ-ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੋਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ (1961 ਦਾ ਐਕਟ 25) 172 ਦੀ ਧਾਰਾ 30(1) ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਆਮ ਕਨੂੰਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ "ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦਾ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨਾਲ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਹੈ, ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਬਾਕੀ ਸਭ ਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।" ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30(1) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਆਹ ਲਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:
"ਕੀ ਤੁਸੀਂ, ਏ.ਬੀ., ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਸੀ.ਡੀ. ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਇੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੀ.ਡੀ. ਤੁਹਾਡੀ ਕਨੂੰਨੀ ਪਤਨੀ (ਜਾਂ ਪਤੀ) ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ?', ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਦੇਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮੈਰਿਜ

ਅਫਸਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰੇਗਾ: 'ਮੈਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਏ.ਬੀ. ਅਤੇ ਸੀ.ਡੀ. ਇੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

194. ਫੋਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 30(1) ਵਿੱਚ "ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 30(1) ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਐਲਬੀ ਸਾਕਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕ੍ਰਿਤ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 172(1)(ਬੀ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜੇਕਰ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ "ਪਤਨੀ (ਜਾਂ ਪਤੀ)" ਦੀ ਥਾਂ 'ਪਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਕੇਟ ਓ ਰੀਗਨ, ਜਿਸਨੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ, ਉਪਾਅ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਪੈਮਾਨਿਆਂ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲ ਘੋਸ਼ਣਾ।

195. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30(1) ਘੱਟ ਸੰਮਲਿਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚੁੱਪ ਅਤੇ ਭੁੱਲ ਦੁਆਰਾ ਸਮਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਭੁੱਲ ਓਨੀ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੀ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ (ਦੋਵੇਂ ਠੋਸ ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ) ਜੋ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸਨ। ਰਾਜ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਪੱਖਪਾਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

196. ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਸਮਲਿੰਗੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 1998 ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਐਕਟ 116 ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕੋ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਲਿੰਗ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ

ਵਿਆਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ/ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। 1955 ਦੇ ਸੰਪੱਤੀ ਡਿਊਟੀ ਐਕਟ 45 ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜਾਂ ਵਿਪਰੀਤ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਾਥੀ ਸੀ;

ਬੀ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 172(1)(ਬੀ) ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਸਮੇਤ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ;

c. ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਪਕ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਘਰੇਲੂ ਭਾਈਵਾਲੀ 'ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸੁਧਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਆਪਕ ਜਨਤਕ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ; ਅਤੇ

d. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਅੱਤਲ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਉਪਾਅ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਉਪਚਾਰਕ ਉਪਾਅ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ।

197. ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਊਂਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਫੋਰਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਊਂਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਰਗਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ SMA ਦੇ ਉਲਟ, ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਐਕਟ (ਭਾਵ, ਸੈਕਸ਼ਨ 30(1)) ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਉਪਬੰਧ ਸੀ ਜੋ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, SMA (ਸੈਕਸ਼ਨ 4, 27(1A), 31, 36, ਅਤੇ 37) ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਿਲਾਪ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜਾ, ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਉਲਟ ਸਮਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਤੋਂ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਫੋਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਕੈਨਵਸ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਾਸਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

III. ਘਾਇਦਾਨ ਵਿੱਚ ਯੂਕੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

198. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ 'ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ SMA ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

199. ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਏਕਾਧਿਕਾਰਿਕ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਜੋੜੇ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥੀ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ) ਨੇ ਮਕਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਯੂ.ਕੇ. ਦੇ ਰੈਂਟ ਐਕਟ 1977.173 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਸਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਜੀਵਿਤ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਜੀਵਿਤ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਘਰ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਸਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਨਾਲ "ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਪਤੀ ਵਜੋਂ" ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਸਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਰੈਂਟ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜੋੜਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮਾਨ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਸੀ। ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਥੀ ਇੱਕ 'ਅਸ਼ੁੱਧੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ' ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸੀ।

200. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 (ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਨੁਛੇਦ 8 (ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਯੂਕੇ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ 1998175 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰੈਂਟ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰੇ ਜੋ ECHR ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੈਂਟ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸਨੇ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਸਮਲਿੰਗੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਬਚੇ ਹੋਏ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦੇ ਸਾਥੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ - ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਇੱਕ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੰਤਮ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ (ਹੁਣ, ਯੂਕੇ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ) ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ।

201. ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। 176 ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰੈਂਟ ਐਕਟ ਦਾ ਤਰਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦੀ ਮੌਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਵਿਪਰੀਤ ਅਤੇ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰੈਂਟ ਐਕਟ ਇਸਲਈ ਈਸੀਐਚਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਇਹ ਰੈਂਟ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜੇ ਦੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਕੋਲ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ।

202. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:
"3. ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ
(1) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ।
ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘੈਦਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:
a ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ECHR ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਯੂਕੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ;
ਬੀ. ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਨੇ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਰਥ ਤੋਂ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ;
c. ਇਸਨੇ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਹਟਣ ਲਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ;
d. ਇਸਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸਨੇ ਉਸ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ, ਇਸਨੂੰ ECHR ਨਾਲ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਵਾਂ ਅਰਥ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ; ਅਤੇ

ਈ. ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਲੈਸ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ECHR ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਈ ਤਰੀਕੇ ਸਨ।
ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

203. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ: ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਹਟਣ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਤੋਂ ECHR ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਯੂਕੇ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਫੈਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਖੁਦ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ “ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਹੈ।”177 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਹਟਣ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। 178 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਾਰੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕੋਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਬਾਅਦ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ SMA ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

IV. SMA ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸੀਮਾਵਾਂ

204. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਨਿੱਜੀ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, SMA ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 21A SMA ਨੂੰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਐਸਐਮਏ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਗੁੰਝਲਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ 'ਤੇ ਲੰਬੇ ਚਾਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੇ ਪਏ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਐਸਐਮਏ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

205. ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ SMA ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 21A ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਤਰਕਸੰਗਤ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਹਨ:
a ਅਦਾਲਤ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਹਿੰਦੂ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 21A ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਸਕਦੀ ਹੈ;
ਬੀ. ਹਿੰਦੂ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ HSA ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅੰਤਰ-ਧਰਮੀ ਗੈਰ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ISA ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ (ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਧਰਮ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨ)। ਇਸ ਲਈ HSA ਅਤੇ ISA ਦੀ ਲਿੰਗ-ਨਿਰਪੱਖ ਰੀਡਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ISA ਵਿੱਚ "ਵਿਧਵਾ" ਅਤੇ "ਵਿਧਵਾ" ਅਤੇ HSA ਵਿੱਚ "ਪੁਰਸ਼ ਹਿੰਦੂ", "ਮਾਦਾ ਹਿੰਦੂ", "ਵਿਧਵਾ", ਅਤੇ "ਵਿਧਵਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ HSA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਅਧੀਨ "ਪੁਰਸ਼" ਅਤੇ "ਔਰਤ" ਸ਼ਬਦ "ਵਿਅਕਤੀਆਂ" ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਜਾਂ
c. ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ, ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 21A) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 21A ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19 ਤੋਂ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 21A ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ISA SMA ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਵਿਆਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

206. ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ISA ਅਤੇ HSA ਦੇ 'ਰੀਡਿੰਗ ਇਨ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ SMA ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

a SMA ਦੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ II ਅਤੇ III ਵਿੱਚ "ਵਿਧਵਾ" ਅਤੇ "ਵਿਧਵਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ "ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ" ਅਤੇ "ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ" ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

ਬੀ. SMA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(c) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

i. ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ, ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲੈਸਬੀਅਨ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਅਤੇ ਸਮਲਿੰਗੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ 21 ਸਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

ii. ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਜਿਸ ਵੀ ਲਿੰਗ/ਲਿੰਗ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸ-ਮੈਨ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸ-ਔਰਤ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ

iii. ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਗੈਰ-ਬਾਈਨਰੀ ਅਤੇ ਇੰਟਰਸੈਕਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

A. 'ਪੁਰਸ਼ਾਂ' ਅਤੇ 'ਔਰਤਾਂ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ SMA ਦੀ ਚੁੱਪ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਉਮਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਹੈ; ਅਤੇ

B. ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਅ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭਰ ਦਿੰਦੀ।

207. ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਇਹ ਬੇਕਾਰ ਹੈ, 179 ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ (ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਕੇ) ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ (ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਜਾਂ ਬਦਲ ਕੇ) ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ। ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ. ਜੇਕਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘੱਟ ਸੰਮਲਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਤਾਂ SMA ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਮਾਡਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ SMA ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਖਤਮ ਹੋ

ਜਾਵੇਗਾ। SMA ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ SMA ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਅਜਿਹਾ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿੱਚ ਲਿਪਟੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਚੁਣਨ ਲਈ ਵੀ ਦਬਾਅ ਪਾਵੇਗੀ। .

208. ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੂਜੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ SMA ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ISA ਅਤੇ HSA ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੀ
SMA ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਕਈ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੰਨੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਐਪਲੀਟਿਊਡ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ ਲੈਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਤਿੱਖਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਾਹਤ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਕਿ ਕੀ ਐਸਐਮਏ ਘੱਟ-ਸਮੂਹਿਕਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ, ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੀ SMA ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸੰਸਦ ਲਈ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਧਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਵੇ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ SMA, FMA, ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, ਅਤੇ CARA ਸਰਕੂਲਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

d. FMA ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ

209. ਕੁਝ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ FMA ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਐਫਐਮਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਐਫਐਮਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ 180 ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜੋ ਐਫਐਮਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ। 181 ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। 182 ਐਫਐਮਏ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ:

“4. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਰੋਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਰਤਾਂ। - ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮੈਰਿਜ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਪੰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ:-

(a) ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ,

(ਬੀ) ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਮੂਰਖ ਜਾਂ ਪਾਗਲ ਨਹੀਂ ਹੈ,

(c) ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾੜੇ ਦੀ ਉਮਰ 21 ਸਾਲ ਅਤੇ ਲਾੜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ

(d) ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹਨ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਿਵਾਜ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣ। ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ।"

210. ਕਲਾਜ਼ (c) ਅਤੇ (d) ਵਿੱਚ ਲੋੜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ FMA ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਲਾੜੇ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 21 ਸਾਲ ਅਤੇ ਲਾੜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ (c) ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਰੇ ਮਰਦਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 21 ਸਾਲ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹੁੰਚਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋ ਮਰਦ ਜੋ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਜੋ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਪਹੁੰਚ ਜੋ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀ ਆਮ ਲੋੜ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨਕ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਕਈ ਵਿਕਲਪ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨੀਤੀਗਤ ਵਿਚਾਰ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇ।

211. ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਰਜਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(a) 'ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ' ਵਾਕਾਂਸ਼ ਨੂੰ ਉਹੀ ਅਰਥ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ SMA ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਜਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ FMA ਦੀ ਧਾਰਾ (d) 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

212. FMA ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਲਿੰਗ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਸਮਾਨ ਲਿੰਗ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ।

ix. ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

"ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਓਨੀ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਸਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨੇੜੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਆਪ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੋਰ।" 183

a ਸਵੈ-ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ

213. ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਦੋਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਵਾਦ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹਨ। . ਇਹ ਸਮਝ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਕਈ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੋਂ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਭੌਤਿਕ ਹੋਂਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਧੂੰਏਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, 184 ਚੰਗੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, 185 ਅਤੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਵੇਗੀ। ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ - ਮਾਨਸਿਕ, ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ।186 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਸਵੈ-ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਸਵੈ-ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ 190 ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ। ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 191 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

214. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇਹ ਸਮਝ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IV ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ, ਆਰਟੀਕਲ 38 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਆਰਟੀਕਲ 42 ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 47 ਰਾਜ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ। ਸੰਵਿਧਾਨ, ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਦੋਵਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਸਮਰੱਥਾ-ਨਿਰਮਾਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ, ਕਹੋ,) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III

ਅਤੇ ਭਾਗ IV ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

215. ਮਾਰਥਾ ਸੀ. ਨੁਸਬੌਮ ਨੇ ਦਸ ਕਾਬਲੀਅਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋੜਾਂ ਹਨ। 192 ਪਛਾਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਸਾਡੀ ਚਰਚਾ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। 193 ਪਹਿਲੀ ਹੈ 'ਭਾਵਨਾਵਾਂ' ਜਿਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“5. ਭਾਵਨਾਵਾਂ: ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਲਗਾਵ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ 'ਤੇ ਸੋਗ ਕਰਨਾ; ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਸੋਗ ਕਰਨਾ, ਤਾਂਘ, ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨਾ। ਡਰ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਨਾ ਹੋਣਾ। (ਇਸ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਮਨੁੱਖੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ)" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਦੂਜਾ ਹੈ 'ਸੰਬੰਧੀ' ਜਿਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:
“7. ਮਾਨਤਾ: A. ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ, ਦੂਜੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ, ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਸਪਰ ਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ; ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ. (ਇਸ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਅਤੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ)। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

216. ਸਵੈ-ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨੁਸਬੌਮ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੀਆਂ ਗਈਆਂ 'ਭਾਵਨਾਵਾਂ' ਅਤੇ 'ਸੰਬੰਧੀਆਂ' ਦੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਵੇਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਪੱਖ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਲੋੜ। ਦੂਸਰਾ, 'ਭਾਵਨਾਵਾਂ' ਅਤੇ 'ਪ੍ਰਬੰਧਨ' ਦੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬੰਧਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ।

217. ਮਨੁੱਖ ਕਈ ਪੱਖੋਂ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਸੋਚਣ, ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ, ਕਲਪਨਾ ਕਰਨ, ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਦੂਜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਾਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਹ ਗੁਣ ਸਾਡੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹਨ ਪਰ ਇਕੱਲੇ ਲਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇਹ ਅਧੂਰੀ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਕ-ਦੂਜੇ ਲਈ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਡੀ ਯੋਗਤਾ ਸਾਨੂੰ ਇਨਸਾਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਡੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵਿਲੱਖਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਪਰ ਇਹ ਸਾਡੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ. ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਦੇਖਣ ਦੀ ਇੱਕ ਜਨਮਤ ਲੋੜ ਹੈ - ਸਾਡੀ ਪਛਾਣ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ, ਪਛਾਣਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਦੁੱਖ, ਖੁਸ਼ੀ, ਗੁੱਸੇ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਵਰਗੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਾਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੌਣ ਹਾਂ। ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਸੀਂ ਸਾਥੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਈ ਰੂਪ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਜਨਮਦਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਦੋਸਤ, ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਭਾਈਵਾਲੀ, ਸਲਾਹਕਾਰ, ਜਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਜਨਮ-ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਮੂਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। 194 ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਸਾਡੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜੋ ਸਾਡੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਪੋਸ਼ਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਸਵੈ-ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਓਨੇ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਬੌਧਿਕ (ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਵਿੱਤੀ) ਪੋਸ਼ਣ ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਵੈ-ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਵਰਣਨ ਭੁੱਲਣਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

218. ਇਹ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੋਲ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਵੈ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ

ਬੀ. ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ

I. ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

219. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(a) ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਇਸਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਦੋਵੇਂ, ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(c) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕੇਵਲ ਭਾਵਪੂਰਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਿਨਸੀ ਪਛਾਣ, ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ, ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪਛਾਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਧਾਰਾ 19(1)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਧਾਰਾ 19(1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ। ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

220. ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਕਾਮਿਆਂ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਨ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੂਹਿਕ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਇਸ ਇਕਵਚਨ ਧਾਰਨਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਘੇਰਾ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਸ਼ਣ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਰਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(c) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਧਾਰਾ 19(1)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲਈ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। .

221. ਰੌਬਰਟਸ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਜੈਸੀਸ, 195 ਵਿੱਚ ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੂੜ੍ਹਾ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਪੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਪੈਂਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ। ਐਸੋਸੀਏਟ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਪੂਰੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਮਿਨੇਸੋਟਾ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਾਨ, ਸੇਵਾਵਾਂ, ਸਹੂਲਤਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਫਾਇਦਿਆਂ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਆਨੰਦ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਸਲ, ਰੰਗ, ਨਸਲ, ਧਰਮ, ਅਪਾਹਜਤਾ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੂਲ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਨਤਕ ਰਿਹਾਇਸ਼। ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗੀ।

ਜਸਟਿਸ ਬ੍ਰੇਨਨ, ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਗੂੜ੍ਹੇ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਰਾਜ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ("ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੱਤ") ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਸ਼ਣ, ਅਸੈਂਬਲੀ, ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ("ਸਾਜ਼ਦਾਰ ਤੱਤ") ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੂੜ੍ਹੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਉੱਚ ਨਿੱਜੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਆਹ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਸਹਿਵਾਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਸਟਿਸ ਬ੍ਰੇਨਨ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਨਿੱਜੀ ਰਿਸ਼ਤੇ (ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਪੇਖਿਕ ਛੋਟਾਪਨ, ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਚੋਣ, ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗਤਾ) ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ॥੧੯੬॥

222. ਕੈਨੇਥ ਐਲ. ਕਾਰਸਟ, ਜਿਸਨੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ, 197 ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੂੜ੍ਹਾ ਸਬੰਧ ਸਮੂਹਿਕਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਗੂੜ੍ਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉਹ ਮੌਕਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ।198 ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਦਾ ਮੌਕਾ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮਲਿੰਗੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਗਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ।

223. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਅਨਿਯਮਿਤ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਾ ਕਰਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਤਰਜੀਹਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਠੋਸ ਲਾਭ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਲੱਭੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਟੁੱਟ ਲਾਭ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵਪੂਰਤ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਟੱਲ ਲਾਭ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੌਤਿਕ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਅਤੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ) ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਤਾਂ ਓਟਿਓਸ ਰੈਂਡਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸਲ ਅਰਥ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਗੁਲਦਸਤੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਵਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ

ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜੋ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ, ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਆਰੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਮੇਟੀ ਅਜਿਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ।

II. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਸਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

224. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(e) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਵਸਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨਾਗਰਿਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੰਡ, ਕਸਬੇ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹੋਣ ਜਾਂ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣ। ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(e) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੱਦੀ ਸਥਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਾਂਗ, ਇਹ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, 200 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਵਸਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਡੀ) (ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਈ) ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਸੀ। . ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਵਸਥਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਏਕਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸੋਚੀ ਗਈ ਸੀ।

225. ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(e) "ਰਹਿਣ" ਅਤੇ "ਸੈਟਲ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। "ਰਹਿਣ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ "ਸੈਟਲ" ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸਥਾਈਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪੱਧਰ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਸੈਟਲ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉੱਥੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣਾ।

"ਸੈਟਲ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੋਈ ਸਟੀਕ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਸਬੇ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਨਿਵਾਸ ਲੈਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਸੈਟਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸਦਾ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਘਰ ਹੈ।
ਬੋਲਚਾਲ ਵਿੱਚ, ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ "ਸੈਟਲ" ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਚੁਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
226. ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19(1)(e) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਸਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਹ, ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਾਂਗ, ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੋ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ:
a ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ (ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ) ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।
ਉਹ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਕਬਾਇਲੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ)। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਸਤਾਏ ਹੋਏ ਸਮੂਹਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀ, ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਜੋੜੇ, ਜਾਂ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਜੋੜੇ) ਲਈ ਵਿਲੱਖਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਸਮੇਤ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ; 202 ਅਤੇ
ਬੀ. ਦੂਜਾ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ “ਸੈਟਲ” ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(e) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਢੰਗ ਪਹਿਲੇ ਮੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ, ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(ਈ) ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

c. ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂ

I. ਅਸਧਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰ

227. ਕਿਸੇ ਦੇ ਜਨਮ-ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ 'ਤਤਕਾਲੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ' ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਅਣਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਜਿਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਪਰੀਤ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ)। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਬੱਚੇ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਚੱਕਰ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਸਾਡੀ ਸਮੂਹਿਕ ਸਮਝ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੈ, ਇਹ ਇਕੋ ਇਕ ਜਾਇਜ਼ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਣਗਿਣਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਇਸ ਬਲੂਪ੍ਰਿੰਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ, ਅਟੈਪੀਕਲ ਬਲੂਪ੍ਰਿੰਟ ਹੈ।

ਦੀਪਿਕਾ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ:

"26. ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਪਰਿਵਾਰ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਮਝ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਿਤਾ (ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰੰਤਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ) ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਇਕਹਿਰੀ, ਨਾ ਬਦਲਣ ਵਾਲੀ ਇਕਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਉਮੀਦ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਘਰੇਲੂ, ਅਣਵਿਆਹੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ, ਵਿਛੋੜਾ, ਜਾਂ ਤਲਾਕ ਸਮੇਤ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਕ ਮਾਪੇ ਵਾਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ (ਜੋ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਮਾਂ" ਅਤੇ "ਪਿਤਾ" ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ) ਮੁੜ ਵਿਆਹ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਜਾਂ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਨਾਲ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਆਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਪਰ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਹਮਰੁਤਬਾ ਵਾਂਗ ਅਸਲੀ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਸਧਾਰਨ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਲੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਰਵਾਇਤੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

229. ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ

ਜਨਮਜਾਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਅਟੈਪੀਕਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੀ ਅਟੈਪੀਕਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਨਮ-ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੀਪਿਕਾ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਗੁਰੂ-ਚੇਲਾ ਬੰਧਨ (ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਵੀ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਬੰਧਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਿਜੜਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਕਸਰ ਹਿਜੜਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਗੁਰੂ-ਚੇਲਾ ਬੰਧਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਟਰਾਂਸਮੈਨਾਂ ਕੋਲ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਜਾਂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਟ੍ਰਾਂਸਮੈਨਾਂ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਬੰਧਨ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਹ ਦੂਜੇ ਟਰਾਂਸਮੈਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਬੰਧਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਹਨਾਂ ਬੰਧਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। 203 ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਇਹ ਅਸਧਾਰਨ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਹੁਵਚਨ ਪਛਾਣਾਂ ਅਤੇ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਟੈਪੀਕਲ ਪਰਿਵਾਰ, ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ, ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫਰਕ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 19 ਅਤੇ 21 ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਕੁਝ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ

230. ਕੁਝ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਟੈਪੀਕਲ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਕ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ 'ਚੁਣਿਆ ਪਰਿਵਾਰ' ਹੈ। ਭਾਰਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੋਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਗੁਰੂ-ਚੇਲਾ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

II. ਸਨਮਾਨ, ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

231. ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਰਸਮੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਾਰਥਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਾਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੁਆਰਾ ਰਸਮੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ

ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

232. ਕੁਝ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ਼ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ - ਜਾਂ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ - ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਾਂ, ਨੈਤਿਕਤਾਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਝੰਝਲਿਆ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਜਵਾਬ ਦਾ ਮਤਲਬ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਉਹ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਜੋ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ) ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਹੈ।

233. ਆਰਟੀਕਲ 21 ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ਮਾਣ, ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਐਨੀਮੇਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੇੜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ - ਇੱਕ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਜੀਵਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਪਰ ਇਹ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਦੀ

ਵਾਂਝੀ ਕਨੂੰਨ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਨੁਕੂਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

234. ਯੋਗਕਾਰਤਾ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ 24 (ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ) 206 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਲੱਭਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ:

"ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਲੱਭਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਯੋਗਕਾਰਤਾ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਿਨਸੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਲਈ। LGBTQ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗਕਤਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ (ਅਸਰ ਵਿੱਚ) ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗਕਤਾ ਅਜਿਹੇ ਇਨਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਹ, ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਤੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੂੜ੍ਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਲਪ ਵੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (9ਜੇ) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਕੱਲੇ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਜਾਂ ਪਸੰਦ ਦੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਤੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ।

III. ਸਿਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

235. ਸਿਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। 208 ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂਟਲ ਹੈਲਥਕੇਅਰ ਐਕਟ 2017209 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ

ਜਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ:

"ਸਿਹਤ ਪੂਰਨ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਬਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ।"

ਇਸ ਲਈ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਪੂਰੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ। ਸੰਸਦ ਵੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਧਿਆਇ VI ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਤਾਂ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇਗੀ। ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

236. ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ, ਲਿੰਗ, ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਇੱਕ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਦਮ ਹੈ। LGBTQ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਦੁਖੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਰਥਪੂਰਨ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ. ਮੈਂਟਲ ਹੈਲਥਕੇਅਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ, ਲਿੰਗ, ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਸਥਾਈ

ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਅਭਿਆਸਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

237. ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ
ਆਰਟੀਕਲ 25 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 25(1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:
"25. ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਪੇਸ਼ਾ, ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ
(1) ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ, ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।
ਆਰਟੀਕਲ 25(1) ਦੇ ਚਾਰ ਭਾਗ ਹਨ - ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਭਾਗ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਸੰਹਿਤਾਬੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ ਦੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ: ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ, ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ, ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ਅਨੁਛੇਦ 25 ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਆਦੇਸ਼, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਸਿਹਤ, ਅਤੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਡਬੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

238. ਆਰਟੀਕਲ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ LGBTQ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ? ਬਲੈਕ ਦੀ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਅੰਤਹਕਰਣ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:
“ਜ਼ਮੀਰ। ਨੈਤਿਕ ਭਾਵਨਾ; ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਸਹੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਫੈਕਲਟੀ; ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਹਸਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਿਹਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। …”211 (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

239. ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਊਅਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਣ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ - ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚ - ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕੌਣ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਦੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਹ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਗੇ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਕੌਣ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਪਣੇ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

240. ਆਰਟੀਕਲ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਚਾਰ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ - ਜਨਤਕ ਆਦੇਸ਼, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਸਿਹਤ, ਅਤੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨੈਤਿਕਤਾ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 25 ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ। ਇੰਡੀਅਨ ਯੰਗ ਵਿੱਚ
ਵਕੀਲ ਐਸ.ਐਨ. ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ, 212 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ (ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ. ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ) ਨੇ ਕਿਹਾ: “ਆਰਟੀਕਲ 25 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਅਕਾਦਮੀ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਕੀ ਨੈਤਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਅਸਥਾਈ ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਹਨ। ਨੈਤਿਕ ਕੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਣ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਡੂੰਘੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਭੀੜ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਨਾ ਹੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਰੂ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। … ਸਮੀਕਰਨ

ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇਣਾ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪਲ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ, 'ਨੈਤਿਕਤਾ' ਦੀ ਸਮੀਕਰਨ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਮਾਜਿਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ... ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਚਾਰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਤੋਂ ਉੱਭਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਵਿਚਾਰ, ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਉਪਾਸਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਸਭ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਤਬੇ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਚੌਥਾ ਸਭ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।"
ਇਸ ਲਈ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਸਮਗਰੀ ਨਿਆਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਭਾਗ III (ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੀਮਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ) ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ, ਉਹ ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

241. ਇੱਕ ਸੰਘ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਥਾਈ, ਸਹਿ-ਰਹਿਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਉਭਰ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਸਥਾਈਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਚੁਣਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਸੰਘ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਕਵੀਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਸਮੇਤ) ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ:
"167. ... ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਘ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮਿਲਾਪ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਡਾ ਮਤਲਬ ਵਿਆਹ ਦਾ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਮਿਲਾਪ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਹਰ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਾਥੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ, ਜਿਨਸੀ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਹੋਵੇ। ਐਲਜੀਬੀਟੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸਾਥੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੰਗਤ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਧੋਖੇ, ਜ਼ਬਰ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ

ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ” ਅਜਿਹੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਜਾਂ ਲਿੰਗਕ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
242. ਵਿਚ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (ਗੋਪਨੀਯਤਾ-9ਜੇ.) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, 213 ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਣ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਲਈ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ:
“144. ... ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਦਾ ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਢੰਗ "ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ" ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਓਨੇ ਹੀ ਪਵਿੱਤਰ ਹਨ ਜਿੰਨੇ ਹੋਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ... ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਣ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਲਈ ਡੂੰਘਾ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ। ਸਮਾਨਤਾ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 15 ਅਤੇ 21 ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

243. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਮਾਨਤਾ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਹਿ-ਰਹਿਤ ਸਬੰਧ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਹੱਕ ਜੋ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਦਾ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

244. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਕੋਡਬੱਧ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਸਬੰਧਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਝ

ਮਹੀਨਿਆਂ ਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤਾ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਜੁੜਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ DV ਐਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

x. ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ

a ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

245. ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਜਸਟਿਸ ਡੀ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ) ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲਿੰਗ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਇੱਕ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਸਮਝ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 15(1) ਵਿੱਚ 'ਸੈਕਸ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਿਰਣਾ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਇਸ ਸਮਝ 'ਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 15(1) ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਵੀ 'ਸੈਕਸ' ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ (i) ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਮਰਦ-ਔਰਤ ਦੀ ਬਾਈਨਰੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗਕ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜੁੜੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ; ਅਤੇ (ii) ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਤਕਰਾ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿੰਗਕ ਰੁਖ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ। ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 15(1) ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੂਜੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲਾ ਸਾਂਝਾ ਧਾਗਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

246. ਸਾਨੂੰ ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਕ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 15 ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗਕ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀਆਂ

ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਰਕ ਸਬੰਧ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਿੰਗ-ਲਿੰਗ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਨਾਲ ਕਟੌਤੀਵਾਦੀ ਹੋਣ ਦਾ ਜੋਖਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲਿੰਗ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿਨਸੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਊਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਲਿੰਗ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ।

247. ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 15 ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ 'ਅਸਕ੍ਰਿਪਟਿਵ' ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 'ਚੋਣ' ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਵਿਅਕਤੀ. ਇਹ ਸਪੁਰਦਗੀ ਇਸ ਗਲਤ ਸਮਝ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਧਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਸਾਂਝਾ ਧਾਗਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ।

248. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ "ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਲਿੰਗ, ਜਨਮ ਸਥਾਨ, ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਰਣਿਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ "ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਕਾਬਲੀਅਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ" ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ" ਅਤੇ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਖੁੱਲਾ" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਥਿਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਸਥਿਤੀ ਕੋਈ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਰਤਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। 215 ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ (ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਰਤ) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕਿਵੇਂ ਵੇਖਦਾ ਹੈ।

249. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਜਾ ਹੈ। 216 ਡਾ: ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਦਲੀਲ। ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਭੇਦਭਾਵ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ

ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਟੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਉਲਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 217 ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਹ ਪਛਾਣ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਚੁਣਦਾ ਹੈ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਸਹਾਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ। ਇਹ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਵੀ ਖੁੰਝਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਛਾਣ ਚੁਣਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 15 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿੰਗ-ਪੁਨਰ-ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਸਰਜਰੀਆਂ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਲਿੰਗ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਲੇਬਲ ਚੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਕਲੰਕ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਲਿੰਗ ਬਦਲਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

250. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਥੋਪਾਈ ਗਈ ਪਛਾਣ ਦੋਵਾਂ ਕਾਰਨ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਧਾਰਮਿਕ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਜਾਤ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਪਛਾਣ ਕਾਰਨ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਕੇ (ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਸਫ਼ਲਤਾ ਨਾਲ) ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਜੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਗੁਣ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

251. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੁਤਬੇ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਇੰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 15(1) ਦੀ ਸਮਝ ਦਾ ਆਧਾਰ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਮਝ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਅਨੁਛੇਦ 15 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਭੇਦਭਾਵ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਧਾਂਤ ਉਹਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ

ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਆਧਾਰ ਪਛਾਣ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਨ। ਪਛਾਣ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਪੰਜ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਨਸਲ, ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨ) ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਅਤੇ ਸਮੂਹਾਂ) ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪਛਾਣਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸੰਕੁਚਿਤ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ.

252. ਜਦੋਂ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਆਪਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 15 ਵਿੱਚ "ਲਿੰਗ" ਸ਼ਬਦ ਇਸਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ "ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ" ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗਵਾਦ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਰਣ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਗੋਂ 'ਸੈਕਸ' ਕਾਰਨ ਵੀ। ਪਛਾਣ ਦੇ ਮਾਰਕਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਸੈਕਸ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਟੀਕਲ 15 ਵਿੱਚ 'ਸੈਕਸ' ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਰਕਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗੀ।

ਬੀ. ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਅਰਾਜਕਤਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ

253. ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਭਚਾਰੀ, ਬਹੁ-ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਬਹੁ-ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੰਘ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਹੱਦ ਕੀ ਹੈ।

254. ਹਰ ਹੋਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ-ਪੰਥੀ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਟੈਸਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਗ III ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਬੰਧਾਂ ਲਈ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਅਨੁਛੇਦ 15 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਸਿੱਧੇ

ਅਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਵੇਗੀ।

255. ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ (ਕੁਝ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁ-ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਬਹੁ-ਵਿਆਹ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ) ਲਈ ਵਿਭਚਾਰੀ, ਬਹੁ-ਵਿਵਹਾਰਕ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਵਿਆਹਵਾਦੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਗੇ। ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਵਿਭਚਾਰੀ, ਬਹੁ-ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਬਹੁ-ਵਿਵਹਾਰਕ ਯੂਨੀਅਨਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਸਹਿਭਾਗੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਵਰਜਿਤ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਰਜਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਚੋਣ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੱਟ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਨੁਛੇਦ 15 ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਛਾਣ ਦੇ ਮਾਰਕਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਪਰਖੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।

xi ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

256. ਕੁਝ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦਾ ਇਸ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਰਲਵਾਂ-ਮਿਲਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਕੇਵਲ 'ਜੀਵ' ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ 'ਜੀਵ' ਔਰਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2019 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ।" ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਲਿੰਗ, ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

a ਲਿੰਗ, ਲਿੰਗ, ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ

257. 'ਸੈਕਸ' ਸ਼ਬਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਣਨ ਅੰਗਾਂ ਅਤੇ ਬਣਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 220 ਇੰਟਰਸੈਕਸ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿੰਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ 'ਮਰਦ' ਅਤੇ 'ਮਾਦਾ' ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। 221 ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਮਾਨ ਯੋਗਕਾਰਤਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸੇ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ:

"ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਭਾਵਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਸਰੀਰਕ ਦਿੱਖ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਸੋਧ, ਸਰਜੀਕਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਾਧਨ) ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ, ਪਹਿਰਾਵੇ, ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਸਮੇਤ।"222

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਲਿੰਗ ਉਸ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਉਸਦੇ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ। ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਲੋਕ ਹਾਰਮੋਨਲ ਥੈਰੇਪੀ ਜਾਂ ਸਰਜਰੀ (ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿੰਗ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਰਜਰੀ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਰੀਸਾਈਨਮੈਂਟ ਸਰਜਰੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ) ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਰਜਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ' ਸ਼ਬਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਪੂਰ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਲਿੰਗਕ ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ 223 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿਜੜੇ, ਕੋਠੀਆਂ, ਅਰਾਵਣੀਆਂ, ਜੋਗੱਪਾ, ਥਿਰੂ ਨਾਂਬਿਸ, ਨੂਪੀ ਮਾਂਬਸ ਅਤੇ ਨੂਪੀ ਮਾਨਬਿਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹਨਾਂ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਮਰਦ, ਔਰਤ, ਜਾਂ 'ਤੀਜੇ ਲਿੰਗ' ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਟੈਪੀਕਲ ਪ੍ਰਜਨਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ. ਇੰਟਰਸੈਕਸ ਲੋਕ ਮਰਦ, ਔਰਤ, ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਸਕਦੇ ਹਨ।

258. ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਯੋਗਕਾਰਤਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ "ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਲਿੰਗ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਲਿੰਗ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ

ਵੱਧ ਲਿੰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਡੂੰਘੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਖਿੱਚ, ਅਤੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ।"

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਲਿੰਗ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਣਨ ਅੰਗਾਂ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਨੁਭਵ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵੱਲ ਉਹ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੂਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਭਾਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਜਾਂ ਇੰਟਰਸੈਕਸ ਹਨ।

ਬੀ. NALSA ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

259. NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ। ਦੇਸ਼। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਤੀਜੇ ਲਿੰਗ' ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਨੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਈਚਾਰਾ ਪੂਰੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ, ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਿਰਫ ਤੀਜੇ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਿਜੜਿਆਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਆਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਿਜੜੇ ਅਤੇ ਉਹ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ) ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਲਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਜਾਣ ਲਈ

260. 2019 ਵਿੱਚ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, 226 ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, 227 ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਚਿਤ

ਸਰਕਾਰ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਪਾਅ ਕਰੇਗੀ, 228 ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ 229 ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। 230 ਇਹ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੌਂਸਲ ਵੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। 231 ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

261. ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸਾਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਕਿਊਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਊਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਲਿੰਗਕ ਪਛਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਕਲੰਕ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਸਥਿਤੀ ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ-ਆਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਊਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ਼ ਲਿੰਗਕ ਜਾਂ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

“…ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਲਿੰਗ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸ-ਮੈਨ ਜਾਂ ਟਰਾਂਸ-ਵੂਮੈਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ (ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਲਿੰਗ ਰੀਸਾਈਨਮੈਂਟ ਸਰਜਰੀ ਜਾਂ ਹਾਰਮੋਨ ਥੈਰੇਪੀ ਜਾਂ ਲੇਜ਼ਰ ਥੈਰੇਪੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਥੈਰੇਪੀ ਕਰਵਾਈ ਹੋਵੇ), ਅੰਤਰ ਲਿੰਗੀ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਲਿੰਗਕ ਅਤੇ ਕਿੰਨਰ, ਹਿਜੜਾ, ਅਰਾਵਣੀ ਅਤੇ ਜੋਗਤਾ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਛਾਣਾਂ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਿੰਗ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ

a ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ;

ਬੀ. ਇੰਟਰਸੈਕਸ ਵਿਅਕਤੀ;

c. ਹੋਰ ਲਿੰਗਕ ਵਿਅਕਤੀ; ਅਤੇ

d. ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਛਾਣਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿਜੜੇ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(k) ਵਿੱਚ 'ਲਿੰਗਕੀਅਰ' ਸ਼ਬਦ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਵਰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ 'ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ' ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਲਿੰਗਕਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ 'ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਸਾਰੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਮਲਿੰਗੀ, ਲਿੰਗੀ ਆਦਿ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਹੈ ਜੋ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ।

262. ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 2020 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਕਲੰਕ ਜਾਂ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ, ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਦੂ ਦੀ ਛੜੀ ਲਹਿਰਾਉਣ ਵਰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ. ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮਾਜ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਇਕਸਾਰ ਸਨਮਾਨ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ) ਪਰ ਉਹ ਦਿਨ ਅਜੇ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਲੋਕ ਹੁਣ ਕਲੰਕ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

263. NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮੁਢਲਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਨਸੀ

ਰੁਝਾਨ ਵਿਤਕਰੇ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਾਲੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਸੀ ਕਿ LBGTQ ਭਾਈਚਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਲੂਕ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੰਸਦ ਨੇ ਅਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਲਿੰਗਕ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, LGBTQ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਥਾਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ। c. ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ

264. ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ SMA ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨ ਐਕਟ ਬਣਾ ਕੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੀ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

I. ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰ

265. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ। ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਕੋਡੀਫਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ:

“3. ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ। - ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਕਿਸੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ:

(a) ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ, ਜਾਂ ਬੰਦ, ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ;
(ਬੀ) ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ;
(c) ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਕਿੱਤੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ, ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ;
(d) ਹੈਲਥਕੇਅਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਬੰਦ, ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ;
(e) ਆਮ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ, ਰਿਹਾਇਸ਼, ਸੇਵਾ, ਸਹੂਲਤ, ਲਾਭ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਪਹੁੰਚ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾਂ ਅਨੰਦ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਬੰਦ, ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ ਜਨਤਾ ਲਈ ਉਪਲਬਧ;
(f) ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਬੰਦ, ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ;
(g) ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਰਹਿਣ, ਖਰੀਦਣ, ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ;
(h) ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਬੰਦ, ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ; ਅਤੇ (i) ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਅਦਾਰੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਜਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ, ਉਸ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ, ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

266. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲਾਜ਼ (a) ਤੋਂ (i) ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇੱਕ ਕੈਚ-ਆਲ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਥਾਵਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

267. ਧਾਰਾ 3 ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਹਿੱਸਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ" ਕਿਸੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। 'ਸਥਾਪਨਾ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸਟੇਟ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਭਾਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 234 ਇੱਕ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੋਈ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ, ਫਰਮ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਜ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਟਰੱਸਟ, ਏਜੰਸੀ, ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਵੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ 'ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ' ਸਮੇਤ।

268. ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (a) ਤੋਂ (i) ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ, 236 ਰੁਜ਼ਗਾਰ, 237 ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ, 238 ਅੰਦੋਲਨ, 239 ਜਾਇਦਾਦ, 240 ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਦਫ਼ਤਰ, 241 ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। , ਜਾਂ ਮੌਕਾ ਜੋ ਜਨਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।243

269. ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਬੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦਾ ਪ੍ਰੀਫੈਟਰੀ ਹਿੱਸਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। 'ਸਥਾਪਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾਵਾਂ
(a) ਤੋਂ (i) ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿਚ ਭੇਦਭਾਵ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜੋ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਅਨੁਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ, ਸਮਾਪਤੀ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਖੇਤਰ, ਵੀ, ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਤੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਨ। ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ:

a ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਹ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਸਥਾਪਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ;
ਬੀ. ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੁਆਰਾ ਸੂਚੀਬੱਧ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ
c. ਕਿ ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇਨਕਾਰ, ਬੰਦ, ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ244)।

II. ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਉਪਾਅ

270. ਜਦੋਂ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਾਅ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

271. ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ "ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ" ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (a) ਤੋਂ (i) ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਨ, ਸੈਕਸ਼ਨ 8, ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ (ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਨਿਯਮ 2020245 ਦਾ ਨਿਯਮ 10(4) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ, ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੱਕ ਬਰਾਬਰ ਪਹੁੰਚ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ। ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ, ਕਬਰਿਸਤਾਨ ਸਮੇਤ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 11 ਵਿੱਚ ਉੱਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ, ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ, ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ, ਖੇਡਾਂ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਦਫਤਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ. ਨਿਯਮ 10(4) ਅਤੇ ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ) ਨਾਲ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਥਾਨ

272. ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਕਰਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਵਿਧੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਉਹਨਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ

ਜੋ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

273. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਵਿੱਚ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਅਭਿਨੇਤਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ. ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਕੋਡਬੱਧ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ "ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ" ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ। 246 ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਜਿੰਨਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 3 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

274. ਪੀੜਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਇੱਕ ਅਪੂਰਣ ਉਪਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 3

III. ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਣ ਵਿਆਖਿਆ

275. ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਰਾਜ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(ਈ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

276. ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਲਾੜੀ ਅਤੇ ਲਾੜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 247 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ SMA ਲਈ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ। 248 ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਰਦ" ਅਤੇ "ਔਰਤ," ਜਾਂ "ਮਰਦ" ਅਤੇ "ਔਰਤ।" ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੀਵੀ ਐਕਟ, ਦਹੇਜ ਰੋਕੂ ਐਕਟ 1961 ਜਾਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ ਇੱਕ ਮਰਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ-ਪਿਤਰੀ-ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

277. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਲਿੰਗ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗਕਤਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਪਰੀਤ ਜਾਂ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਿੰਗਕਤਾ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ), ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਲਾੜੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਲਾੜਾ ਜਾਂ ਪਤੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਪਰੀਤ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿਸਮੇਲ ਜਾਂ ਸੀਸ-ਫੀਮੇਲ, ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਵੂਮੈਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਮੈਨ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਵੂਮੈਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿਸਮੈਨ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਮੈਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿਸਵੋਮੈਨ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਮਿਲਾਪ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਿਜੈਂਡਰ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਔਰਤ ਨੂੰ

ਇੱਕ ਸਿਜੈਂਡਰ ਪੁਰਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਔਰਤ ਵੀ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅੰਤਰਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇੱਕ ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ।

278. ਕਨੈਲਾਲ ਸੁਰ ਬਨਾਮ ਪਰਮਨਿਧੀ ਸਾਧੂ ਖਾਨ, 250 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਮੁੱਢਲਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "ਲਾੜੀ" ਅਤੇ "ਲਾੜਾ", "ਪਤਨੀ" ਅਤੇ "ਪਤੀ", "ਮਰਦ" ਅਤੇ "ਔਰਤ," ਅਤੇ "ਪੁਰਸ਼" ਅਤੇ "ਔਰਤ" ਜੋ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ "ਲਾੜੀ" ਅਤੇ "ਔਰਤ" ਨੂੰ ਸੀਜੈਂਡਰ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕੱਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਕਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਛਤ ਵਰਤੋਂ ਕੇਵਲ ਸਿਜੈਂਡਰ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਲਿੰਗੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸਾਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ “ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ” ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸਾਧਨ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਵਰਜਿਤ ਡਿਗਰੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

279. ਅਰੁਣਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ, 252 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੂਤੀਕੋਰਿਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

a HMA ਵਿੱਚ "ਦੁਲਹਨ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੋਈ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

ਬੀ. ਧਾਰਾ 25 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

xii. LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ

a ਮੈਂਟਲ ਹੈਲਥਕੇਅਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

280. ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ "ਪਰਿਵਰਤਨ" ਇਲਾਜਾਂ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਸਮਲਿੰਗੀ ਤੋਂ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿੱਚ "ਕਨਵਰਟ" ਕਰਨ ਲਈ) ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਲਿੰਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਲਿੰਗਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਲਾਜ ਕਰੋ। ਹੋਰ ਸੂਡੋਮੈਡੀਕਲ ਇਲਾਜ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਚੈਨੀ ਨੂੰ "ਇਲਾਜ" ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਅਮਲ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 5 ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮ, ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸਲੂਕ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। "ਪਰਿਵਰਤਨ" ਥੈਰੇਪੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ "ਇਲਾਜ" ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮ, ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਅਜੀਬ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ. ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਅਖੌਤੀ ਇਲਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਲਮ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਲਾਜ ਇਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਰਹਿਮ ਹੈ. ਇਹ ਸੂਬੇ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਅਮਲ ਜਾਰੀ ਨਾ ਰਹਿਣ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ

ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦੁਆਰਾ ਮਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਕਾਰਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਮੈਂਟਲ ਹੈਲਥਕੇਅਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ:

“(1) ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ, ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ, ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗੀ।

ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ (ਧਾਰਾ 29(1) ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ (ਧਾਰਾ 29(2) ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ। ਅਸੀਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ (ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਹਨ) ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 29 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਡਿਊਲ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਅੰਗਮਈ ਭਾਈਚਾਰੇ.

281. ਸਨਮਾਨ, ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ, ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ (ਉਸਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ (ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਲਿੰਗ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਨਾਲ ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਉਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ

ਬੀ. LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

282. ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਭੁਲੇਖਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਣ-ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ LGBTQ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਇਸ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਅਕਸਰ LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ - ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਤੀਜੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ. LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਹਿੰਸਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ।

283. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ LGBTQ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝ ਸਕਣ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ (ਪੁਲਿਸ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ) ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਪੁਲਿਸ ਅਕਸਰ LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।

284. ਮਨਸੂਰ ਰਹਿਮਾਨ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਕੋਇੰਬਟੂਰ ਜ਼ਿਲੇ, 253 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿਆਸੀ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ

ਮੰਗ ਲਈ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ।

285. ਲਾਥਾ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, 254 ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਦੀ ਉਮਰ ਵੱਧ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ ਸੀ।

286. ਸੁਸ਼ਮਾ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ 255 ਇੱਕ ਲੇਸਬੀਅਨ ਜੋੜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਕਿ ਉਹ ਲਾਪਤਾ ਹਨ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾ ਕੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋੜੇ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਜਾਂ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ (ਅਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਵਿਅੰਗ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਕੀਤੀ)। ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮਾਪੇ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ LGBTQ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। 287. ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ LGBTQ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ।

xiii. ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

ਬੀ. ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ

288. ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਆਇ VIII (ਸੈਕਸ਼ਨ 56 ਤੋਂ 73) ਗੋਦ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(49) "ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ

ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 57 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 57 ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"57. ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ।

(1) ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ, ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਣਗੇ।

(2) ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।
(3) ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜਾਂ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਗੋਦ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।
(4) ਇਕੱਲਾ ਮਰਦ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।
(5) ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਪਦੰਡ ਜੋ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

289. ਸੈਕਸ਼ਨ 57(1) ਸੰਭਾਵੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ, ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜੋੜਾ ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 57 ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (3) ਅਤੇ (4) ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਅਤੇ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਪਾਬੰਦੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਲਾ ਮਰਦ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

290. ਮਹਿਲਾ ਅਤੇ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(3) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 68(ਸੀ) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸਰੋਤ ਅਥਾਰਟੀ 256 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5 ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:
“5. ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ। -

(1) ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ, ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਨਲੇਵਾ ਡਾਕਟਰੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(2) ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜੈਵਿਕ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ: -

(a) ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ;

(ਬੀ) ਇੱਕ ਔਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਿੰਗ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ;

(c) ਇਕੱਲਾ ਮਰਦ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਕਿਸੇ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਮਤਰੇਏ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਸਥਿਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

291. ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ, ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਿਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਨਲੇਵਾ ਡਾਕਟਰੀ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਆਮ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਸਰੀਰਕ, ਭਾਵਨਾਤਮਕ, ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਰਤਾ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਲਾਜ਼ (2) ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਬੱਚਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਗੋਦ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 2(ਏ) ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ: (ਏ) ਇੱਕ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਭਾਵੇਂ ਇਕੱਲੀ ਔਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਿੰਗ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਕੱਲਾ ਮਰਦ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਲਾਜ਼ (3) ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ

ਸਥਿਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ (ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਮਤਰੇਏ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ)।

292. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਕੱਲੇ ਲਏ ਗਏ ਨਿਯਮ 5(2)(a) ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੇ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(2)(a) ਅਤੇ 5(3) ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰੀਡਿੰਗ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ: (a) ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ। ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਅਜਿਹੇ ਜੋੜੇ "ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਥਿਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ" ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਰੀਡਿੰਗ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਆਹਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

293. ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57(5) ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ (ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(3) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ CARA) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਸਾਰਣੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼

ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਚੰਗੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ, ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਭਾਵੀ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਨਲੇਵਾ ਡਾਕਟਰੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਜੋੜੇ ਅਪਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜੋੜਾ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਹੀ ਗੋਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜਾ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਸਥਿਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਕੱਲਾ ਮਰਦ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਕੱਲਾ ਮਰਦ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਕੱਲੀ ਔਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਿੰਗ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

294. ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਆਹੇ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

295. ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਐਕਟ (ਜੇਜੇ ਐਕਟ) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤਿ-ਵਿਅਰਥ ਹੋਣਗੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ ਜਾਂ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 57(5) CARA ਨੂੰ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਧੂ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ CARA ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ JJ ਐਕਟ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਹੈ।

296. ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਇੱਕ ਜੋੜੇ 'ਤੇ ਦੋ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ: ਪਹਿਲਾ, ਜੋੜਾ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜੋੜਾ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਵਾਧੂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਨੁਸਖਾ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

I. ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ

297. ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਪਬੰਧ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ।

298. ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਾ ਦੋਵਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਰਾਦਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਬੱਚਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਕੱਲੇ ਮਰਦ ਨੂੰ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਬਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਧਾਰਾ 57 ਵਿੱਚ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।

299. ਸੈਕਸ਼ਨ 57(2) ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਹੀ ਗੋਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜੋੜੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ" ਦੋਵਾਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਦੁਆਰਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 57(2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 57(2) ਵਿੱਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

300. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 5(3) ਅਣਵਿਆਹੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਬਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਵਜੋਂ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(2) ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਚਾਹੇ ਉਹ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਣਵਿਆਹਿਆ ਹੋਵੇ, ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ (ਭਾਵ, ਜੇ ਉਹ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਤੀ / ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ) ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਜੋੜਾ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਯਮ 5(3) ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋੜੇ ਦਾ 'ਸਥਿਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ' ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, JJ ਐਕਟ ਅਣਵਿਆਹੇ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਜੋੜੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ JJ ਐਕਟ ਦੀ

ਧਾਰਾ 57 CARA ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਪਦੰਡ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਨਾ ਤਾਂ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 57 ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮਾਪਦੰਡ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ (ਭਾਵੇਂ ਉਹੀ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ) ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, CARA ਨੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸ਼ਰਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 57 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

301. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਵਿਚ 'ਸਥਿਰ' ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜੋ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਚੱਲੇ ਹਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਜੋਂ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(1) (ਭਾਵ, ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ, ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ) ਜੋ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

II. ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ

302. ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 5(3) ਨੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹੇ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦਾ CARA ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, CARA ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਬੱਚੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਘਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਡੇਟਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਮਾਹੌਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਜੋੜੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਘਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਣਵਿਆਹੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ ਅਸਥਿਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਉਹ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਘਰ ਉਸਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਮਝ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇਕਾਈ ਦੀ ਇਸ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਝ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੂਜੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੇ

ਘਰੇਲੂ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਜਾਂ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

303. ਇਹ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 14 ਸਿਰਫ ਵਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਨ।
ਇੱਕ ਵਰਗੀਕਰਨ ਉਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:259
a ਵਰਗੀਕਰਣ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਛੱਡੇ ਗਏ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ
ਬੀ. ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

304. ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਪਦੰਡ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੂਚਕ ਵਜੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਅੰਤਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਤੋਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ CARA ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਗਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਡਾਟਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਵਿਆਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੀ ਸਥਿਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਾਥੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਾਥੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਾਥੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ (ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ)। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕਨੂੰਨ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਕ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ। ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਹਰ ਵਿਆਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸਥਿਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਵੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਜੋੜੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ 'ਗੰਭੀਰ' ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ

ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ, ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣਾ, ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਕੰਮ-ਜੀਵਨ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਰਿਵਾਰ ਜਿੱਥੇ ਮਾਨਸਿਕ, ਸਰੀਰਕ, ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਹਿੰਸਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਘਰ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਾ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਥਿਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬਹੁਲਵਾਦੀ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸੰਘ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

305. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹੇ ਸਾਥੀ ਹੀ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ "ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਈਲਡ ਅਟੈਂਸ਼ਨ-ਡੈਫਿਸਿਟ ਹਾਈਪਰਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡਿਸਆਰਡਰ (ADHD): ਪ੍ਰੈਵਲੈਂਸ ਐਂਡ ਕੋਮੋਰਬਿਡਿਟੀਜ਼,"261 "ਸਮਲਿੰਗੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਦਰ,"262 ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਅਧਿਐਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਲੇਸਬੀਅਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ: ਕਲੰਕੀਕਰਨ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਕ,"263 ਅਤੇ "ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ: ਪਰਿਵਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ।" 264 ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਐਨ, ASG ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਓ। ਅਧਿਐਨ ਨਾ ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹੇ (ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ) ਜੋੜੇ ਹੀ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਨੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਪੇ ਜੋ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਗੋਦ ਲਏ ਗਏ ਬੱਚੇ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਸਥਿਰ ਮਾਹੌਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 5(2) (a) ਅਤੇ 5(3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

306. ਅੱਗੇ, ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 58(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਹੋਮ ਸਟੱਡੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਹੋਮ ਸਟੱਡੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੋਗ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ

ਹਨ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 58(5) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚੇ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਤਰ ਘਰੇਲੂ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜੋੜਿਆਂ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਸੱਚ ਹੈ। ਘਰੇਲੂ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੋੜੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

III. ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ

307. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ ਨੇ ਸ਼ਬਨਮ ਹਾਸ਼ਮੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ265 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ. ਸ਼ਬਨਮ ਹਾਸ਼ਮੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਧਰਮ, ਜਾਤ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ। , ਅਤੇ ਧਰਮ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤੱਕ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ "ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ" ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ: "16. [...] ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮਾਪ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਜੀਵੰਤ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਨ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉੱਚਾਈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਅਭਿਆਸਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜੋ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੈ, ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਜੇਜੇ ਐਕਟ 2000 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਹੈ। … ਇਹ ਸਭ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਪੜਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

308. ਸ਼ਬਨਮ ਹਾਸ਼ਮੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਡੌਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਊਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਿਊਅਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਚੁਣੌਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਕਿਊਅਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

309. ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3), ਹਾਲਾਂਕਿ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ, ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਟੈਪੀਕਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਪੱਖ ਲਿੰਗੀ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ) ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਵੀਅਰ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਟੈਪੀਕਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਾਧੂ ਮਾਪਦੰਡ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਗੇ, ਇਹ ਗੈਰ-ਹਿਟਰੋਸੈਕਸੁਅਲ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ। ਵਿਆਹ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਾ ਜੋ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੋਲ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵਿਕਲਪ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਨੂੰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ।

310. ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਚਾਈਲਡ ਰਾਈਟਸ ('ਐਨਸੀਪੀਸੀਆਰ') ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਵਿਅੰਗਮਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ ਨੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਅਧਿਐਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਗੈਰ-ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਈਲਡ ਅਟੈਂਸ਼ਨ-ਡੈਫਿਸਿਟ ਹਾਈਪਰਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡਿਸਆਰਡਰ (ADHD): ਪ੍ਰੈਵਲੈਂਸ ਐਂਡ ਕੋਮੋਰਬਿਡਿਟੀਜ਼," 267 ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ ਪੇਪਰ 1,95,240 ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਮਾਪਿਆਂ ਵਾਲੇ 512 ਬੱਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੇਪਰ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਮਾਪਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਲਿੰਗ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ADHD ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੁੱਗਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। "ਸਮਲਿੰਗੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਦਰਾਂ" ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ ਪੇਪਰ 2006 ਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਅੰਗ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਪਰੀਤ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਵਿਅੰਗ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। "ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਲੈਸਬੀਅਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ: ਕਲੰਕ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮਾਯੋਜਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਕ" ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਪੇਪਰ 269 ਨੇ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨੀਦਰਲੈਂਡਜ਼ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਲੈਸਬੀਅਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਲੰਕ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀਆਂ ਤੋਂ ਡੇਟਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕਲੰਕ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ. ਲੜਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਰਗਰਮ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਘੱਟ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। "ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ: ਪਰਿਵਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ" 270 ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ 174 ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਮੂਨਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਵਿਆਹੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਲਈ। ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚੇ। ਅਧਿਐਨ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਵਿਪਰੀਤ ਅਤੇ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲੇਖਕ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ

ਵੀ ਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੱਖਪਾਤ ਜੋ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

311. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਡਾ. ਮੇਨਕਾ ਗੁਰੂਸਵਾਮੀ, ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਅਨੁਭਵੀ ਅੰਕੜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਗੈਰ-ਲਿੰਗੀ ਜੋੜੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹਨ ਜਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਨੋ-ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ। ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਮਰੀਕਨ ਸਾਈਕੋਲੋਜੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ 271 ਦੁਆਰਾ "ਲੇਸਬੀਅਨ ਅਤੇ ਗੇਅ ਪੇਰੇਂਟਿੰਗ" ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਪੇਪਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਘਰੇਲੂ ਮਾਹੌਲ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਹੌਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਅਤੇ ਪੁਰਤਗਾਲ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ: ਇੱਕ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਸਮੀਖਿਆ", 272 ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ, ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਲਿੰਗੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ। ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ, "ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲਿੰਗ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ: ਨੀਦਰਲੈਂਡਜ਼ ਤੋਂ ਲਿੰਕਡ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਡੇਟਾ ਦਾ ਇੱਕ ਆਬਾਦੀ-ਪੱਧਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ", 273 ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਜਿਕ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਵਿਪਰੀਤ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸਮਰਥਨ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਮਲਿੰਗੀ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਮਾਪਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੋਈ ਵਿਦਿਅਕ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਿੱਥੇ 2011.274 ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਲਿੰਗੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੱਚੇ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਭਾਰੇ ਗਏ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾੜਦੇ ਹਨ। 0.139 ਮਿਆਰੀ ਵਿਵਹਾਰ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 4.8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੁਆਇੰਟ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਐਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਐਨ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਕਿਊਅਰ

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਵੀਅਰ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਡਾ. ਮੇਨਕਾ ਗੁਰੂਸਵਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਐਨ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਵਿਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਅੰਗ ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਬੁਰੇ' ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਵਿਅੰਗਮਈ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

312. ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬੋਝ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਰਟੀਕਲ 15 ਪਛਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 15 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ-ਆਧਾਰਿਤ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਕਸਤ ਹੋਈ ਹੈ। 275 ਇਹ ਜਾਂਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਛਾਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਨੁਛੇਦ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਛਾਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ (ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਵਿਵਸਥਾ ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਅਸਲ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

313. ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਛਾਣਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਵਰਗੀਕਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਤਕਰੇ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ NM ਥਾਮਸ 276 ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਬੰਧ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਲਈ) ਭੇਦਭਾਵ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ

ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹਨ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੋਧੀ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ)। ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਛਾਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ (ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਨੁਪਾਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ), ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਮਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਤਕਰਾ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਜਾਇਜ਼

314. ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਅੰਗ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਪੀੜਤ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ (ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ) ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਆਇਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਲੰਕ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ) ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪੱਖਪਾਤ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਕਵੀਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਬਣਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਬਾਰੇ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵਿਅੰਗਮਈ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ।

315. ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 7000 ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਲੰਕ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇ: “ਭਾਰਤੀ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਹੁਤ ਜਾਣੂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਲਿੰਗ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲਏ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀਆਂ, ਕਲੰਕ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, LGBTQA ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ, ਨਿਰਪੱਖ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਪਾਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ, ਸਮਾਜ, ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ

ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕਲੰਕ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣ।

316. ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਲਿੰਗਕਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਲਿੰਗਕਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੀ ਹੈ (ਕਿ ਸਿਰਫ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਚੰਗੇ ਮਾਪੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮਾਪੇ ਮਾੜੇ ਮਾਪੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ) ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਰਗ ਜਾਂ ਜਾਤ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਬਿਹਤਰ' ਮਾਪੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਕਿਊਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

317. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੂਲ ਐਕਟ ਦੀ ਅਤਿਅੰਤ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ 'ਜੋੜੇ' ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਸਮੇਤ ਵਿਆਹੇ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ, CARA ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਹਾਲਾਤ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਸਥਿਰ, ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, CARA ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੀਆਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਸੂਚਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੋੜੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(2)(a) ਵਿਚਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਣਵਿਆਹੇ ਜਾਂ ਅਜੀਬ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

318. ਅਨੁਸੂਚੀ II (ਚਾਈਲਡ ਸਟੱਡੀ ਰਿਪੋਰਟ), III (ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ), VI (ਆਨਲਾਈਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ) ਅਤੇ VII (ਘਰੇਲੂ ਅਧਿਐਨ

ਰਿਪੋਰਟ) ਵਿੱਚ ਫਾਰਮ "ਪੁਰਸ਼ ਬਿਨੈਕਾਰ" ਅਤੇ "ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਬਿਨੈਕਾਰ"। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਆਹੇ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਦੋਵੇਂ ਜੋੜੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੋਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਐਨਏਐਲਐਸਏ (ਸੁਪਰਾ) ਗੈਰ-ਬਾਈਨਰੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਜੋੜੇ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ II, III, VI ਅਤੇ VII ਵਿੱਚ "ਪੁਰਸ਼ ਬਿਨੈਕਾਰ" ਅਤੇ "ਮਹਿਲਾ ਬਿਨੈਕਾਰ (ਬਿਨੈਕਾਰ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ)" ਵਾਕਾਂਸ਼ ਸਿਰਫ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਧਾਰਾ 15(1) ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ II, III, VI ਅਤੇ VII ਵਿੱਚ "ਪੁਰਸ਼ ਬਿਨੈਕਾਰ" ਅਤੇ "ਔਰਤ ਬਿਨੈਕਾਰ (ਬਿਨੈਕਾਰ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ)" ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਨੂੰ "ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ 1" ਅਤੇ "ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ 2" ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (ਬਿਨੈਕਾਰ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ)

ਬੀ. CARA ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ

319. 2022 ਵਿੱਚ, CARA ਨੇ ਇੱਕ ਆਫਿਸ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕਲੇ ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਦਫਤਰ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੋ। ਆਫਿਸ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਦਾ ਸੰਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: “ਹੋਮ ਸਟੱਡੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ (HSRs) ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ CARA ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕੁਝ ਸਿੰਗਲ PAPs ਆਪਣੇ ਲਿਵ-ਇਨ ਪਾਰਟਨਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ।

2. 18 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2022 ਨੂੰ ਹੋਈ 31ਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰੀ ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰਿਸੋਰਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਸੀ.ਏ.ਆਰ.ਏ.) ਦੀ ਸਟੀਅਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਸਿੰਗਲ ਪੀਏਪੀਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 10 ਮਈ, 2018 ਨੂੰ ਹੋਈ 14ਵੀਂ ਸਟੀਅਰਿੰਗ

ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਪੀਏਪੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਏਜੰਸੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।
3. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ 2017 ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਥਾਰਟੀ ਚਾਹੇਗੀ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸਥਿਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। " (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

320. CARA ਨੇ 10 ਮਈ 2018 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸਟੀਅਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ 2022 ਨੂੰ ਹੋਈ ਆਪਣੀ 31ਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਜੋ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 5(3) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਮਤਾ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: “14. 10 ਮਈ 2019 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸਟੀਅਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਟੀਅਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, NOC ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਨੀਡ ਪੋਰਟਲ ਤੋਂ ਰਾਖਵੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ HSR ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪੇ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਹਨ।
15. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਐਨ.ਓ.ਸੀ. ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਰਜਿ. ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਦੇਸ਼ੀ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 5(3) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਸਥਿਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਟੀਅਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਫੈਸਲਾ: ਸਟੀਅਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਪੀਏਪੀਜ਼ ਵਾਂਗ ਹੀ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਾਈਵ ਇਨ ਪੀ.ਏ.ਪੀਜ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਰਜਿਸਟਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ 5(3)।

321. CARA ਸਰਕੂਲਰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ

ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, CARA ਸਰਕੂਲਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ। CARA ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ 'ਸਥਿਰ' ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

322. ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(1) ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਮਾਪਦੰਡ (ਇੱਕ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਲੇਵਾ ਬਿਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਮਾਪਦੰਡ ਜੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਖਾਸ ਹਨ (ਭਾਵ, ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ) ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਮਰਦ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ)। ਇਸ ਲਈ, CARA ਸਰਕੂਲਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਾਧੂ ਮਾਪਦੰਡ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ 5(1) ਅਤੇ 5(2)(c) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। CARA ਸਰਕੂਲਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਨਾ ਤਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ 5(1) ਅਤੇ 5(2)(c) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਲਈ ਖੋਜਣਯੋਗ ਹੈ। CARA ਸਰਕੂਲਰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ।

323. ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ CARA ਸਰਕੂਲਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਾਧੂ ਮਾਪਦੰਡ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਗੇ, ਇਹ 279 ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਿਲਾਪ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। . ਜਦੋਂ CARA ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਇਸ ਕਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਊਅਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਬਣਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਚੁਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ D (xiii)(a)(III) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, CARA ਸਰਕੂਲਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਸਟਿਸ ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ ਦੀ ਰਾਏ ਦਾ ਜਵਾਬ ਈ

324. ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ, ਜਸਟਿਸ ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਅਣਗਿਣਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ "ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ।" ਉਚਿਤ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਂਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਤੰਗ ਸਮਝ ਉਸ ਅਮੀਰ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਘੜੀ ਨੂੰ ਮੋੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨੇਕ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਾਲ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹੇਠਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

325. NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਦਿੱਖ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਜਸਟਿਸ ਏ ਕੇ ਸੀਕਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ

"129. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

1. ਹਿਜੜਿਆਂ, ਖੁਸਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਬਾਈਨਰੀ ਲਿੰਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ "ਤੀਜੇ ਲਿੰਗ" ਵਜੋਂ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਵੈ-ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਲਿੰਗ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਰਦ, ਔਰਤ ਜਾਂ ਤੀਜੇ ਲਿੰਗ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

3. ਅਸੀਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ।

4. ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ HIV ਸੇਰੋ-ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੇਂਦਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿਜੜਿਆਂ/ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਜਿਨਸੀ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

5. ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿਜੜਿਆਂ/ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਰ, ਸ਼ਰਮ, ਲਿੰਗ ਵਿਕਾਰ, ਸਮਾਜਿਕ ਦਬਾਅ, ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ, ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਕਲੰਕ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਲਿੰਗ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ SRS ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਅਨੈਤਿਕ ਹੈ। ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ.

6. ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਟੀਜੀਜ਼ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਦੇਖਭਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਉਪਾਅ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਜਨਤਕ ਪਖਾਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

7. ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

8. ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਟੀਜੀਜ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਛੂਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

9. ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਮਾਣਿਆ ਸੀ।

326. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ 280 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ

ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਣ। ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: "

34. ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜਮਹੂਰੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। . ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ।

45. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਫੀਲਡ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਣ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰ। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਭਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਖੇਤਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ — ਅਚੱਲ, ਚੱਲ ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਵਸਤੂਆਂ — ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ।"

327. ਜਦੋਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਗੁਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲੇ ਫੁਟਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਯੋਗ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਜਿਹਾ ਅੰਤਰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

328. ਮੈਂ ਭੱਟ ਜੇ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਅਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਸ਼ੀਲਾ ਬਾਰਸੇ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 282 ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁਨ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਮਰਥ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੱਕ, ਦੋਸ਼ੀ, ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਹ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਨਾ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨਾ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹੈਲਥ ਕੇਅਰ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪੀਯੂਸੀਐਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ283 ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜੋ ਭੋਜਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ।

329. ਮੇਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 19(1)(d) ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਜੋ ਰਾਜ 'ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਵਾਜਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੜਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਉਮੇਦ ਰਾਮ ਸ਼ਰਮਾ 284 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀਰ ਦੀ ਰਾਏ ਅਸਫਲ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਸੜਕ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਲਈ ਸੜਕਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ

ਸੜਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਫਰਜ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਤੱਕ ਬਰਾਬਰ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਮੌਜੂਦ ਹੈ (ਅਰਥਾਤ, ਉਹ ਹੱਕ ਜੋ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਹਿਵਾਸ ਸੰਘ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਹਿੰਦੇ ਹਨ)। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਮੇਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀਰ ਖੁਦ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜੋੜਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(a) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਦਾਹਰਨ ਸਮਾਨ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਹੈ।

330. ਭੱਟ, ਜੇ. ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ: (i) ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਪ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਪ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ; (ii) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ; (iii) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ (iv) ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਰਾਜ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਰਾਜ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹੁਣ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਦੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ: ਪਹਿਲਾ, ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਵੈਧਤਾ (ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 'ਸਟੇਟਸ') ਕਨੂੰਨ ਲਈ ਖੋਜਣਯੋਗ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਨੂੰਨ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿਵਾਜ (ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ) ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ (ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ) ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਕਰਦੇ ਹਨ)। ਦੂਜਾ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜੋ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਢਾਂਚੇ ਤੋਂ

ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਤਲਾਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਿਰਾਸਤ ਤੱਕ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੱਕ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ D(iii)(b) ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ (ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ) ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਨੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਸਮੇਤ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

331. ਭੱਟ, ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਮੇਰੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ, ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਸ ਚੋਣ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਵਜੋਂ ਚੁਣਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਸ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਤੇ ਵੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ - "ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।" ਮੇਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਧਾਰਾ D(i) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਮੇਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਭੱਟ, ਜੇ. ਖੁਦ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਕਸਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਵੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਊਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 32 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

332. ਭੱਟ, ਜੇ. ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 19(1)(ਏ), (ਸੀ), (ਡੀ) ਅਤੇ

ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। 25. ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 285

333. ਭੱਟ, ਜੇ

: ਏ. ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। SMA ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅੰਤਰ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਪਰੀਤ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਵਰਗੀਕਰਣ ਸਮਾਨ-ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ; ਅਤੇ

ਬੀ. ਵਿਤਕਰੇ ਲਈ ਪਰੀਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ "ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ", "ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ", "ਨਤੀਜੇ ਹੱਕਾਂ / ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ," ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ "ਇਸ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।" ਰਾਜ ਨੂੰ "ਇਸ ਕਮੀ" ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਉਪਚਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ" ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਮੇਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ SMA ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਊਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਹ ਵਸਤੂ ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, 'ਤੇ। ਦੂਜਾ ਮੇਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਵਿਅੰਗ, ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਹ: (i) ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ

ਵਿਰੁੱਧ; ਅਤੇ (ii) ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ ਜੋ ਤਰਕਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਵੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ubi jus ibi remedium (ਭਾਵ, ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਿਆਂਇਕ ਮੁਸੀਬਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

334. ਭੱਟ, ਜੇ ਨੇ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਰਾਜ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ, ਅਨੁਛੇਦ 15 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਜਾਂ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਅਜੇ ਤੱਕ) ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਝੇ ਗਏ ਵਿਤਕਰੇ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।" ਇੱਥੇ, ਮੈਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨੋਟ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ (ਜੋ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਦੁਹਰਾਓ ਹੈ) - ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਭੱਟ, ਜੇ ਦਾ ਤਰਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੋਂ ਭਟਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭੱਟ, ਜੇ ਦਾ ਤਰਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ 'ਪ੍ਰਭਾਵ' ਦੀ ਬਜਾਏ 'ਉਦੇਸ਼' ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਤੀ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜਿਸ ਨੇ ਹੋਰ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਇਲਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਬਿਮਾਰੀ ਕਿੰਨੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੈ)। ਇਸ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ "ਸਮਰੱਥ ਕਾਨੂੰਨ" ਜਾਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ "ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ" ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ (ਇਸਦੇ ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ) ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪਛਾਣ ਦੇ ਵਰਜਿਤ ਮਾਰਕਰਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਹਸਪਤਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਸਕੀਮ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਬਾਰੇ ਸੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, "ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ" ਜਾਂ "ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

335. ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 21 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਧਾਰਾ D(ix)(a) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹਾਂ।).

336. ਭੱਟ, ਜੇ. ਵਿਸਾਕਾ (ਸੁਪਰਾ), ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਨਲਸਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ,

ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ "ਅਣਪਛਾਤੀਆਂ ... ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਸਨ। "ਅਤੇ "ਪੂਰੇ ਸਮੂਹਾਂ" ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਕਮੀਆਂ ਹਲਕੇ ਜਾਂ ਸਹਿਣਯੋਗ ਕਿਉਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪਰੀਖਣ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਨਕ ਪਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਤਕਰਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ "ਪੂਰੇ ਸਮੂਹ" (ਕਵੀਅਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹਨ।

337. ਭੱਟ, ਜੇ. ਦੀ ਰਾਏ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਦੇ 'ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨਤੀਜੇ' ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅੱਜ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਆਹੇ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਐਂਡ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਕਟ 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੋਦ ਲਏ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਗੋਦ ਲਏ ਗਏ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਬੱਚਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ.ਜੇ.ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਵੀ ਮਨਘੜਤ ਕਲਪਨਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਪਬੰਧ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਬੱਚਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਬਣ ਜਾਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਸਮੇਤ intestacy ਦੇ.

338. ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ 1956 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਅਤੇ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੱਕ ਗੋਦ ਲਿਆ ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਜੋੜੇ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਬੱਚਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ 1872286 ਦੀ ਧਾਰਾ 112 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਤੇ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਡੀਮਿੰਗ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜੇ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਬੱਚੇ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੇ ਲਾਭ ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਬੱਚੇ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੇ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਨੇ

ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਆਹੇ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਬੱਚੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਵਿਆਹੇ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਗੋਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਸ਼ਤਾ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਬੱਚਾ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 'ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨਤੀਜੇ' ਕੀ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਯਮ 5(3) ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਆਹੇ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਤਕਰਾਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ "ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਤੇ 'ਤੇ, ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚਿਹਰੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ।"

F ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼

339. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਬੇਨਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵਿਅੰਗ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

a ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

i. ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਕਿਊਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

ii. ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ;

iii. ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੋ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਗਾੜ

; iv. ਹੌਟਲਾਈਨ ਨੰਬਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਊਅਰ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ;

v. ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਕਵੀਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ 'ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਘਰ' ਜਾਂ ਗਰਿਮਾ ਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ;

vi. ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ "ਇਲਾਜ", ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਹੈ, ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

vii. ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਸੈਕਸ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਓਪਰੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ;

viii. ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਹਿਜੜਿਆਂ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਛਾਣਾਂ ਵਾਲੇ ਹੋਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਲਿੰਗ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ, ਮਰਦ, ਔਰਤ ਜਾਂ ਤੀਜੇ ਲਿੰਗ ਵਜੋਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਾਰਮੋਨਲ ਥੈਰੇਪੀ ਜਾਂ ਨਸਬੰਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਡਾਕਟਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ;

ਬੀ. ਮੈਂਟਲ ਹੈਲਥਕੇਅਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੂਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 29(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਡਿਊਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ (ਧਾਰਾ 29(2) ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ;

c. ਪੁਲਿਸ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

i. ਲਿੰਗੀ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾ ਕੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

ii. ਜੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਨਮ-ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ;

iii. ਜਦੋਂ ਵਿਅੰਗਮਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਘੁੰਮਣ-ਫਿਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ;

iv. ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਅੰਗਮਈ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅੰਗਮਈ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਚਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ; ਅਤੇ

v. ਕਿਸੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ (ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਗੇ। U.P287, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਲਗ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਘਰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰੇਗੀ।

G ਸਿੱਟੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼

340. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਾਡੇ ਸਿੱਟੇ ਹਨ:

a ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ;

ਬੀ. ਸ਼ਾਂਤਤਾ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਾਂ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ;

c. ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਆਪਕ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਥਿਰ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 245 ਅਤੇ 246 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 5 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਕਿਊਅਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ;

d. ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਿਤ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ, ਰਾਜ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਦਾਰਥਕ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ;

ਈ. ਰਾਜ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਕਰਨ ਲਈ 'ਇੰਟੀਮੇਟ ਜ਼ੋਨ' ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ;

f ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (9ਜੇ) (ਸੁਪਰਾ), ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ (ਸੁਪਰਾ);

g ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ

ਤੱਕ ਉੱਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

h. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਤਾਂ SMA ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ SMA ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ SMA ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ISA ਅਤੇ HSA ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਜੋ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ;

i. ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਗੁਲਦਸਤੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਰਾਜ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ;

ਜੇ. ਅਨੁਛੇਦ 15(1) ਵਿੱਚ, 'ਸੈਕਸ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਸੈਕਸੁਅਲ ਓਰੀਐਂਟੇਸ਼ਨ' ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਮਲਿੰਗੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗਵਾਦ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਰਣ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕਿਉਂਕਿ 'ਸੈਕਸ' ਸ਼ਬਦ ਪਛਾਣ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਪੜ੍ਹੋ;

k. ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

l ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (9ਜੇ) (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਿਊਅਰ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਾਹਰੀ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ;

m ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ;

n. ਅੰਤਰਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ;

ਓ. ਰਾਜ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ LGBTQ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੁਆਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਨਮ-ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਸਮੇਤ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ;

ਪੀ. ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ (ਕੀਅਰ ਜੋੜਿਆਂ ਸਮੇਤ) ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਜੇਜੇ ਐਕਟ, ਆਰਟੀਕਲ 14, ਅਤੇ 15 ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਨੂੰ "ਵਿਆਹ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ 'ਜੋੜੇ' ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੇ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(2)(a) ਵਿਚਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਯਮ ਘੜਦੇ ਸਮੇਂ, ਰਾਜ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਗੀਆਂ;

q. CARA ਸਰਕੂਲਰ ਅਨੁਪਾਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ;

ਆਰ. ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ; ਅਤੇ

ਐੱਸ. ਅਸੀਂ ਸੌਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅੰਗ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗੀ।

ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਡੋਮੇਨ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਵਾਲੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਕਵੀਅਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਊਅਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਲੋੜਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨਗੇ। ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਮੂਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਊਅਰ

ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਪਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰੇਗੀ।

ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ:

i. ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ

(i) ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ; ਅਤੇ

(ii) ਮੌਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਜੋਂ ਨਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ';

ii. ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ288 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ289 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਦੋਸਤ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ, ਅਜਿਹੇ ਮਰੀਜ਼ ਜੋ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰ ਹਨ। ਐਡਵਾਂਸ ਡਾਇਰੈਕਟਿਵ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 'ਪਰਿਵਾਰ' ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

iii. ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ; ਅਤੇ

iv. ਕਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ, ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ 1961 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾ।

ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

341. ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

342. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1. ਇਹ ਕੇਸ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮਾਰਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਯਾਤਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

2. ਮੈਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਡਾ: ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ; ਜੋ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਲਣ, ਯੂਨੀਅਨਾਂ (ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ 'ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ') ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਾਨਤਾ, ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਗਿਣਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਇਹ ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ

ਵਿੱਚ LGBTQ+ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, ਸਕੱਤਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ। 1

3. ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਿਰਣੇ ਨਾਲ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ।

ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਚਲਨ

4. ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਬਾਰੇ ਸ਼ੰਕੇ ਖੜੇ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰੀਏ, ਇਹ ਹੁਣ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀਵਾਦੀ ਰੁਝਾਨਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧਿਤ ਰਹੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੁਆਰਾ।2

5. ਇੱਕ ਬਹੁਲਵਾਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। 3 ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਸੰਘ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਅਤਾ ਲਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਠਾਂ, ਅਭਿਆਸਾਂ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਇਹ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਨੁਭਵ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਦੇਵਤੇ ਬਹੁ-ਆਯਾਮੀ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਸਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਿਗਵੇਦ ਤੋਂ ਹੀ ਹੈ। ਅਗਨਿ, ਸਭ ਤੋਂ ਇੱਕ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ "ਦੋ ਜਨਮਾਂ ਦਾ ਬੱਚਾ" (ਦਵਿਜਨਮਨ), "ਦੋ ਮਾਵਾਂ ਦਾ ਬੱਚਾ" (ਦਵੀਮਾਤ੍ਰੀ), ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ, "ਤਿੰਨ ਮਾਵਾਂ ਦਾ ਬੱਚਾ" (ਤਿੰਨ ਸੰਸਾਰ) ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

6. ਸੋਮਦੱਤ ਦੇ ਕਥਾਸਰਿਤਸਾਗਰ ਵਿੱਚ, ਸਮਲਿੰਗੀ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੋਮਪ੍ਰਭਾ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਕਲਿੰਗਸੇਨਾ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।5 ਹਿੰਦੂ ਮਿਥਿਹਾਸ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹੇ

ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਜੋਂ ਜੋ ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਜੋਂ ਜੋ ਪਿਆਰ, ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸਹਾਇਤਾ, ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।6

7. ਸੂਫੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਭਗਤੀ ਅਕਸਰ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ, ਰਹੱਸਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਲਿੰਗੀ ਪਿਆਰ ਦੇ ਰੂਪਕ ਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪਰੰਪਰਾ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਮਰੂਪਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ, ਦੋਸਤੀ, ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

8. ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਲੰਬੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਰਫ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕੋਡਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਘ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗਕ ਸੰਘ।

9. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਭਿੰਨ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਗੈਰ-ਹਿਟਰੋਸੈਕਸੁਅਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

10. ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਸਾਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਕੀਮਾ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਮਕਬੂਲ ਫਿਦਾ ਹੁਸੈਨ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ: “ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਰਟੀਕਲ 19(1) ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਹੈ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਦੂਜੇ ਰੂਪ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਸੋਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੁੰਗੜ ਜਾਵੇਗੀ।”10

ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ

11. ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਨਸੀ

ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। 12. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 187211 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਟਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਭਾਵ, ਕੀ ਉਹ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾਸ਼ੀਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੁਣ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਇੱਕ ਦੋ-ਪੜਾਵੀ ਪਰੀਖਿਆ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ: (i) ਕੀ SMA ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਵਰਗੀਕਰਨ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੇ ਅੰਤਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਕੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੈ।

12 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਾਂਗ, ਅਰਥਾਤ, ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਅੰਤਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। SMA ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਰਜਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, SMA ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(b) ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ SMA ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਝਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ - ਅਰਥਾਤ, ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਭਾਗੀਦਾਰ ਜੋ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਲਿੰਗੀ ਸਾਥੀ ਜੋ ਅਯੋਗ ਹਨ।

13. ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਰਾਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। SMA ਦਾ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਆਬਜੈਕਟ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ। -ਇਹ ਬਿੱਲ 1872 ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੋਧਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸਦਾ ਲਾਭ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਵਿਆਹ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਸਮਾਂ ਮਨਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਵਿਆਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਰਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭ

ਲਈ, ਇਹ ਬਿੱਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਰਿਜ ਅਫਸਰਾਂ ਵਜੋਂ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਰ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। 2. ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਦੂਜੇ ਰੂਪਾਂ ਅਧੀਨ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3. ਬਿਲ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 1872 ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਇੱਥੇ ਨੱਥੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨੋਟਸ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

14. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ SMA ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ 'ਵਿਆਹ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ' ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, SMA ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਜਸਟਿਸ ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਕਿ SMA ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਇਰਾਦਾ ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, SMA ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹਾਲਾਂਕਿ SMA ਦੇ ਮੂਲ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ ਵਿਪਰੀਤ ਸੰਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ। ਇਸਲਈ, ਅਸੀਂ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਰਥਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਵਚਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਰੁੱਖਾਂ ਲਈ ਲੱਕੜਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

15. ਜੇਕਰ SMA ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅੰਤਰ-ਧਰਮ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ, ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।

16. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਰਾਜ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਰਾਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਦਰਸ਼ਕ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, 13 ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਲਿੰਗ (ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ) ਧਾਰਾ 15(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਚਿਹਰੇ ਦੀ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ. ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵਤੇਜ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। 14 ਇਸ ਲਈ, SMA ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

17. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ SMA ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਭੱਟ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵੇਰਵੇ ਨਾਲ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਕਹਾਵਤ 'ਮੱਕੜੀ ਦੇ ਜਾਲ' ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੌਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, SMA ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਆਹ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

18. ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਜਾਲ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ SMA ਅਧੀਨ ਵਿਤਕਰਾ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ, ਵਧੇਰੇ ਡੂੰਘੇ ਰੂਪ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਗਹਿਰੇ ਰੂਪ ਲਈ ਡੂੰਘੀ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਡੂੰਘੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਮਤ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਹ

ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਨਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ। SMA ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਵਿਪਰੀਤ ਸਾਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਿਤ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, SMA ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਉਲਟ, ਗੈਰ-ਵਿਹਿਮ ਲਿੰਗੀ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਡੂੰਘੇ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

19. ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ/ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕੋ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਘਾਟ ਹੈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ। ਨਵਤੇਜ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ: "ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ, ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਅਤੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ।" ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਲ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

20. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਗਲਾ ਕਦਮ, ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਇੱਕ ਇਮਾਰਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਅਹਿਸਾਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਚਾਹੇ ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ।

ਇੱਕ ਕੋਰਸ ਚਾਰਟ ਕਰਨਾ: ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ

21. ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲਾਭ ਕਈ ਇਤਫ਼ਾਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ; ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਗਿਣਏ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। . ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵਿਗੜਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।

22. ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਧੇਰੇ ਤਾਲਮੇਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ 'ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ' ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲ ਇੱਕ ਜੀਵਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਡੇਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਇਕਸਾਰ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

23. ਇਸ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਤਕਨੀਕ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਰਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਮਸ਼ਹੂਰ ਲੂਥ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਸੰਘੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜਰਮਨ ਬੇਸਿਕ ਲਾਅ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ 'ਰੇਡੀਏਟ' ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ:

“ਪਰ ਇੱਕ ਮੁੱਲ-ਮੁਕਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਇਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਪੂਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਵੈ-ਸਿੱਧੇ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ: ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਅਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

24. ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। 17 ਦੱਖਣ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਡੂ ਪਲੇਸਿਸ ਬਨਾਮ ਡੀ ਕਲਰਕ ਵਿੱਚ ਅਫਰੀਕਾ ਨੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ:

"ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਅਤੀਤ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 3 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਿਆਏ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ”18

25. ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਾਡੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅਜਨਬੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰੋਜੋ ਨਾਥ ਗਾਂਗੁਲੀ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872.19 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ: "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਹੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਵਿਸਥਾਰ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਉਹ ਅਭਿਆਸ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਬਿਲਕੁਲ ਆਮ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਅੱਜ ਲੋਕ ਜ਼ਮੀਰ ਲਈ ਘਿਣਾਉਣੇ ਅਤੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਅਤੇ ਜਨਤਕ

ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੀ ਘਾਟ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਰੌਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

26. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭੇਦਭਾਵ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

27. ਮੈਂ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਕਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰਨ ਜੋ ਕਿ ਭੇਦਭਾਵ ਵਿਰੋਧੀ ਲੇਟਵੇਂ ਫਰਜ਼ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ 'ਕਵਿ ਵਾਈਵ 'ਤੇ ਸੈਨਟੀਨਲ' ਵਜੋਂ ਮੰਨਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਇਸ ਦੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਰਹਿ ਗਏ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇਸ ਉਪਾਅ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 38 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

28. ਭੇਦਭਾਵ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਮੇਰੇ ਸੁਝਾਅ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ,

ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਇੱਕਲੇ ਰੂਪ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਸੰਗਮ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਪਛਾਣਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋ 'ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੱਟਦੇ ਹਨ' ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਰੂਪ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਦਿੱਤਾ ਸਮਾਜ. ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਨਵਤੇਜ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। 21 ਦੂਜਾ, ਵਿਤਕਰਾ-ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਨੁਪਾਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ। 22 ਤੀਜਾ, ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ। -ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਾਂਝੇ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਵੰਡਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬਰਾਬਰ ਪਿਆਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ

29. ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਢਾਂਚੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਫਰੇਮਵਰਕ ਦੀ ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਲ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਾਤਕ ਮੁੱਲ ਹੈ ਪਿੱਤਰਸੱਤਾ, ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਮਨਕਾਰੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲਿੰਗ ਆਧਾਰਿਤ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦ ਅਤੇ ਲਿੰਗ-ਅਧਾਰਿਤ ਹਿੰਸਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵੇਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

30. ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਵਿਪਰੀਤ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲਿੰਗ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ, ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਲਿੰਗਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ, ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਪਤੀ/ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹਨ। ਬਦਲਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਇਸ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਸਕਰਿਜ ਨੇ ਕਿਹਾ: "ਇੱਕ ਆਦਮੀ-ਪੁਰਸ਼ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕੰਮ ਰਵਾਇਤੀ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਘਰ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਆਦੀ ਔਰਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ਰਵਾਇਤੀ ਲਿੰਗ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਲਈ ਡੂੰਘੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਕਵਾਦ ਨੂੰ ਸਧਾਰਣਕਰਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਔਰਤ-ਔਰਤ ਅਤੇ ਮਰਦ-ਪੁਰਸ਼ ਜੋੜੇ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਪਤਨੀ-ਹਾਊਸਕੀਪਰ/ਪਤੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਾਡਲ ਤੁਰੰਤ ਘੱਟ ਆਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸਧਾਰਨ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤੁਰੰਤ ਥੋੜੀ ਹੋਰ ਆਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

31. ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸੰਘ ਵਿੱਚ, ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲਿੰਗ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਭਾਈਵਾਲ ਕਿਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਲਿੰਗ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਿਨਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਲਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।27

32. ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ, ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ 'ਵੇਖਣ' ਅਤੇ 'ਸੁਣਨ' ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਅੰਗਮਈ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਸੰਵਾਦ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮੁੜ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਸਤਿਕਾਰ, ਦੋਸਤੀ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਵਰਗੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿੱਟਾ

33. ਕੀ ਇਹ ਉਹ ਅੰਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ? ਜਵਾਬ ਇੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ 'ਨਹੀਂ' ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਵੱਲ ਇੱਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਵਿਆਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸਮਝ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਿਆਰ, ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਉ ਅਸੀਂ ਇਸ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ

ਰੱਖੀਏ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ. ਆਖ਼ਰਕਾਰ, "ਇਹ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ।

ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.

ਵਿਸ਼ਾ - ਸੂਚੀ

I. ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 5

II. ਸਮਾਜਿਕ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ 9

III. ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ 17

A. ਤ੍ਰਿਏਕ - ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਚੋਣ, ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ 17

i. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਚੋਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 17

ii. ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਣ …… 19

iii. ਸਮਾਨਤਾ, ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਬੇਦਖਲੀ…… 21

B. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 24

C. ਕੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ?.....26

D. 'ਯੂਨੀਅਨ', ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ 29

IV. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ…… 31

V. ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ 40

A. ਅਯੋਗ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ SMA ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ..... 40

B. SMA ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ.....48

VI. ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ 57

VII. ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ …… 62

VIII. ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ.....63

A. ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਪੇਰੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ..... 64

B. ਰੀਡਿੰਗ ਡਾਊਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ..... 67

C. ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ..... 68

IX. ਮੋਲਡਿੰਗ ਰਾਹਤ 71

X. ਸਿੱਟਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ 76

XI. ਪੋਸਟਸਕਰਿਪਟ 80

1. ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਇੱਛੁਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜੋ ਦੋ ਇੱਛੁਕ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ, ਵਿਅੰਗਮਈ ਜਾਂ LGBTQ+ (ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ) ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਕੁਝ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਪਰਿਸਰ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਬੋਲਦਾ ਹੈ।

2. ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਡਾ. ਚੰਦਰਚੂੜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰੜੇ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵੱਖਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਕਲਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ - ਭਾਵ, ਕੇਸ [ਸੈਕਸ਼ਨ ਡੀ(i)] ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਬੇਚੈਨੀ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੁਲੀਨ [ਸੈਕਸ਼ਨ ਡੀ(ii)।], ਉਹ ਹਿੱਸੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਅਹਾਤੇ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਜੋ ਉਸਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ - ਉਹ ਹਨ: (ਏ) ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ

ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ; (ਬੀ) ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1956 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ “SMA”), ਨਾ ਤਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ (c) ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਮਝੌਤਾ ਦੇ ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਮਨਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਨਰਸਿਮਹਾ, ਜੇ. ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ; ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ।

3. ਆਮ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਬੈਚ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ LGBTQ+ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ - ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਭੇਦਭਾਵ, ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਅਤੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ SMA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(c) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ "ਪਤੀ" ਜਾਂ "ਪਤਨੀ" ਦੇ ਖਾਸ ਸੰਦਰਭਾਂ ਨੂੰ "ਹੇਠਾਂ" ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1969 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(c) ਅਤੇ 17 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "FMA") ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ SMA ਦੇ ਅਧਿਆਇ II ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ- ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ 5 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੋਟੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

I. ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ

4. ਵਿਆਹ, ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਮੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ, ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਕੋਈ ਪੜਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ

ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਉਭਰਿਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ; ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਵੀ, ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਬਲਾਕ। ਵਿਆਹ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ; ਇਸਨੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ, ਪਲੈਟੋ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੇਗਲ, ਕਾਂਟ ਅਤੇ ਜੌਹਨ ਸਟੂਅਰਟ ਮਿਲ ਅਤੇ ਸੇਂਟ ਆਗਸਟੀਨ ਵਰਗੇ ਧਾਰਮਿਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ।

5. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸੰਸਕਾਰ, ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ ਮਿਲਾਪ (ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਕੈਥੋਲਿਕ ਈਸਾਈ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਦੀਆਂ ਹਨ; ਇਸਲਾਮ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਦੋਵੇਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ; ਪਾਰਸੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦੋਵੇਂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ - ਜੇ ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਜਨਨ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ, ਸਹਿ-ਵਾਸ, ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਰਕਰ ਵਜੋਂ ਮਹੱਤਵ ਦਿਓ; ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ - ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਥੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ, ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਮਿਲਾਪ, ਦੋਸਤੀ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਇੱਕਜੁੱਟਤਾ, ਹਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ।

6. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਹੀ ਹਨ, ਇਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਇਹ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਆਹ, ਸਾਰੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਮਝਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ, ਵਿਆਹ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਝ, ਹਰ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਸਮਝੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਆਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

7. ਵਿਆਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਵੈਇੱਛਤ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੱਧਯੁਗੀ ਯੂਰਪੀਅਨ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ, ਉਹ ਵਿਆਹ ਲਈ ਯੋਗ ਸੀ। ਕੁਲੀਨ ਅਤੇ ਜਮੀਨੀ ਸੱਜਣਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਦਾਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਅਸਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ "ਉੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ" ਦੇ ਵਿਆਹ ਪਿਆਰ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਸਨ। ਵਿਆਹ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਜਨਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਰਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ; ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਹਰ

ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸੀ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਗੋਤਰਾ ਅਤੇ ਸਪਿੰਦਾ ਵਿਆਹਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ, ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ, ਵਿਆਹ ਸੰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦੋਵੇਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਇੱਛਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਮੇਹਰ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਲਾੜੀ ਲਈ ਜੋ ਰਕਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਧਰਮ ਦੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਜਾਂ "ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲੋਕ" (ਕਿਤਾਬੀਆਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯਹੂਦੀ, ਸਬੀਅਨ ਅਤੇ ਈਸਾਈ। ਬਹੁਦੇਵਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਮੁੜ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਕਮ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਨ। ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਨ। ਅੰਤਰ-ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਆਹ ਅਸੰਭਵ ਸਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ, ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਵਿਆਹ ਬਹੁਤ ਆਮ ਸਨ।

8. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਫਤ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮਾਂ, ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਮਿਲਾਪ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਨੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਲਈ "ਭੂਮਿਕਾ" ਨਿਭਾਈਆਂ ਸਨ; ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਲਚਕੀਲੇ ਸਨ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਮਰਦ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤਹਿਤ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਘੱਟ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ, ਅਤੇ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ, ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ, ਰਿਵਾਜ, ਪਰੰਪਰਾ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ। ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ, ਅਸਾਧਾਰਨ ਸਨ, ਜੇਕਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ।

9. ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ, ਪਿਆਰ ਜਾਂ ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਲਗਭਗ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ ਗਈ। ਗਿਆਨ, ਅਤੇ ਅਠਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਚਿੰਤਕਾਂ ਨੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਭਾਲ ਜੀਵਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੁਤਬੇ, ਦੌਲਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਿਆਰ ਲਈ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੇ ਇਸ ਸੋਚ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੱਛਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਸੰਦ, ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸਹਿਮਤੀ, ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਧਦੀ ਬਾਰੰਬਾਰਤਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਬਹੁਤ ਵਧਿਆ - ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹੀਵੀਂ ਅਤੇ

ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕੀਤਾ, ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਚੁਣਨ ਲਈ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਹੋਣੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਨਾਖੁਸ਼ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਤਲਾਕ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਇੱਕ ਚੋਣ ਜੋ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਆਰ, ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋ ਬਰਾਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਮਰਿਆਦਾ ਪ੍ਰਬਲ ਸੀ, ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਾਸਨ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਸਨ; ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਜੋ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆਈਆਂ ਜਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਆਈਆਂ, ਉਹ ਹਵਾਵਾਂ ਵੀ ਲੈ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਸਮੱਗਰੀ, ਨਵੇਂ ਸੰਦਰਭਾਂ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ।

10. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦਾ ਰੂਪ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਇੱਕ ਸੈਕੰਡਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ - ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਥਾਲੀ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗੂਠੀਆਂ, ਮਾਲਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਰਸਮਾਂ ਦਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਈ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਰੀਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਸਪਤਪਦੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ; ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਕਾਹ ਦੀ ਰਸਮ, ਸੱਦੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਮਸੀਹੀ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸਹੁੰਆਂ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੂਰਨਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਮੀਰ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਾਰੇ - ਜੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜੋੜੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਰਸਮੀ ਜਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੋਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਈ ਹੋਰ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਰਾਜ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

11. ਇਸ ਲਈ, ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ, ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਆਪਣਾ ਅਧਾਰ ਲੱਭਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਪਸੰਦ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ

(ਰਿਮੂਵਲ ਆਫ਼ ਡਿਸਏਬਿਲਿਟੀਜ਼) ਐਕਟ, 1946 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੇ ਇੱਕੋ ਗੋਤਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਿੰਦੂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਦੀ ਰੋਕ ਨੂੰ, ਹਿੰਦੂ ਵਿਧਵਾ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1856 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1954 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਧਰਮ ਵਿਆਹ ਐਸਐਮਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਗਏ ਸਨ।

12. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦਾ 'ਕਾਨੂੰਨੀ' ਪਹਿਲੂ - ਉਹ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅੰਤਰ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ, ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਸੀ ਜੋ ਚਰਚ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬ੍ਰਹਮ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਾਜ ਤੋਂ ਵਗਦਾ ਹੈ; ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਲਈ 'ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ' ਬਣਾਈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਧਾਰਮਿਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਜਾਂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾਅਨੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ - ਪਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਲਾਇਸੈਂਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਰਾਹ ਸੀ। ਇੱਕ ਡੂੰਘਾ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਾ, ਇਸਨੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਜੀਵਨ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ। ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ- ਕੋਡੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ (19ਵੀਂ ਅਤੇ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ) ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਨ, ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਣਲਿਖਤ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ (ਵਿਆਹਯੋਗ ਉਮਰ, ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਨੂੰ ਸਪੇਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਹਨ)। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, SMA ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ/ਗੈਰ-ਧਾਰਮਿਕ 'ਸਿਵਲ ਮੈਰਿਜ' ਦੇ ਇੱਕ ਰੂਪ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਰਾਹ ਹੈ - ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਦਰਭ, ਅਗਲੇ ਭਾਗ II ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

II. ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜਿਕ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ

13. ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਸਮੇਤ

ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਦਖਲ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਪੈਟਰਨ ਜ਼ਰੂਰ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ।

14. ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਕਲੰਕ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 15(1) ਅਤੇ (2), ਅਨੁਛੇਦ 17, 23 ਅਤੇ 24 ਵਰਗੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਮਾਸ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ. ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1955, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989, ਬੰਧੂਆ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਖਤਮ) ਐਕਟ, 1976, ਅਨੈਤਿਕ ਟਰੈਫਿਕ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1956 ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਗਏ। ਹੱਥੀਂ ਮੈਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਐਕਟ, 2013, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੋਧਾਂ। ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਮੰਦਰਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। 15. ਕੁਝ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾੜੀ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨਕ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੁਆਰਾ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਕੁਝ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਰਾਧਕ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਰਾਬਰ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਐਕਟ, 1976 (ਜੋ ਬਰਾਬਰ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ) ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਲਿੰਗ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ), ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1961 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੰਦ ਦਿੱਤੇ [ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ, 1860 ("IPC") ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 498A ਅਤੇ 304B), ਅਤੇ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 113A ਅਤੇ 113B ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ]।

16. ਸਮਾਜਿਕ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਛੇਦ 15(3) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਅਭਿਆਸ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਫਤ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2009; ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ (ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਐਕਟ, 1986; ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2012, ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ (ਕੇਅਰ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ) ਐਕਟ 2016 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਜੇਜੇ ਐਕਟ"), ਆਦਿ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੇ ਸੁਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ। ਧਾਰਾ 15(2), 15(3), 17, 23 ਅਤੇ 24 ਨੂੰ ਅੱਗੇ

ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ।

17. ਵਿਆਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਤੋਂ ਇਸਦਾ ਮੂਲ ਲੱਭਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਕ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ, ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਹਿਤਾਬੱਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਿਰਫ਼ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਹਨ ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1925, ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 1937, ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1955, ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, 1956, ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956, ਹਿੰਦੂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਗਾਰਡੀਅਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ, 1956, ਭਾਰਤੀ ਤਲਾਕ ਐਕਟ, 1869 (2001 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ), ਮੁਸਲਿਮ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ (ਸ਼ਰੀਅਤ) ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1937; ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1909 (ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ)। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਆਦਾਤਰ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕੋਡਬੱਧ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਵਿਆਹਾਂ ਅਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ: ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਲਾਕ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉਪਾਅ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਲਹਿਦਗੀ) ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਵੀ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਅਤੇ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਐਕਟ, 2006 (ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1929 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ) ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦੇ.

18. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸੁਧਾਰ ਬੰਗਾਲ ਸਤੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ, 18291 (ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦੁਆਰਾ) ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੂ ਵਿਧਵਾ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1856 ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ, ਬੁਰਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਘਿਣਾਉਣੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਨ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵੱਖ-

ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਪਹੁੰਚਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ, ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 19372 (ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। , 1956, ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ, ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ; ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬਦਲ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਬਦਲ ਨਾਲ, ਧੀਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹਿ-ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਗਈਆਂ ਜਿਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਿਭਾਗੀ ਦੀ ਮੌਤ.

19. ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ 1955 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਿੰਦੂ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਂਡ ਗਾਰਡੀਅਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ 1956 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਲਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ (ਪੈਂਡੇਂਟ ਲਾਈਟ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਜਾਰਾ ਭੱਤਾ) ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਹੰਮਦ. ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਹ ਬਾਨੋ ਬੇਗਮ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਸ਼ਾਹ ਬਾਨੋ") 4 ਨੇ ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵੂਮੈਨ (ਤਲਾਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1986 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ਾਹ ਬਾਨੋ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਗੁਜਾਰਾ ਭੱਤੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 90 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤਲਾਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਇਸਲਾਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਦਤ ਦੀ ਮਿਆਦ)। ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ, ਦਾਨੀਏਲ ਲਤੀਫੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 5 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਕਿਤੇ ਵੀ ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਸਿਰਫ ਇਦਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ। ਇਹ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਪਤਨੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੱਕ ਵਧੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੀ।"

20. 1891 ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਉਮਰ 10 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 12 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। 1929 ਦੇ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ

ਉਮਰ 14 ਸਾਲ ਅਤੇ ਲੜਕਿਆਂ ਲਈ 18 ਸਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ। 1929 ਦਾ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰਦਾ ਐਕਟ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਧਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਐਕਟ, 2006 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਧਾ ਕੇ 18 ਅਤੇ 21 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

21. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ, ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ - ਖੂਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਨਾਹੀ (ਸਬੰਧਤ ਵਿਆਹ) 6. ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੈਧ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਜਾਂ "ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ" ਹੋਣ ਲਈ "ਸਹੀ ਦਿਮਾਗ" ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ। 7 ਜੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ “ਬਿਮਾਰ ਦਿਮਾਗ਼ ਵਾਲਾ” ਹੈ ਜਾਂ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਤਲਾਕ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1955 ਵਿੱਚ, ਐਚ.ਐਮ.ਏ. ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਧਾਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਕ ਚਾਲ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬਹਿਸਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਵਰਗੇ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ, ਨੇ ਰਾਏ ਦੀ ਵੰਡ ਦਿਖਾਈ। ਪਹਿਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਰਾਜੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਅਜਿਹੇ "ਵਿਦੇਸ਼ੀ" ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸਨ, ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ।

22. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਹੈ: ਪਹਿਲਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ SMA, HMA, ਹਿੰਦੂ ਅਪਾਹਜਤਾ ਹਟਾਉਣ ਐਕਟ, ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਵਿਧਵਾ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਐਕਟ, ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਥਪੂਰਨ ਚੋਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ। ਔਰਤਾਂ ਦੂਸਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਿਤ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਹਨ: ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਨਾਹੀ; ਵਿਆਹ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ; ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਰੋਕ; ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ, ਆਦਿ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ, ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸੰਹਿਤਾਬੱਧ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਪਾਗਲਪਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ, ਨਪੁੰਸਕਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ

ਤਲਾਕ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ, ਆਦਿ। ., - ਹੋਰ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਸਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਨ।

23. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਕੋਡੀਕਰਨ ਨੇ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956 ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਵਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਛੂਤੇ ਛੱਡਦਾ ਹੈ, ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ, ਹਿੰਦੂ ਅਣਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਸਹਿ-ਸੰਪੱਤੀ- ਅਤੇ ਇਹ ਅਣ-ਲਿਖਤ, ਗੈਰ-ਕੋਡੀਫਾਈਡ ਕਾਨੂੰਨ, (ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ) ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਗੋਂ ਟੈਕਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਨੂੰਨ ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ [ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਧਾਰਾ 2 (ਡੀ) ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ- ਯਹੂਦੀ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਈਸਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ9; ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ" 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਗੇ; ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 29 (2)10 ਦੁਆਰਾ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਰਵਾਇਤੀ ਤਲਾਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, ਨਾ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੂਖਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹਿੰਦੂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਗਾਰਡੀਅਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ, 1956, ਹਿੰਦੂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ 12. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਰੇਵਨਸਿਦੱਪਾ ਬਨਾਮ ਮੱਲਿਕਾਰਜੁਨ 13 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਰੱਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਹਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ "ਸਿਰਫ਼ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗੈਰ-ਕੋਡਿਡ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ.

24. ਸਮੇਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਸਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਨ। ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਸਮਾਜ

ਲਈ ਅਸੰਗਤ ਅਤੇ ਘਿਣਾਉਣੇ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਜਾਂ ਕਮੀ ਆਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਡੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਚੇ ਹੋਏ ਵਿਤਕਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ [ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟ ਥੌਟ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਐਨਆਰ., (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਚਾਰ")14; ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ Anr.15, ਆਦਿ]।

25. ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਤਬਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ, ਉਹ ਹਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1954, ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2005 (“ਡੀਵੀ ਐਕਟ”), ਅਤੇ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 (ਜੋ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ)। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ, ਅਰਥਾਤ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਅੰਤਰ-ਦੇਸ਼ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ UOI16 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰੀ ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ - ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ ਖਲਾਅ ਵਿੱਚ ਭਰ ਗਏ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀਆਂ ਸਨ, ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੀਆਂ। ਇਹ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਐਕਟ, 2016 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2005, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ ਜੋ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਵਾਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ (ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਰੁਕਾਵਟਾਂ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਅਭਿਆਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ, ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀਆਂ, ਨੇ, ਧਾਰਾ 14, 15 ਅਤੇ 16 ਵਰਗੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦਿੱਤਾ (ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਗਿਆ), ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਕੇਸ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

26. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੋਡੀਫਾਇਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਜਾਂ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੰਹਿਤਾਬੱਧ ਨਹੀਂ

ਕਰਨਾ, ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਦਖਲ ਦੇਣਾ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 15(3) ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ। ਸੰਸਦ, ਨੇ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ SMA ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ (ਵਿਆਹ) ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਖਾਸ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਇਹ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਧਾਨਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ, ਸੁਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ ਜਾਂ ਦਿੱਤੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਨੇੜਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਬਣਾਉਣ' ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਡਰਾਫਟ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਸਨ; ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸਨ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ, ਭਾਵ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਮਨਾਹੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ, ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ "ਅਪਰਾਧ" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਿਆਗ, ਜਾਂ "ਬੇਰਹਿਮੀ" [ਸਰੀਰਕ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ] ਵੀ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਬੱਚੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ; ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦਾ ਕੋਡੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਕੁਝ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਨ।

ਆਈ**II. ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ**

A. ਤ੍ਰਿਏਕ - ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਚੋਣ, ਮਾਣ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ

i. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਚੋਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

27. ਸਾਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ, ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਆਰਟੀਕਲ 21) ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ (ਆਰਟੀਕਲ 14) ਬਾਰੇ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਨੇ ਪੱਖਪਾਤ, ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਖੋਖਲਾ ਅਤੇ ਨੰਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮੂਹਿਕ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਇੱਛਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਸੁਚਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਜਨਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ-- ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ17 ਦੇਵਿਕਾ ਬਿਸਵਾਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ18 ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ; X ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ

ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, “X ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ”)19; ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਚਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ। 28. ਜੀਵਨਸਾਥੀ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜਿਊਣ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਆਸ਼ਾ ਰੰਜਨ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ 20 ਰਾਜ ਵਿੱਚ, "ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਾਥੀ" ਦੀ ਇਸ ਚੋਣ ਨੂੰ "ਜਾਇਜ਼" ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ" ਜੋ ਕਿ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੋਣ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ" ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਜਮਾਤੀ ਸਨਮਾਨ" ਜਾਂ "ਸਮੂਹ ਸੋਚ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਸੁਤੰਤਰ ਚੋਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. ਵਿੱਚ ਵਿਲੇਜ ਕੰਗਾਰੂ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਗੈਂਗ-ਰੇਪ ਆਰਡਰ, 21 ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਗੂੰਜਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ "ਫ਼ਰਜ਼-ਪਾਬੰਦ" ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਹਿਲੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ।" ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ ਬਨਾਮ ਅਸੋਕਨ ਕੇ.ਐਮ. ਐਂਡ ਅਦਰਸ., (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ")22, ਨੇ ਘਰ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣਾ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ" ਹੈ ਅਤੇ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਛਾਣ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ" ਹੈ।

29. ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਕੇ. ਐੱਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ") 24 ਡਾ. ਚੰਦਰਚੂੜ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਪੰਜ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਲਈ, ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ, ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ "ਨਿੱਜੀ ਚੋਣਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੈ"।

30. ਅਨੁਜ ਗਰਗ ਬਨਾਮ ਹੋਟਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ 25 ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ (ਏ Regd. ਸੋਸਾਇਟੀ) ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (UOI) ਅਤੇ ਹੋਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਸਾਂਝੇ ਕਾਰਨ")26. ਇੰਡੀਅਨ ਯੰਗ ਲਾਇਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਦਰ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਲਈ ਰਵਾਇਤੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ Ors.27)। ii. ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਮਾਣ

31. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦਾ ਵਾਅਦਾ 'ਭਾਈਚਾਰੇ' ਦਾ ਹੈ "ਸ਼ਕਤੀ, ਟਕਰਾਅ, ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ, ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਵਰਾਜ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਕੇਂਦਰ-ਮੰਚ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਲਈ ਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ; ਸਾਡੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਰਹਿਣ, ਜ਼ੁਲਮ

ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੇ ਅਪਮਾਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਨੁੱਖੀ "ਸਵੈ" ਦਾ ਅਮਾਨਵੀਕਰਨ ਹੋਇਆ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਦੂਜੇ ਸਵੈ ਨਾਲ ਸਬੰਧ, ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਸਵੈ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਵੈ, ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ 'ਤੇ ਉੱਦਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਛੂਤ-ਛਾਤ, ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। 32. ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਦਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰਥਿਕ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲੂ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 'ਸਨਮਾਨਿਤ ਜੀਵਨ' ਜੀਣ ਦੁਆਰਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

33. ਭਾਰਤੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਗਣਰਾਜ ਬਣਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ। ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਕੋਰਲੀ ਮੁਲਿਨ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਲੀ 28 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ"। ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ੰਕਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ Admn29 ਨੇ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ, ਭਾਵ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ "ਸਥਾਪਨਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਮਾਨਵੀ ਸੁਰ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।" ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 "ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਪਨਾਹਗਾਹ ਹੈ, ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਬਰਤਾ, ਦੰਡਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ"।

34. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜੀਜਾ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ30 ਵਿੱਚ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਬਾਰੇ ਇੱਕ "ਮੁੱਖ ਮੁੱਲ" ਵਜੋਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ "ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ"। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਰੋਨ ਬਰਾਕ 31 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਇੱਕ "ਕੇਂਦਰੀ ਆਦਰਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ" ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉਹ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਵਿੱਚ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਆਦਰਸ਼ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ" ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ; ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਉਸ ਮਾਣ ਦੀ "ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ।" ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ") 32 ਵਿੱਚ ਵੀ

ਮਾਣ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: "ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਇੱਜ਼ਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਹਿਤਾਕਰਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕੋਡੀਕਰਨ ਇੱਕ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਰਹਿਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ". ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਈ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਧਾਰ ਲੈਣੇ ਹੋਣਗੇ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਕੇ. ਮੈਥਿਊ "ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣੂ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਹਲੀ ਪਰੇਡ"33 ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

35. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (ਸੁਪਰ) ਨੇ ਵੀ, ਮਾਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ 34. ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, “NALSA”)35 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ; ਇਹ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੇ ਆਨੰਦ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

36. ਸਨਮਾਨ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ੋਰ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਬੇਡਕਰ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਮਨਕਾਰੀ, ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਜੀਵੰਤ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਜਿਸ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ, ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਲਈ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ (ਸਵਰਾਜ) ਦਾ ਮਤਲਬ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਚੋਣ ਕਰਨ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨ ਤੋਂ ਤੋੜਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਨਤਾ ਕੋਡ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਆਰਟੀਕਲ 14, 15, 16, 17 ਅਤੇ 18) ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

37. ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਦੋਵੇਂ ਪਹਿਲੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਮਾਣ ਅਤੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਨਮਾਨ ਬਹੁ-ਆਯਾਮੀ ਹੈ: ਇਹ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਮਨੁੱਖ ਵਜੋਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ, ਬਣਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਮੁੱਲ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ। ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ: ਉਹ ਆਪਣੀ ਨਿਗਾਹ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਵੈ-ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕੀਮਤ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ

ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਨਤਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ, ਕਲਿਆਣ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ii. ਸਮਾਨਤਾ, ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਬੇਦਖਲੀ

38. ਸਮਾਨਤਾ ਕੋਡ - ਆਰਟੀਕਲ 14, 15, 16, ਅਤੇ 17 (ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 23 ਅਤੇ 24), ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ "ਪਛਾਣ" ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, “ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ”) 36 ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ “ਲੱਕੜੀ” ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਹਨ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਜਿਤ ਆਧਾਰਾਂ [ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਤ, ਨਸਲ, ਲਿੰਗ, ਜਨਮ ਸਥਾਨ, ਧਰਮ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ, ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ ਜਾਤ, ਲਿੰਗ, ਧਰਮ, ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ, ਵੰਸ਼, ਜਨਮ ਸਥਾਨ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ, ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ]। ਅਜਿਹੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਪੁੱਟਣਾ - ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ, ਇਸਲਈ, ਸਮਾਨਤਾ ਕੋਡ ਦਾ ਓਨਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਤਕਰਾ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਕੋਡ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ ਐਂਡ ਓਆਰਐਸ ਵਿੱਚ 'ਸੈਕਸ' ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗੁਣ ਨੂੰ 'ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ' ਅਤੇ 'ਲਿੰਗ ਸਮੀਕਰਨ' ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। v. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, “ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ”)37.

39. ਅਨੁਛੇਦ 15 ਜਾਂ 16 (ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਮਾਰਕਰਾਂ- ਜਾਂ ਅੰਤਰ ਦੇ ਪੁਆਇੰਟਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਲਿੰਗ ਦੇ ਵਰਜਿਤ ਆਧਾਰ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਲਿੰਗ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਭਿੰਨਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਕਮਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਉਪਬੰਧ, ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਕੋਡ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਸਵੀਪ ਬਾਰੇ ਹਨ: ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ, ਗਿਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁੱਲ ਪਾਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 15, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 15(2) 'ਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਛੇਦ

15(1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਆਧਾਰ ਜਨਤਕ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉੱਕਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸੰਭਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਲਈ ਉਪਲਬਧ, ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਰੋਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਣੀ, ਭੋਜਨ ਆਦਿ ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅੰਤਮ ਪੱਧਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ। ਕਿ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ, ਅਤੇ ਪਦਾਰਥ, ਇਸ ਮਹਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ- ਧਾਰਾ 15(3) ਅਤੇ (4), 16(4) ਅਤੇ 16(5) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋ ਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਵਾਰ-ਵਾਰ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇਬਾਜ਼ੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। 38

40. ਮੌਜੂਦਾ ਬਹਿਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੋਗਕਰਤਾ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: “2. ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ - ਹਰ ਕੋਈ ਲਿੰਗਕ ਝੁਕਾਅ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹਰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਆਨੰਦ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਵੇਗਾ।” ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ LGBTQ+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ; ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ "ਉਪ-ਸਮੂਹ ਮਨੁੱਖ" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਵੀ, ਉਹ ਇਪਸੋ ਫੈਕਟੋ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਵਿੱਚ "ਇਕੱਲੇ ਰਹਿਣ ਦਿਓ", ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਲੰਮੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਖਰੜਾ

ਰਾਏ, ਇਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਛੋਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੀ. ਕਿਊਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ

41. ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਨਾਲ ਹੀ, ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ (ਬਰਾਬਰਤਾ, ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਭੇਦਭਾਵ, ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ, ਸੰਗਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ) ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਵਪਾਰ, ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਭ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ)। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂ ਗਿਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ, ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ, ਆਸਰਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਾਫ਼ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਆਦਿ।

42. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 377 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇੱਕੋ ਲਿੰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ। ਇਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ "ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਸੈਕਸ" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ, ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਜ਼ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨਸੀਟੀ ਆਫ ਦਿੱਲੀ) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, “ਨਾਜ਼ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ”) 39 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕੋ ਲਿੰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸੈਕਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਾਜ਼ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਕੁਸ਼ਲ ਬਨਾਮ ਨਾਜ਼ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 40 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅੰਤਮ ਸ਼ਬਦ ਬਣ ਗਿਆ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਬਾਲਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਰੀਰਕ ਨੇੜਤਾ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਹੋਇਆ। . ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੰਗੇ, ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਠੰਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ - ਜੋ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਸੀ ਜੋ ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ।

43. NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ, ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ"। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ

ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਜੋਂ ਪੂਰਨ ਨਾਗਰਿਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਲਿੰਗ ਕੀ ਹੈ, ਜਨਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੂੰਜਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਦੂਜੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲਈ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੱਕ ਬਰਾਬਰ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਮਾਜਿਕ ਏਕੀਕਰਨ, ਜਨਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ। ਥਾਂਵਾਂ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 15 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਹੋਈ। ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾਇਆ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2019 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

44. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਕਸਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਖਲ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਜਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਚੋਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਰਿਹਾ ਹੈ [ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) , “ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ”)42, ਲਤਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, “ਲਤਾ ਸਿੰਘ”), ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ), ਲਕਸ਼ਮੀਬਾਈ ਚੰਦਰਗੀ। ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 43]। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਖਤਰਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਸੰਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਫਰਜ਼ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਨ। ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੋਸਫ ਸ਼ਾਈਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ44, ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਚਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂ

ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰ, ਅਰਥਾਤ ਆਰਟੀਕਲ 14, 15(3) ਅਤੇ 21। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ, ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।

C. ਕੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ?

45. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। 45 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਗ I ਵਿੱਚ ਵਿਖਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਕਾਲਕ੍ਰਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ - ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਉਭਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਵਜੋਂ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ, ਯਾਨੀ, ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਅਜੇ ਵੀ ਹੈ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਜੋ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਯੂਐਸ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਉਲਟ)। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਰਾਜ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਸਰੋਤ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਰੋਤ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਰਾਜ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਦਾਅਵੇ ਹਨ: ਇੱਕ ਇਹ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ "ਰਵਾਇਤੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਨਾਵਾਂ" ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਹ ਉੱਤੇ ਵਧੇਰੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਘੱਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

46. ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 17, 23, ਅਤੇ 24, [ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਰਾਜੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ] ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਉੱਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ; ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਛੇਦ 15 (3), 15

(4) – ਅਤੇ 15 (6) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਨੁਛੇਦ 16 (4), 16 (6) ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

47. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਵਿਅੰਗ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ। ਸਿਵਲ ਮੈਰਿਜ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਮਾਨਤਾ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੰਗ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਸੰਸਥਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ, ਜੋ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਭਾਰੂ ਹੈ - ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ, ਇੱਥੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ.

48. ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਓਬਰਫੇਲ ਬਨਾਮ ਹੋਜੇਸ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਓਬਰਫੇਲ") 47, ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦੇ. ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ, ਆਜ਼ਾਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਸ਼ੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਤਰਤੀਬਵਾਰ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤਰਕ ਦਾ ਇਹ ਸਟ੍ਰੈਂਡ ਲਵਿੰਗ 48 ਤੋਂ ਓਬਰਫੇਲ (ਸੁਪਰਾ) ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

49. ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ), ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਮੈਰਿਜ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਹੱਤਵ ਇਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਪਸੰਦ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਤਬਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨ ਕੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਤਰਜੀਹ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਜਾਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ; ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਤਬਕਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਟਰਨੈਟ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ, ਜੋ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਵਾਈਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਜ ਜਾਂ ਸ਼ਾਸਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ. ਇਹ ਨਤੀਜਾ - ਅਰਥਾਤ ਮਾਨਤਾ, ਕੇਵਲ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

50. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ - ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (ਸੁਪਰਾ), ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ), ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਦੀਪਿਕਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 49, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੈਰ-ਰਵਾਇਤੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਆਪਕ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਵਿਆਪਕ ਨਿਰੀਖਣ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਗ III ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਚਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਜੋਂ ਇਲਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ (ਸੁਪਰਾ), ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ), ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ), ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ ਨਲਸਾ (ਸੁਪਰਾ) ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

D. 'ਯੂਨੀਅਨ', ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

51. ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਥੇ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ [ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ), ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (ਸੁਪਰਾ), ਨਲਸਾ (ਸੁਪਰਾ), ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ (ਸੁਪਰਾ), ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ), ਆਦਿ] ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਜਾਂ ਕਦੋਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(ਏ), (ਸੀ), ਅਤੇ (ਈ), ਆਰਟੀਕਲ 21, ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 25 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਹਿਵਾਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

52. ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ - ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਉਲਝਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ 'ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇਵਾਂਗੇ - ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 2150 ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ, ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਨੇੜਤਾ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਨਿੱਜਤਾ, ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ, ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਇਸ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ), ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਸਵਾਮੀ (ਸੁਪਰਾ), ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ (ਸੁਪਰਾ)।

53. ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ 'ਸਵੈ-ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਟੀਚੇ', ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ (ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਸਣ ਲਈ, ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਤ, ਅਤੇ 'ਨੇੜਲੀ' ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਤ) ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਆਰਟੀਕਲ 21, ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 25, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਘ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ (ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਹਿਵਾਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ) ਇਹਨਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਘ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ 'ਸਕਾਰਾਤਮਕ' ਸਥਿਤੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਰਾਫਟ ਰਾਏ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ), ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਜਾਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ/ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਇਹ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਡੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਭਾਗ D(v) ਅਤੇ (vi) ਵਿਚ 'ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੇ ਭਾਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਡਰਾਫਟ ਰਾਏ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਦੁਆਰਾ ਡੂੰਘਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ- ਜੋ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਇਕ ਸਿਧਾਂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ 'ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਸੂਲ' ਅਤੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਦੇ ਭਾਗ IV ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤਰਕ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ, ਜਾਂ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਿਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

54. ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬੇਪਰਵਾਹ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਗੈਰ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ

ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਜੋੜੇ) - ਜੋ ਇੱਕ ਵਰਗੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ - ਕੀ ਅਦਾਲਤੀ ਦਖਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ?

IV. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ

55. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ - ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ, ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ - ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਡਾ ਤਰਕ ਸੜਕ ਦੇ ਅਲੰਕਾਰਿਕ ਕਾਂਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ - ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ: ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤ ਹੈ; ਅਨੁਛੇਦ 15 ਅਤੇ 16 ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਸਮਾਨਤਾ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਜਾਂ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਧਾਰਾ 25, ਭਾਗ III, ਆਦਿ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੀ ਚਰਚਾ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਅਨੇਕ 'ਅਣਗਿਣਤ' ਅਧਿਕਾਰਾਂ - ਇੱਕ ਸਾਫ਼ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਪਨਾਹ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਆਦਿ - ਨੂੰ ਲੱਭਦੇ ਹੋਏ ਵੀ - ਅਦਾਲਤਾਂ (ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ, ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੁਕਮ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ, ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾਕਾਰ ਇਹਨਾਂ ਅਣਗਿਣਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਉਦਾਹਰਨ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ - ਇੱਕ ਕਵੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਜੋ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਠੰਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਕਵੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣੀ ਗਈ ਇਸ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਜਾਂ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ

ਸਕਦੀ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਟੱਲ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਤਣਾਅ ਹੋਵੇਗਾ।

56. ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰੜੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ, ਉਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਜੋ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹਨ; ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦੇਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਵਾਂਝੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਉਹ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਗਿਣੇ ਜਾਂ ਖੋਜੇ ਗਏ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ - ਗੋਪਨੀਯਤਾ, ਚੋਣ, ਸਨਮਾਨ ਆਦਿ।

57. ਵਾਰ-ਵਾਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ (ਆਰਟੀਕਲ 14, 15, 16, 17, 23 ਅਤੇ 24) ਦੀ ਗੈਰ-ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਅਰਥਾਤ, ਅਸਲ ਸਮਾਨਤਾ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਸਮਾਨਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਯੋਗ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ]। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਉੱਭਰਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਅਨੁਕੂਲ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਆਨੰਦ. ਲਤਾ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ, ਅੰਤਰ-ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਅਣਖ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ; ਅਰੁਮੁਗਮ ਸਰਵਾਈ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 53 ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਦਾ ਜਾਤੀਗਤ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜੁਰਮ ਸਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ "ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਿਨਾਉਣੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ" ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ (ਸੁਪਰਾ), ਜਿਸ ਨੇ ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ "ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ; ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਹਿਲੂ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ

ਦੰਡਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰਕ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।

58. ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਗ III ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ - ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ "ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ... ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਹੈ। ਰੁਸਤਮ ਕਾਵਾਸਜੀ ਕੂਪਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਆਰ. ਸੀ. ਕੂਪਰ") 54 ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਭਾਗ III ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸਾਂਝੇ ਧਾਗੇ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਲਈ, ਜੋ ਦੁਬਾਰਾ, ਵੱਖਰੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ: "ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ ਲੈ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੈ: ਆਰਟੀਕਲ 29(1), 30(1), 26, 25 ਅਤੇ 32; ਦੂਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ--ਵਿਧਾਇਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ--ਆਰਟੀਕਲ 14, 15, 16, 20, 21, 22(1), 27 ਅਤੇ 28 ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਖਾਸ ਰੂਪ ਲੈਂਦੇ ਹਨ; ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ: ਆਰਟੀਕਲ 19(1) ਅਤੇ 19(2) ਤੋਂ (6); ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਧਾਰਾ 31(1) ਅਤੇ 31(2); ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਆਮ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈਂਦੀ ਹੈ: ਧਾਰਾ 17, 23 ਅਤੇ 24। ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਜਾਂ ਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪੈਟਰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਧਾਗਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ: ਉਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਭਾਗ III ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ 'ਤੇ ਗਾਰੰਟੀ ਦਾ ਪੈਟਰਨ ਬੁਣਦਾ ਹੈ। ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ: ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।"

59. ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ - ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ "ਆਜ਼ਾਦੀ" ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਇਸ ਭੇਦ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝਾ ਤੱਤ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੋ ਕਿ

ਇੱਕ ਰੋਕ ਜਾਂ ਰੋਕ ਹੈ, ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਕੁਝ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ, ਆਦਿ, "ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਸ਼ਿਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ" ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣਾ। ਧਾਰਾ 19(4) ਦੁਆਰਾ ਜੋੜਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਪੈਟਰਨ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 19(1) (ਜੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਰਾਜ ਹਿੱਤ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, "ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ"। ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾਂ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ UP55 ਰਾਜ, ਬਿਜੋਏ ਇਮੈਨੁਅਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ 56, ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (UOI) ਬਨਾਮ ਨਵੀਨ ਜਿੰਦਲ ਅਤੇ Ors.57 ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਸਾਰੇ ਅਥਾਰਟੀ ਹਨ ਜੋ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। (a) ਤੋਂ (e) ਅਤੇ (g) - ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

60. ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਧਾਗੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਵਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹੱਕਾਂ, ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਘਾਟ, ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ 25 (ਧਾਰਾ 21 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ, ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਜਿਨਸੀ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਸੰਗਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੁਆਰਾ (ਭਾਵੇਂ ਭਾਸ਼ਣ, ਕਲਾ, ਜਲੂਸਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ, ਆਦਿ) ਦੁਆਰਾ, ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਮਾਪ ਜਾਂ ਆਚਰਣ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਸੰਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਮਨਾਹੀ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ, ਧਾਰਾ 19(2) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਰਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ, ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼, ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ।

61. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਚੁੱਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਲਪ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(a) ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਜੋ ਉਸ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਕਲ ਪੇਪਰਜ਼ 58 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੇਨੇਟ ਕੋਲਮੈਨ 59 ਅਤੇ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰ 60 ਆਦਿ ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਰਣੇ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੀ ਮਾਨਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਅਜਿਹੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਜੋ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਾਰਥਕ ਸਹੂਲਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੜਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ [ਆਰਟੀਕਲ 19(1) (d)], ਜਾਂ ਸੜਕਾਂ ਜਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਹੋਰ ਢੰਗਾਂ ਦਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੋ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਢਲੀ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(ਈ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੁਛੇਦ 19 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਜਬ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ (ਜਾਂ ਅਸੂਲਾਂ) ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ।) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

62. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸ ਜਾਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਹੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਜੋ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਭਟਕ ਸਕਦੀ। ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 25 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸਮੱਗਰੀ ਸਖ਼ਤ ਲੜਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕੋ. ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਕਿ ਕੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੇਟਵੇਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਜਵਾਬ ਸਵੈ-ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋਵੇਗਾ।

63. ਦੋ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਰਹਿਣ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਘਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਕੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਬੇਰੋਕ। ਇਹ ਕੇ.ਐਸ. ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ)। ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਆਚਰਣ

ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 377 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦਾ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣ ਲਈ, ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਕੱਲੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਚੋਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ।

64. ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਬੈਂਕ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 62 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੂਜੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (UOI) ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। , (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, “ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ”)63: “ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਬੈਂਕ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਜਗੋਪਾਲਾ ਅਯੰਗਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਜੇ., ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਬੈਂਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, "ਸਹਿਯੋਗੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਖਰਚ ਰਹੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਚੱਕਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਲਗਭਗ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਤੀਜਾ"। ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19(1)(ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਵਪਾਰ, ਕਾਰੋਬਾਰ, ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਕਾਲਿੰਗ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

65. ਜਿਵੇਂ ਕਿ 7 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਦੋ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਹੱਦ, ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

ਕਰੇਗੀ। (ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ) ਲਗਾਏ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜਲੂਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਨਤਾ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਇਕੱਠ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪਾਬੰਦੀ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਬਹਿਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 19, ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਾਰਾ 25 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਸਭ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਧਮਕੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੱਦ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, "ਪਬਲਿਕ ਆਰਡਰ" ਜਾਂ "ਸ਼ਲੀਲਤਾ" ਅਤੇ "ਨੈਤਿਕਤਾ" ਲਈ। "ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ" ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਸਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, "ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ" ਜਾਂ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ" ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅੰਦਰੋਂ, ਅਤੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਇਸ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

66. ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਭਾਗ III ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਾਅ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, "ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ" ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਚਰਚ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ... ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ। ਅਜਿਹਾ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਵਸਥਾ, ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਏ ਗਏ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ..." 64 ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਸਮਝ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਜੇ ਵੀ ਬਦਲੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ; ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰਾਜ

ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਮਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਪਾਏ ਗਏ ਅਭਿਆਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ।

67. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਥਿਤੀ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਦੋ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਬਾਲਗ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਸਮੇਤ) ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਰਹਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਸੱਜੇ ਨੂੰ "ਅਸਲ ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਈ"। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਾਂਗ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

68. (ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ ਹੁਣ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ) ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਵਾਈ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਿਰੀਖਣ ਹਨ। ਚੰਦਰਚੂੜ, ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: "ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਬਾਈਨਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ। ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ. ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਮਾਣ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਜਿਨਸੀ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇਸਦੀ ਸਾਰਥਕ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚੋਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਆਪਕ ਨਿਰੀਖਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਕ ਅਰਥ ਵਿਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਓਬਿਟਰ ਡਿਕਟਾ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਅਪਵਾਦ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

69. ਇਸਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ, ਦਲੀਲ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਹਿ-ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਬੰਧ ਜਾਂ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ- ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਕਿਸਮ ਦੀ, ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਮੁਸ਼ਕਲ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹਨ। "ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਕਰਨਾ" ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਨਾ, ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਢਾਂਚਾ ਬਣਾ ਕੇ, ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ; ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪੈਲਿੰਗ ਕਰਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ, ਰਿਸ਼ਤੇ ਜੋ "ਵਰਜਿਤ ਡਿਗਰੀ" ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ; ਤਲਾਕ ਦੇ ਆਧਾਰ, ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਗੁਜਾਰਾ ਭੱਤਾ, ਆਦਿ।

70. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਚਿਤ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ [ਆਰਟੀਕਲ 19(1))(a)], ਆਰਟੀਕਲ 19 (1)(c)] ਦੇ ਨਾਲ, ਆਰਟੀਕਲ 21 ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਅੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ, ਸਹਿ-ਆਦਤ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਪਸੰਦ ਦੇ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਅਤੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚਰਚਾ ਜੋ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਭਾਈਵਾਲ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 (1)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋ ਵਿਅੰਗ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਦਰਜ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ; (c), ਅਤੇ (d), ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਾਜ "ਇੱਕ ਗੁਲਦਸਤੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਜੋ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਈ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਵਹਿੰਦੀ ਹੈ" ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਤਰਕ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਆਦਰਪੂਰਵਕ ਅਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਡਰਾਫਟ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੁਝ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ।

V. ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ A. ਅਯੋਗ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ SMA ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ

71. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ SMA ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਪੱਖਪਾਤੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵਿਪਰੀਤ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੇਦਖਲੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ।

72. ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਰਗੀਕਰਣ, ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਮਝ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਡੀ.ਐਸ. ਨਕਾਰਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ65 ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ "ਬਰਾਬਰਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਦੇ": "ਵਰਗੀਕਰਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਰਣ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤਾਂ ਹੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਟੈਸਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ।

73. ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਕ "ਸਮਝਣਯੋਗ ਅੰਤਰ" ਕੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵੱਖਰਾ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ? ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਨੁਮਤੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਇਸਲਈ, ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਅਤੇ ਮਾਪ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਇਸਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਵਰਗੀਕਰਨ, ਇਸ ਲਈ, ਵੈਧ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੂਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਇਹ ਰੇਖਾ ਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਬਜੋਰੀਆ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ 66 ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਾਜ ਕੋਲ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ. ਇਸ ਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਕਲਾਸ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਭ ਕੁਝ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਵਰਗੀਕਰਨ ਆਪਹੁਦਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ

ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਸ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

74. ਪਿਛਲੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਚੰਦਨ ਬੈਨਰਜੀ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਘੋਸ਼67 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

"27. ਉਪਰੋਕਤ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਉੱਭਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(i) ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨਕਲੀ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਣ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(ii) ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਇਸ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵਾਜਬ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਦੇ ਗਣਿਤਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀਆਂ; [...]"

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਡੌਕ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਮੁੰਬਈ ਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟ 68 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਾਲਾ ਇਲਾਜ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।"

75. ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਉਸ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ: ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਵੀ. ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ। ਵਾਲਿਅੱਪਨ 69, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਖਰੇਵਾਂ ਹੈ, "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਤਰਕਸੰਗਤ ਗਠਜੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਭਿੰਨਤਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ"। ਦਰਅਸਲ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਨਾਮ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਨਾਥ ਖੋਸਾ 70 ਰਾਜ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ "ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ" ਨੂੰ

"ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਥੋਪਣ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਦਿਖਾਵਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ "ਮਨਮਾਨੇ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਾਂ ਬੇਤੁਕਾ"।

76. ਸਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰਟਸ ਬਿਲ, 1978 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਰੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰਟਜ਼ ਬਿਲ") 71 ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: “[..] (2) ਰਾਜ, ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੂਹਾਂ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

(3)। ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਟੀਚਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਟੀਕ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਬੇਦਖਲੀ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰਮਪੂਰਨ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤਕ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

(4)। ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕੋ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ।

* * *

(6) ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾ ਅਤੇ ਵੱਖ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੁਰਾਈ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪਛਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਦੇ ਵੀ ਮਨਮਾਨੀ, ਨਕਲੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

(7) ਵਰਗੀਕਰਨ ਆਪਹੁਦਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਗੁਣਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਸਮੂਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, (1) ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਸਮੂਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ (2) ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(8) ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਜੋ ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਥੋਪ ਕੇ ਵਰਗ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਮਨ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਗੀਕਰਨ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਉਪਰੋਕਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਹੁਦਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(11) ਵਰਗੀਕਰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜੋ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਜਾਂ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਮਾਤ ਉੱਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਪਏ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਬੋਝਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਅਸਲ ਤੱਥ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਦੇ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

77. ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ, ਜੇ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ) ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ "ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਧੀਨ" ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਬਿਕਾ ਮਿੱਲਜ਼ 72 ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: “ਕਿਉਂਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਵਰਗੀਕਰਣ, ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ, ਗੈਰਵਾਜਬ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਅਸਲ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਕੰਮ

ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ - ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ"

78. ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਰਲਾ ਵਿੱਚ, ਮਰੁਮਾਕੱਟਯਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਮਰੁਮਾਕੱਟਯਮ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਮੈਪਿਲਾ (ਗੈਰ-ਹਿੰਦੂ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਉਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਨ. ਵੇਣੂਗੋਪਾਲਾ ਰਵੀ ਵਰਮਾ ਰਾਜਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ73 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ: “ਸਿਰਫ਼ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

79. ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜੋਏ ਕੁਮਾਰ ਬੈਨਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਸ। 74 ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ: “[...] ਧਾਰਾ 14 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੀ ਅਰਥਾਤ ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦਾ ਹੋਰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਲੋੜ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਢੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਰਵਵਿਆਪਕ ਅਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ-ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। " ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਤੀ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ (ਜਾਂ ਨੀਤੀ) ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਹਨ, ਉਸੇ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ (ਸ਼ਾਮਲ ਕਲਾਸ).

80. ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ SMA ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ:

1. ਇਹ ਬਿੱਲ 1872 ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸਦਾ ਲਾਭ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਕੋਈ ਵੀ ਧਰਮ ਹੋਵੇ। ਵਿਆਹ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਸਮਾਂ ਮਨਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਵਿਆਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਰਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ, ਬਿੱਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਰਿਜ ਅਫਸਰਾਂ ਵਜੋਂ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਰ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 1872 ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਬਦਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨੋਟਸ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

81. SMA ਦੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਕਾਰਨ ਪੁਰਾਣੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਯੁੱਗ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ ਸੀ; ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਸ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜੋ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਸੀ।

82. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19-21 ਅਤੇ 21A, SMA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24, 25, 27, 31, 37 ਅਤੇ 38, ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕੋ ਇਰਾਦਾ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ, ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ) ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ, ਅਜਿਹੇ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਨੇੜਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਧਾਰਾ 377 ਆਈਪੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਕਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਆਹਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਜਾਂ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਰਿਵਾਜ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾੜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ, ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਜੋ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅੰਤਰ-ਧਰਮ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ SMA ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।

83. ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ, ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ, SMA ਦਾ ਲਾਭ, ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਦੀ ਇਹ ਲਾਈਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਰਕ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਵਰਗੀਕਰਣ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ, ਅਤੇ ਅਸਮਰਥ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਮੋਟਰ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਏਪੀ75 ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਾਨੂੰਨ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ 26.08.195776 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਹਾਤੇ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ) ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਘਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ, ਅਰਥਾਤ, ਪੁਰਾਣੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ: “ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਧਾਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਲਾਭ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਛੋਟ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੁਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਝ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਉਹ ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਸਦੀ ਬੀਤ ਜਾਣ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਉਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਮਾੜੀ ਹੈ। ”

84. ਲਗਭਗ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਤਨ ਆਰੀਆ ਬਨਾਮ ਰਾਜ T.N.77 ਵਿੱਚ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਇਮਾਰਤਾਂ (ਲੀਜ਼ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ) ਨਿਯੰਤਰਣ ਐਕਟ, 1960 ਦੀ ਧਾਰਾ 30(ii) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾ ਜੋ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। “ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ” ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ 400 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ

ਦਾ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ “ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ” ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੱਤਿਆਵਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ78 ਹੈ, ਨੇ ਵੀ ਕਿਰਾਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜੋ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਗੈਰ-ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ।

85. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਜਾਣਨ ਜਾਂ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਰਗੀਕਰਣ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਤਕਰੇ ਭਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ "ਪੜ੍ਹਿਆ" ਹੈ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, SMA ਦੇ "ਰੀਡਿੰਗ ਡਾਊਨ" ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ। SMA ਦਾ ਮੂਲ ਤਰਕ ਅੰਤਰ-ਧਰਮ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜਨਮ ਵੇਲੇ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਰੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਿੱਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ (9)79 ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਪਰੀਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨਤਾ, ਜਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢਾਂਚੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, SMA ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਮਾਪਦੰਡ ਬਣਾਏ- ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਧੀ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ, ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਡਿਗਰੀ ਅਤੇ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਲਈ ਕ੍ਰਮਵਾਰ (ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀਆਂ ਰਾਹੀਂ); ਤਲਾਕ ਦੇ ਆਧਾਰ, ਆਦਿ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੀ ਵਧਦੀ ਕਸਰਤ ਦੇ

ਕਾਰਨ, SMA ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ SMA ਦੇ ਤਹਿ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, "ਪੜ੍ਹਨ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

86. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਡਾ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ SMA ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

B. SMA ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

87. SMA ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ "ਪੜ੍ਹਨ" ਜਾਂ "ਪੜ੍ਹਨ" ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਤਰਕ ਦੇ ਨਾਲ।

88. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ SMA ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਗੈਰ-ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਇਸ ਦੇ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸਨ - [ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਬੀ) ਭਾਗ I (ਪੁਰਸ਼ ਲਈ) ਅਤੇ ਭਾਗ II (ਇੱਕ ਔਰਤ ਲਈ) (ਵਰਜਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ), ਸੈਕਸ਼ਨ 4 (ਸੀ), ਸੈਕਸ਼ਨ 12, 15 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। , 22, 23, 27(1); 27(1A) (ਪਤਨੀ ਲਈ ਤਲਾਕ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਧਾਰ), 31(1)(iiia) ਅਤੇ (2) (ਪਤਨੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ), 36 ਅਤੇ 37 (ਪਤਨੀ ਲਈ ਗੁਜਾਰਾ), 44 (ਬਿਗਾਮੀ)] - ਜੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅੰਤਰੀਵ ਵਿਪਰੀਤ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ SMA ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਸ਼ੂਗਰਜ਼ ਐਂਡ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਧਰਾਨੀ ਸ਼ੂਗਰਜ਼") 80 ਅਤੇ X ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਕੱਤਰ (ਸੁਪਰਾ)।

89. ਧਾਰਨੀ ਸ਼ੂਗਰਜ਼ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ (ਆਰਬੀਆਈ) ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੁਣੌਤੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਲਤ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨੇ

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਆਰਬੀਆਈ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਉਲਟ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਨਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਸ਼ਬਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ" ਵਾਪਰਿਆ 81; ਪਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਰਥ ਧਾਰਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਕਾਲੀ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" 82।

90. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ X ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਅਣਵਿਆਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਐਕਟ, 1971 (ਐੱਮ. ਟੀ. ਪੀ. ਐਕਟ) ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਣੀ ਸ਼ੂਗਰਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ "ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੋਲਦਾ ਹੈ"। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਐਕਟ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸਦੀ ਸੋਧ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਣਚਾਹੇ ਗਰਭ-ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਈ ਗੁਣਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਬੇਦਖਲੀ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਸੂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਰਮਿਲਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਗੋਡਸੇ 83 ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਨੂੰ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ" ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ "ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਜੀਵਨ ਹੈ"। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਲ ਕੇਰਲਾ ਔਨਲਾਈਨ ਲਾਟਰੀ ਡੀਲਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ., 84 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਜੇ. ਚੌਧਰੀ 85 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ “ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ , ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਏਮਬੇਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

91. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਗੀਤਾ ਹਰੀਹਰਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ87 ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 6(ਏ) ਵਿਚ 'ਬਾਅਦ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀਤਾ। ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ - ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਸਥਾਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਤਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਪਿਤਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ" - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਨੂੰ

ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਸਿੱਕਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ 88 ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਛੋਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ 89 ਸਿੱਕਮ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿੱਕਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2008 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਸਿੱਕਮੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤਹਿਤ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਚਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਮੁਟਿਆਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੈਕਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਭੇਦਭਾਵ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਨਾਲ, ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

92. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਸ.ਆਰ. ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਥੇਸ92 ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ "ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। "

93. ਅਹਰੋਨ ਬੈਰਕ 93 ਨੇ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੰਥ 94 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ:

"ਮਕਸਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ: ਭਾਸ਼ਾ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ। ਭਾਸ਼ਾ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੁਭਾਸ਼ੀਏ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੁਭਾਸ਼ੀਏ ਦੁਆਰਾ ਰੇਂਜ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ (ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ) ਸਿਮੈਂਟਿਕ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਟੈਕਸਟ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥ ਚੁਣਦਾ ਹੈ। ਅਰਥ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਗ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਭਾਸ਼ੀਏ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਟੈਕਸਟ ਆਪਣੀ (ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ) ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।

94. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਡਰਾਫਟਮੈਨ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ , ਨੇ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ95, ਏਬਿਕਸ ਸਿੰਗਾਪੁਰ

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ। ਬਨਾਮ. ਐਜੂਕੋਮਪ ਸਲਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ। 96: “ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਹੋਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਅਰਥਹੀਣ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਐਕਟ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਉਸਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਅਰਥ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣਗੇ, ਜੇਕਰ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਭੁੱਲ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ।" ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਤਰਕ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

95. ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ, ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੀਮਾਕੁਚੀ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬਨਾਮ ਦੀਮਾਕੁਚੀ ਟੀ ਅਸਟੇਟ 98 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ, ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ੰਕੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ "ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਾਲਮੇਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ" ਅਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਰਥ, ਜਾਂ ਸਖਤ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਆਯਾਤ, "ਉਸ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਮੌਕੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ" ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਸਤੂ ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ।99

96. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਪੀਅਰਲੈਸ ਜਨਰਲ ਫਾਈਨਾਂਸ ਐਂਡ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਅਧਾਰ ਹਨ। ਕੋਈ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਟੈਕਸਟ ਟੈਕਸਟਚਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਰੰਗ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਦੋਵੇਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਉਹ ਵਿਆਖਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ ਜੋ ਪਾਠ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ”

97. ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਐਂਡ ਅਦਰਸ.101 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਕੇਵਲ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸੈਟਿੰਗ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ

ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।102।

98. ਸੈਂਟਰਲ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਰਵਿੰਦਰਾ 103 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ: “ […] ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਅਰਥ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ "ਇੱਕ ਸਿਰ -ਓਨ ਕਲੈਸ਼" ਇੱਕੋ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕੋ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਦੋ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚਕਾਰ। ਇਹ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਸੰਸਦ ਨੇ ਇੱਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਿਆ" (ਦੇਖੋ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਸਟਿਸ ਜੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, 7ਵੀਂ ਐਡ. 1999, ਪੰਨਾ 113)। ਉਸ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ, ਰਗੜ ਜਾਂ ਉਲਝਣ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ (ibid, p. 119)। ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਹਾਰਾ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਇਕਸਾਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇੱਕੋ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ibid, p. 263) . ਨਿਯਮ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਸਹੀ ਕਥਨ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਫਾਰੇਲ ਬਨਾਮ ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰ ਆਲ ਈਆਰ ਵਿੱਚ p. 736b, "ਜਿੱਥੇ ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰੇਕ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ"।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਰਾਡਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਸੰਗਤਤਾ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕਤਾ ਦੇ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਸਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ।

99. ਉਹ ਵਸਤੂਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ (ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ) ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਸਗੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। SMA ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਤਕਰੇ ਬਾਰੇ ਪਿਛਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲ

ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਸਦ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜੋੜਿਆਂ, ਭਾਵ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। .

100. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ SMA ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਵਿਆਹਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਢਾਂਚਾਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 4 (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਰਤਾਂ), ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। SMA ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ 'ਪੜ੍ਹਨ' ਅਤੇ "ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਦੀ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

101. ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਆਖਿਆ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਅਭਿਲਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਾਂਗ, ਕਈ ਵਾਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਣਇੱਛਤ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਸੰਤੁਲਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਚੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਜੋ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। cis-heterosexual ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ (ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਉਤਪੀੜਨ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ) ਵਿੱਚ 'ਪਤਨੀ', 'ਪਤੀ', 'ਪੁਰਸ਼' ਅਤੇ 'ਔਰਤ' ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਈ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ (ਪੀੜਤਾਂ) ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਐਸ.ਐਮ.ਏ. ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ, ਗੁਜਾਰੇ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ (ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਅਤੇ 37) ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਲਾਕ ਦੇ ਕੁਝ ਆਧਾਰ (ਪਤੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ) ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਲਈ ਵਾਧੂ ਆਧਾਰ (ਸੈਕਸ਼ਨ 27) ਦਾ ਹੱਕ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ: ਭਾਗ I (ਪੁਰਸ਼ ਲਈ) ਅਤੇ ਭਾਗ II (ਇੱਕ ਔਰਤ ਲਈ) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਬੀ) ਵਰਜਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 4 (ਸੀ), "ਪਤੀ" ਅਤੇ "ਪਤਨੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 12, 15, 22, 23, 27 (1), ਸੈਕਸ਼ਨ 31(1) (iiia) ਅਤੇ (2) (ਪਤਨੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ), ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਅਤੇ 37 ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਅਤੇ ਗੁਜਾਰੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਤਨੀ), ਸੈਕਸ਼ਨ 44 (ਵੱਡੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ)। ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਆਮ ਪੈਟਰਨ - ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਸਮੇਤ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ

ਜਾਂ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਣਾ, ਕੁਝ ਲਾਭ ਅਤੇ SMA ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19, 20, 21 ਅਤੇ 21A ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ SMA ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਇੰਟਰਪਲੇਅ- ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਵਿਪੱਖ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸਧਾਰਨ ਨਤੀਜੇ ਲਿਆਏਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ SMA ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

102. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ SMA ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ, ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੇ ਬਦਲੇ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਲਈ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਿਰਤਾਂਤ ਬਣਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕਰਨ ਲਈ. ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਆਖਿਆ, ਇਸ ਲਈ, ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਥਕਾਵਟ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਧੀਆ ਦਿਖਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਪਰ ਇੱਕ ਸਮਝੀ ਗਈ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸਲੋਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਤਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

103. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਡੀਟੀਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਾਂਗਰਸ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, “ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ”) 104 ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ: “ਜਦੋਂ ਵਿਵਸਥਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਜਾਂ ਮੋੜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪੁਨਰ-ਸਥਾਪਨਾ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਣਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰੇ।” ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਲੂਲਰ ਆਪਰੇਟਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਟੈਲੀਕਾਮ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ 105 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। supra) ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਉਸਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ "ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਜੋੜਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਖੁਦ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ" ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਅਯੋਗ ਹੈ।106

104. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੇ, ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, SMA ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ

ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਤੀ ਲਈ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ; ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿਅਕਤੀ, ਆਦਿ)। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਮਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪਤਨੀਆਂ ਅਤੇ ਪਤੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਰਗੇ ਉਪਾਅ। ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਤੀਜਿਆਂ ਲਈ. ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਅਦਾਲਤ, ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 19, 20, 21 ਅਤੇ 21ਏ ਹਨ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕੋ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਕਲਪਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੀ।

105. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, FMA ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ। ਐਫਐਮਏ ਵੀ, ਇੱਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 4107 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਪਾਰਟੀਆਂ" ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, "ਲਾੜੀ" ਅਤੇ "ਲਾੜੀ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 (ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ), ਤੀਜੀ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ (ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹਾਂ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਐਫਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1)(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ 'ਲਾੜੀ' ਅਤੇ 'ਲਾੜਾ' ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਅਤੇ 18 ਵਿੱਚ "ਪਤੀ" ਅਤੇ "ਪਤਨੀ" ਸ਼ਬਦ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਰਾਹਤਾਂ (SMA ਦੇ ਅਧੀਨ) FMA ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ "ਪਤੀ" ਜਾਂ "ਪਤਨੀ" ਜਾਂ "ਪਤੀ" ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ "ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ" ਦੇ ਨਾਲ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ SMA ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸਥਾਈ ਹੈ।

106. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਘਾਈਦਾਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਹੈ 108; Fourie109; ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

107. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕਲਪਾਂ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੈਟਿੰਗ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ "ਮਕਸਦਪੂਰਣ" ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ SMA ਅਤੇ FMA ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ।

VI. ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜੋੜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ

108. ਮੈਂ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ; ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਬਜੈਕਟ-ਅਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਨੇ ਏ.ਕੇ. ਗੋਪਾਲਨ 110 ਨੂੰ ਆਰ.ਸੀ. ਵਿੱਚ 11 ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੂਪਰ (ਸੁਪਰ)। ਸੱਚੀ ਪਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਪੈਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

“ਇਹ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਉਹ ਰੂਪ ਜੋ ਉਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਜੋ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਦੁਆਰਾ, ਪਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ। ਤਰਕ ਦੀ ਇਹ ਲਾਈਨ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਇਹ ਹੁਣ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

109. ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸਿੱਧੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਪ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਨਿਤੀਸ਼ਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 111 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

"ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸਿੱਧੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੂਝ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਤਕਰਾ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸੁਚੇਤ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਜਾਂ ਖਤਰਨਾਕ ਇਰਾਦੇ ਦਾ, ਪਰ ਬੇਹੋਸ਼/ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਢਾਂਚਿਆਂ/ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ। ਚੀਜ਼ਾਂ, ਇੱਕ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਾਰਥਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸਿੱਧੇ ਵਿਤਕਰੇ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਮਨਾਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਸੰਸਦ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਅਸਿੱਧੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ: "ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਵਸਥਾ, ਮਾਪਦੰਡ ਜਾਂ ਅਭਿਆਸ ਇੱਕ ਲਿੰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਨੁਕਸਾਨ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾ, ਮਾਪਦੰਡ ਜਾਂ ਅਭਿਆਸ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।"

ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਓਮ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 112 ਵਿੱਚ ਅਸਿੱਧੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਟੈਸਟ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਸੀ - ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ: “ਜੇ ਅਸਿੱਧੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ "ਬਾਅਦ ਦੇ ਨਿਰਣੇ (ਐਸ.ਕੇ. ਨੈਸਾਦ ਰਹਿਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰਸ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ) (UOI) & Ors113 ਅਤੇ ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਧਾਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ114) ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਾਪ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਿੱਧੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ।

110. ਆਰ.ਸੀ. ਵਿੱਚ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ" ਦੀ ਆਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਕੂਪਰ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਅਸਿੱਧੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਲੈਂਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਸਤੂਆਂ (ਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਸ਼ਾਮਲ) ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਅਸਿੱਧੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਟੈਸਟ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਮਾਪ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਜਾਂ ਨਤੀਜਾ ਹੈ।

111. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲਾਂਘਿਆਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਵਿਅੰਗ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

112. ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਬਹੁਤਿਆਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਲਈ। LGBTQIA+ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਣਤੀਯੋਗ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ, ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੰਬੀ ਪਰੰਪਰਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ (ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ)। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਦੀ ਚੁੱਪੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

113. ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਇਪਸੋ ਫੈਕਟੋ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਸੁਤੰਤਰ ਇੱਛਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਪੱਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਆਹ, ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਜੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ (ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ) ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦਾ ਇਰਾਦਾ, ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਭਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਵਾਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ ਜਿਵੇਂ: ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ (ਪੈਨਸ਼ਨ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ, ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ); ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਲਈ (ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਕਰਜ਼ੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ); ਘਾਤਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇਣਾ, ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

114. ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਾਏ ਗਏ ਲਾਭ (ਹਰੇਕ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ), ਜੋ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਲਾਭ, ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਮੈਡੀਕਲ ਲਾਭ, ਬੀਮਾ ਲਾਭ। , ਅਜਿਹੇ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ) ਇਸ ਗੱਲ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਉਸਦੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕੀ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕੀ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਉਲਟ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਰਾਜ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭਾਂ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ, ਜਾਂ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ, ਜੋ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹੱਕਾਂ/ਫਾਇਦਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

115. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੱਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੀਮਾ ਸਬੰਧਤ ਸਕੀਮਾਂ ਜਾਂ ਭਲਾਈ ਦੇ ਉਪਾਅ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਕਮੈਨਜ਼ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਐਕਟ), ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਥਿਤੀ, ਕੰਮ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ, ਜਾਂ ਇਹ ਸਾਰੇ, ਕੁਝ ਖਾਸ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾ, ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਡਿਜ਼ਾਈਨ, ਸਬੰਧਤ ਗਾਹਕ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ (ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਾਂ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ) ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਮੌਤ ਵਰਗੀ ਅਣਕਿਆਸੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਆਸ਼ਰਿਤ' ਜਾਂ 'ਨਾਮਜ਼ਦ' (ਨਾਂ) ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ('ਪਤੀ-ਪਤਨੀ', ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਢੰਗ ਨਾਲ) ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਨੰਦ ਨੂੰ ਇੱਛਤ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

116. ਇਸ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਾ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ (ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਭਾਵੇਂ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ। ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਥੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਯੂਨੀਅਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤੋੜਿਆ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਤੀਜਾ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੀਵਿਤ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਜੀਵਨ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਔਖੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਭ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ - ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਵੇਗਾ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ)। ਇਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ; ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮੌਤ ਲਾਭ ਕਿਊਅਰ ਪਾਰਟਨਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

117. ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਨੋਟ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ,

ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ, ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ, ਸਭ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜਾਂ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਵਿਆਹੇ' ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖਲਾਅ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਹੈ - ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਿਆਹ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮਾਏ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਕੀ ਇਹੋ ਤਰਕ ਫਿਰ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੌਕੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਆਹ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਆਦਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਨਾ ਤਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਲਿਵ-ਇਨ ਜਾਂ ਘਰੇਲੂ ਭਾਈਵਾਲੀ, ਅਤੇ ਵਿਆਹਾਂ ਲਈ ਦੋ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਢਾਂਚੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਣਜਾਣੇ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਲਿੰਗਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ) ਲਈ ਉਲਝਣ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।) - ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

118. ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਨੀਤੀਗਤ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਰੇਂਜ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧਿਤ, ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ - ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। 03.05.2023 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸੂਝਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਚ-ਪਾਵਰ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ।

VII. ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ

119. ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਭਾਗ (xi) ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਰਚਾ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ [ਅਰਥਾਤ, ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ,

ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਿੰਗ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ, ਅੰਤਰਲਿੰਗੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਹੋਰ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਲਿੰਗ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿਜੜੇ] ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ 2019 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਰਸਨਜ਼ ਐਕਟ, 2019 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਚਰਚਾ, ਇਸ ਦੇ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਣ ਨਿਰਮਾਣ, ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ [(G(m)] ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ, ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਜਨਰਲ 115 ਇੱਕ ਸਹੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।

VIII. ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

120. ਕੁਝ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ CARA ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ 2020 ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2015 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਜੇਜੇ ਐਕਟ') ਦੀ ਧਾਰਾ 57(2) ਦੁਆਰਾ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ("ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ")। ਸੈਕਸ਼ਨ 57(5) ਦੁਆਰਾ, ਅਥਾਰਟੀ 116 ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। CARA ਨੇ ਧਾਰਾ 57(3) ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 2 ਸਾਲ 117 ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਹ ਨਿਯਮ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ - ਜੇਜੇ ਐਕਟ, ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਮਾਨੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ।

121. ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57(2) 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਆਹੇ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗੋਦ ਲੈਣ (ਸੰਯੁਕਤ) ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੋ ਸ਼ਰਤ ਦੋਵਾਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹੇ

ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ, CARA ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) [ਧਾਰਾ 57(5) ਦੇ ਅੱਗੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ] ਇੱਕ 'ਸਥਿਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ' ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਪੇਰੈਂਟ ਐਕਟ, ਅਤੇ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਅਤਿਅੰਤ ਵਿਅੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਹੇਠਾਂ ਭਾਗ A ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਵਿੱਚੋਂ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਭਾਗ 'ਵਿਆਹ' ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(2)(ਏ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ 'ਸਹਿਮਤੀ' ਦੀ ਲੋੜ ਵਿਆਹੇ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। . ਸਾਡੀ ਪੱਕੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕਸਰਤ, ਅਸਥਾਈ ਹੈ [ਹੇਠਾਂ ਭਾਗ B ਦੇਖੋ] ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਭਾਵੇਂ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਪਹਿਲੂ, ਅਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਤਰਕ ਭਾਗ C ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

A. ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਪੇਰੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ

122. ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57(2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਜੋੜੇ" ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਵਿਆਹੇ' ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ "ਪਤੀ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। noscitur a sociis ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ (ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਜਾਂ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕੇ. ਭਾਗੀਰਥੀ ਜੀ. ਸ਼ੇਨੋਏ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ। ਬਨਾਮ ਕੇ.ਪੀ. ਬੱਲਾਕੁਰਾਯਾ ਅਤੇ ਅੰਕ.118, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: “ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਸਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਾਥੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਕਸਿਮ ਨੋਸਿਟੁਰ ਏ ਸੋਸਿਸ (ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ) 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਮੁੱਢਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰਥਕ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ

ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਲਈ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

123. ਸੈਕਸ਼ਨ 57(2) ਨੂੰ ਵਿਆਹੇ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਸਿਰਫ ਸਾਬਕਾ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜੋੜੇ 'ਤੇ 'ਸਹਿਮਤੀ' ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹ ਹੈ; ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ। ਪੇਰੈਂਟ ਐਕਟ, ਅਤੇ ਡੈਲੀਗੇਟਿਡ ਕਨੂੰਨ, ਦੋਵੇਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਇੱਕਲੇ ਵਿਅਕਤੀ (ਭਾਵੇਂ ਅਣਵਿਆਹੇ, ਵਿਧਵਾ, ਆਦਿ) ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ, ਇਕੱਲੇ ਮਰਦ ਨੂੰ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੱਚਾ ਸਾਥੀ ਦੀ 'ਸਹਿਮਤੀ' ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਕਾਈ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਵੇਗਾ - ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਹੋਣਗੇ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਦੋਨਾਂ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੇ ਬਣੇ ਘਰ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਦੂਜੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ; ਇਹ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਧਾਨਕ ਮਾਡਲ ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ 8 ਹੈ ਜੋ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਾਂਗ, "ਪਤਨੀ" ਅਤੇ "ਪਤੀ" ਦੀ ਲਿੰਗ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ)।

124. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਹੀ ਭਿੰਨ ਹਾਂ - ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57(2) ਵਿਆਹੇ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ - ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਂ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੇਰੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

125. ਸੰਯੁਕਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਚੋਣ ਨੂੰ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ - ਜੋ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਹਿੱਤ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਕਨੂੰਨੀ ਲਾਭ ਅਤੇ ਹੱਕ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ (ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਵਿਅਕਤੀ ਗੋਦ ਲੈਂਦਾ ਹੈ), ਜਾਂ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ/ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੋਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਇੱਕਲੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ, ਬੱਚੇ ਦੀ

ਕਸਟਡੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਬਚੇ ਹੋਏ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ, ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ - ਵਿਆਹ ਟੁੱਟਣਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡਣਾ/ਅਣਗਹਿਲੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਉਜਾੜ, ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ - ਰੱਖ-ਰਖਾਅ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਡੀਵੀ ਐਕਟ ਅਣਵਿਆਹੇ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਦਾ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼, ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਾੜਾ, ਤਿਆਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਤੱਥ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚੇ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਭਾਈਵਾਲ ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ; ਹਾਲਾਂਕਿ - ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਉਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਬੱਚੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ?

126. ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਸਿਰਫ਼ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਲਈ (ਅਰਥਾਤ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਬੱਚੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਬੱਚੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ) ਲਈ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨ (ਕਾਨੂੰਨ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ, ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ, ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ, ਹਿਰਾਸਤ, ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ)। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇਕੱਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 57(1) [ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(1)] ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ - ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਬੱਚੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ (ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਵਿਆਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ)। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਜੋੜਾ ਗੋਦ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੋਵਾਂ ਮਾਪਿਆਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤਿਆਗਣਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ- ਤਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਪੂਰੇ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੀ

ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਣਵਿਆਹਿਆ ਜੋੜਾ, ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

B. ਰੀਡਿੰਗ ਡਾਊਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ

127. ਵਕੀਲ ਨੇ ਐਕਸ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਮਟੀਪੀਏ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 'ਵਿਆਹੀ ਔਰਤ' ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 'ਔਰਤ' ਪੜ੍ਹਿਆ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਗੋਦ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੀ - ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਔਰਤ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਸਰੀਰਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਸੀ। ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ, ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ, ਬੱਚੇ ਦਾ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤ ਹੈ (ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਗੋਦ ਲੈਣ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ)।
128. ਇਹ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਘਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਜੋੜੇ ਇੱਕ 'ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਉੱਤਮ ਚੋਣ' ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਮਾਪੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਗ੍ਹਾ, ਪਿਆਰ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਦੁਆਰਾ - ਵਿਆਹੇ ਜਾਂ ਅਣਵਿਆਹੇ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸਥਿਰ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਿੱਟੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਵੱਖਰੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਲਿੰਗਕ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੀਮਤ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਲੰਬਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਦੂਜੇ 'ਅਟੈਪੀਕਲ' ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿਰਫ 'ਵਿਆਹੇ' ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋ ਮਾਪੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ), ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ 'ਵਿਆਹ' ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਲਈ, ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਹੀ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ, SMA ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਵਾਂਗ, ਅਜਿਹਾ ਨਤੀਜਾ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਕਲਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ

ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਇਸ ਉਦਾਹਰਣ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰਾਜ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਭਾਗ C ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ)।

129. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, SMA ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ "ਪਤਨੀ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਰੀਡਿੰਗ। ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(64) ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦੇ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹਨ ਜੋ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। SMA ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ "ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 57(2) ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 5(3) ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

130. ਇਸਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕੁਝ ਮਾਇਨਿਆਂ 'ਤੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜੇ ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਚੁਣਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਗੋਦ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਸਿੱਧੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੋਣਗੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਕਨੂੰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਇਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ (ਜਿਵੇਂ ਭਾਗ V ਵਿੱਚ SMA 'ਤੇ ਚਰਚਾ)। C. ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ

131. ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57(2) ਸੰਭਾਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ "ਵਿਆਹੁਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕੱਲੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਗੋਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਇਕੋ ਇਕ ਮਨਾਹੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਲਾ ਆਦਮੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਕੱਲਾ ਆਦਮੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਕੱਲੀ ਔਰਤ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਾਪਿਆਂ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੋਵੇਗਾ - ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਮਾਪੇ। ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹੀਏ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਾਂਝੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ

ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਡੀ ਫੈਕਟੋ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਅਯੋਗ ਨਤੀਜਾ ਵੀ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੇਵਲ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ) 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੋਦ ਲਏ ਗਏ ਬੱਚਿਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ) 'ਤੇ ਵੀ ਹੈ। ਮਾਮਲਾ)

132. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ - ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਦੋਵਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਅਣਕਿਆਸੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਦਾ ਬੱਚਾ ਅਜਿਹੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਵਾਰਡ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ (ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਵੀ) ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਥੀ ਜੋ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੱਚੇ ਦਾ ਮਾਪੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਨਬੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਊਅਰ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮਾਨਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਤੀਜਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ।

133. ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ - ਭਾਵੇਂ ਵਿਅੰਗ ਜਾਂ ਵਿਪਰੀਤ - ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪੇ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਜਾਂ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਨੂੰਨ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਦੋਵਾਂ ਸਿੰਗਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗੋਦ ਲੈਣ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਕਾਈ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰੀਵ ਧਾਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜਾਂ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਹਰ ਅਰਥ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਵਜੋਂ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। . ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 57 ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵਜੋਂ ਹਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਕਲਪ ਨੂੰ

ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਤੇ ਲਾਭ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਘਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਅਣਗੌਲੇ ਜਾਂ ਅਨਾਥ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

134. ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਲਾਭ ਹਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਵਉੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇ। ਇਹ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਣਗਿਣਤ ਬੱਚੇ ਹਨ ਜੋ ਅਨਾਥ ਜਾਂ ਅਣਗੌਲੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਪਿਆਰੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਗੁਆਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਆਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕ੍ਰਮ-ਬੱਧਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਜੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ. ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਤੇ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚਿਹਰੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇੱਥੇ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਰਵੋਤਮ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਵਿਕਲਪਾਂ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਇੱਛੁਕ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵੈੱਬ. ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੱਕ, ਇਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ।

135. ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਰਾਬਰ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

IX. ਮੋਲਡਿੰਗ ਰਾਹਤ

136. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮੌਕੇ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਫੈਸ਼ਨ ਉਪਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਕਸਰ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰੋਕ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਮਾਪ ਜਾਂ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਘਾਟ ਹੈ; ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਉਦਮ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

137. ਸਮਾਜਿਕ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਸਲੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਆਹ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਦੂਸਰੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਵਰ ਦਾ ਲਾਭ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਵਿਆਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਏਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਇੰਟਰਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਮਾਈ, ਭਲਾਈ ਅਧਾਰਤ, ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ।

138. ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਚੌਰਾਹੇ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ, ਜੋ ਵਿਧਾਨਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਭਾਵ, ਗੈਰ-ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ? ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ (ਸੁਪਰਾ), ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ 119 ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ, ਰਾਜ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਨਾ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਗੈਰ-ਵਿਭਿੰਨ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੋਰ, ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦੇ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਰਾਹੀਂ ਰੱਖਣਾ। ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ, ਕਿ ਅਜਿਹੇ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਜਾਂ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ) ਤੱਕ ਫੈਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ/ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਾਸਤਵਿਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

139. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ: ਆਮ ਕਾਰਨ (ਸੁਪਰਾ), ਵਿਸ਼ਾਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਵਿਸ਼ਾਕਾ") 120 ਅਤੇ NALSA (supra). ਅਸੀਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਸਨ। 140. ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਨਕਾਬ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੋਰਟ ਆਫ਼ ਬੰਬਈ ਬਨਾਮ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਰਾਘਵੇਂਦਰਨਾਥ ਨਾਡਕਰਨੀ 121, ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ ਏਪੀ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਛੱਲਾ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੈੱਡੀ 122 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਣ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇ.ਐਸ.ਪੁਟਾਸਵਾਮੀ (ਸੁਪਰਾ), ਨਲਸਾ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸ਼ਬਨਮ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ 123 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੀਵਨ ਸਰੀਰਕ ਸਰੀਰ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਮਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਮਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਪੈਸਿਵ ਇੱਛਾ ਮੌਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਅਰੁਣਾ ਰਾਮਚੰਦਰ ਸ਼ਾਨਬਾਗ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਅਰੁਣਾ ਸ਼ਾਨਬਾਗ") ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।) 124. ਅਦਾਲਤ 241ਵੇਂ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਰੁਣਾ ਸ਼ਾਨਬਾਗ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਾਧੂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗਿਆਨ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 125 ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੈਸਿਵ ਇੱਛਾ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ਼ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

141. ਆਮ ਕਾਰਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਂਚ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਅਰੁਣਾ ਸ਼ਾਨਬਾਗ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸੱਚਮੁੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ.

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਾਧੂ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਰਣੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ, ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਪੈਸਿਵ ਈਥਨੇਸੀਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

142. ਵਿਸਾਕਾ (ਸੁਪਰਾ) ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਉਦਾਹਰਣ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਿਆਦ ਦੇ ਹਰ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਸਰਬਪੱਖੀ ਸਹਿਯੋਗ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਟਰਿੱਗਰ ਇਹ ਸੰਕਲਪ ਸੀ ਕਿ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ (ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 15 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ) ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ [ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(ਜੀ)] ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ, ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਅਤੇ ਯੰਤਰਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ, ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਯੌਨ ਉਤਪੀੜਨ ਸੀ (ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪੈਰਾ 2) ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿ ਵਰਜਿਤ ਜਿਨਸੀ ਉਤਪੀੜਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਵਹਾਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਹੋਰ ਲੋੜ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਢੁਕਵੇਂ ਉਪਾਅ ਅਪਣਾਉਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

143. ਵਿਸ਼ਾਕਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਇੱਕ ਜੀਵਤ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਜੋ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਵਾਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ

ਚੁੱਕਿਆ, ਜੋ ਭਾਵੇਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਧਾਰਾ 354 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਸੀਮਤ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਵੱਲ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਿੰਗਕ ਸਮਾਨਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਜੋ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 15(3) ਦੁਆਰਾ ਸੇਧਿਤ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ (ਰਾਜ ਜਾਂ ਰਾਜ ਏਜੰਸੀਆਂ) ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਜ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਫੋਰਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਇਹਨਾਂ ਸਬੰਧਤਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਰਕਪਲੇਸ (ਰੋਕਥਾਮ, ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ) ਐਕਟ, 2013 ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ (ਰੋਕਥਾਮ, ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ) ਐਕਟ, 2013 ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਜਨਤਕ ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

144. NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫਿਰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਲ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਧਾਰ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਭਿਆਸ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਲਿੰਗ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਵੈ-ਪਛਾਣ ਵਾਲੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ

ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

145. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਪਹੁੰਚ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਾਸਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਫਰੇਮਵਰਕ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨਿੱਜੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੁੱਟੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ 'ਤੇ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਾਕਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਗੁਲਦਸਤੇ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਅਤੇ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸੰਘ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣਿਆ ਗਿਆ ਸੰਘ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਅਪਵਾਦ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।

X. ਸਿੱਟਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼

146. ਵਿਆਹ, ਅੰਤਮ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਤੱਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸਦੇ ਕੁਝ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਮਹੱਤਵ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਸਾਥੀ ਦੀ ਸਥਾਈਤਾ; ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਅਤੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ, ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਸਥਿਰਤਾ, ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ। ਕੁਝ, ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਤੱਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਕੁਝ ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਆਪਕ ਸੰਦਰਭ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੱਡੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ, ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੂਰੀ ਜਾਂ ਦੂਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕੁਝ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ; ਕੁਝ ਵਿਆਹ (ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਹੋਰ) ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਵਿਆਹ ਓਨੇ ਹੀ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿੰਨੇ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਾਂਗ ਸੰਪੂਰਨ। ਕਾਰਨ, ਇਸ ਲੇਖਕ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਨੇ ਦੋਸਤੀ, ਦੋਸਤੀ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸਮਝ ਨੂੰ ਇੱਕ ਏਕਤਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, "ਘਰ" ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਬਣਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਦੇਖਭਾਲ, ਸਾਹ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸੋਚਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

147. ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਵਿਆਹ ਲਈ ਵਿਲੱਖਣ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ; ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਕਵਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਨੰਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਉਹ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਵਚਨਬੱਧ ਸਹਿਵਾਸ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ)। ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ, ਤਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਵਰਗੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜੋ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ (ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਾਸਨ) ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਲਈ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਢਾਲਣ ਦੀ ਰਾਹਤ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਜਮ; ਇਹ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਭਾਈਵਾਲੀ, ਜਾਂ ਵਿਆਹ, ਜਾਂ ਸਹਿਵਾਸ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰੇਮਵਰਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਫਰਜ਼ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੋਣ, ਸਨਮਾਨ, ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ, ਅਤੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਜਿਸਦਾ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਰਜਾ ਅਤੇ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ. ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਨਾ-ਸਰਗਰਮੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ, ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਹੈ।

148. ਅਰਜਿਤ ਲਾਭਾਂ [ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਗ VI ਵਿੱਚ ਵਿਖਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ] ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਝੱਲਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ (ਸਮਾਜਿਕ) ਸੰਘ ਜਾਂ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ - ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਰਾਜ ਕੋਲ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਹਿੱਤ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰੂਪ - ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਛਤਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ, ਇੱਕ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਇੱਕ 'ਪਤੀ/ਪਤਨੀ' (ਜਾਂ 'ਪਰਿਵਾਰ'

ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਵਿਪਰੀਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ), ਆਦਿ- ਉਹ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਕਮਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਲਾਭਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ ਹੈ, ਦੇ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਵਾਲੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਤੀਜੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਆਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। 15 - ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕਿਊਅਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਉਪਚਾਰਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

149. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ:

i. ਵਿਆਹ ਦਾ ਕੋਈ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸਮੇਤ।

ii. ਮਿਲਾਪ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਮਾਨ, ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ।

iii. (i) ਅਤੇ (ii) ਵਿੱਚ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ, ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਜਿਸ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਹ ਚਾਹੁਣ, ਮਨਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

iv. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅੰਗਮਈ ਅਤੇ LGBTQ+ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਾਪ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇ (ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ) ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ - "ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮਾਨਸਿਕ, ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ" ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਤੋਂ ਵਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਕਤ ਯੂਨੀਅਨ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ।

v. ਅੰਡਰ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ SMA ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ 'ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ' ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅਸਥਾਈ ਹੈ।

vi. ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਭੇਦਭਾਵ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਕਮਾਏ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ, ਜਾਂ ਸਮਾਜਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਿੱਧੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਯੋਗਤਾ ਕਾਰਕ ਹੈ, ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਰਨ ਅਤੇ ਹਟਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਪਾਅ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਆਨੰਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਸਕੀਮਾਂ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ) ਦੁਆਰਾ ਹੱਕਦਾਰ ਅਤੇ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। : ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਬੀਮਾ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂਇਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ; ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

vii. 03.05.2023 ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ, ਯੂਨੀਅਨ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ ਸਮੇਤ, ਕੇਂਦਰੀ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਉੱਚ-ਪਾਵਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰੇਗੀ। . ਅਜਿਹੇ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

viii. ਪੱਖਪਾਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋੜੇ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਤਰਕ [ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

(vi) ਉਪਰੋਕਤ] ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ix. ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

x. CARA ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸੀਏਆਰਏ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਡੀ-ਫੈਕਟੋ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਕੱਲੇ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਣਕਿਆਸੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਗੋਦ ਲਏ ਬੱਚੇ ਨੂੰ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਗੋਦ ਲਏ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਢੁਕਵਾਂ ਮੰਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

xi ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ - ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (ਸੁਪਰਾ), ਨਵਤੇਜ ਜੌਹਰ (ਸੁਪਰਾ), ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ (ਸੁਪਰਾ)- ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹਿਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਅੰਗ ਅਤੇ LGBTQ ਜੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਅਤੇ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਗੇ ਕਿ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਣਇੱਛਤ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂ ਸਰਜੀਕਲ ਇਲਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

xii. ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ NALSA (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਟ੍ਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

xiii. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਬਾਹਰ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਵੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਹੁ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਪੌਲੀਸੈਂਟ੍ਰਿਕ ਰੈਜ਼ੋਲੂਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਢੁਕਵੇਂ ਉਪਚਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮੰਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

XI. ਪੋਸਟਸਕ੍ਰਿਪਟ

150. ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਖਰੜੇ ਦਾ ਲਾਭ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ E 'ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਜਵਾਬ' ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ. ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਕੁਝ ਵਿਆਪਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਵਾ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ.

151. ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕੈਦ (ਸ਼ੀਲਾ ਬਰਸੇ 126), ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ (ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ 127), ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ (ਮਨੂਭਾਈ ਪ੍ਰਾਗਜੀ ਵਸ਼ੀ 128 ਆਦਿ) ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। . ਸਵੱਛ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, PUCL ਬਨਾਮ UOI129 ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ; ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ, ਅਨਾਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪੀਡੀਐਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ/ਚੈਨਲਾਈਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਫੈਸਲਾ, ਐਚਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਉਮੇਦ ਰਾਮ ਸ਼ਰਮਾ 130 ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਸੜਕ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਜਿਸਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਅਧੂਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਜ਼ਰੂਰੀਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਤਰੁੰਤਤਾ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹਾਂ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੜਕ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

152. ਇਹ ਕਿ ਕੁਝ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮਗਰੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾ 57 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਈ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਧਾਰਾ 19, 25 ਅਤੇ 21 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ) ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪਾਠ ਤੋਂ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ("ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ" ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ) ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਗੁਲਦਸਤੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ [ਪੈਰਾ 336(i) ਦੇਖੋ]। ਆਦਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਜਿਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਚਰਚਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਅਤੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਤਰੀਕੇ ਦੀ

ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। , ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮਗਰੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ - ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਗ III ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ 'ਤੇ ਕਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

153. ਅਨੁਛੇਦ 21 [ਆਰਟੀਕਲ 19 ਅਤੇ 25] ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਗੁਲਦਸਤੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਤਰਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਵਾਲਾ ਵਿਚਾਰ, ਕਿ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਡੀ ਸਮਝੀ ਗਈ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਨੀਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਅਤੇ 25 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਰਾਜ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ, ਜਾਂ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਇਹ ਅਜੀਬੋ-ਗਰੀਬ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ, ਸਹਿਵਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ - ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ। ਇਸੇ ਨਾੜੀ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਤਰੇ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦੀ ਹੈ- ਇਹ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ।

154. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰੋ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਫੈਸਲੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਅਣਗਿਣਤ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮੰਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। . ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਬਹੁਕੇਂਦਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ।

155. ਅੱਗੇ, ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕਿ SMA (ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਭਾਗ V) ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਸਾਡਾ ਸਿੱਟਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਭਾਈਚਾਰੇ (ਭਾਗ VI) ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੋਣ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਅਸਮਾਨ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ - ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਈ। SMA ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੈਕਸ਼ਨ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਨੇ ਅਯੋਗ ਵਰਗੀਕਰਨ (ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ - ਜਿਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ (ਅਰਥਾਤ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ) ਅੰਤਰ-ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ 'ਵਿਆਹ' ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ

ਇੱਕ 'ਜੋੜਾ' ਸਿਰਫ ਸਮਲਿੰਗੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਹੋਣ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ), ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ ਹਨ। ਵਰਗੀਕਰਨ, ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਅੱਗੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਧੀਨ' ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ (ਭਾਗ VI) ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਨਿਰਪੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ - ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਮਾਏ ਜਾਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਲਾਭਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇੱਛਤ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ - ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਜਾਂ ਪਤੀ / ਪਤਨੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ, ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨ ਹਕੀਕਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਜੋੜੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਹੋਰ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਇਹ ਹੱਕਾਂ ਜਾਂ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨਿਰਪੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵ/ਪ੍ਰਭਾਵ ਲੈਂਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, SMA ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਕੁਝ ਬਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਭਾਗ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਿਪਰੀਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਵਿਆਹ ਲਈ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਪਚਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

156. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮਤਭੇਦਾਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਕੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ - ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਵਾਲ, ਨਿਰਪੱਖ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ, ਉੱਠਦਾ ਹੈ: ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਢਾਂਚੇ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ, ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ 131 ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ? ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਨਾ ਤਾਂ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ SMA ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਾਰਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਦੂਜੇ ਨਿਰਪੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਹ ਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ/ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ (ਜਿਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ/ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ)। ਆਰਟੀਕਲ 15(1) ਨੂੰ ਹੁਣ, ਫੈਸ਼ਨਿੰਗ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇੱਕ ਵਰਗੀਕਰਣ

ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ, ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਮੂਹ ਲਈ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਨੁਕੂਲ ਇਲਾਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਝੇ ਗਏ ਵਿਤਕਰੇ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਜਾਂ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ (ਅਜੇ ਤੱਕ) ਨਹੀਂ ਹੈ।

157. ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਗੋਦ ਲੈਣ [ਭਾਗ VIII] 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਸ ਭਾਗ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਗ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਵਰਗੀ ਅਣਕਿਆਸੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63, ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ (ਮਾਂ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਰਗੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਦਾਹਰਣ ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ: ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭ (ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਹਿੰਦੂਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਦੋਵਾਂ ਲਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ)। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਐਸਐਮਏ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਵਰਗੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਲਿੰਗੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, SMA ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਅਭਿਆਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੈ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ [ਪੈਰਾ 133-135]। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੁਹਰਾਏਗੀ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57(2) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਜੋੜੇ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸੇ ਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ 'ਪਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਆਹੇ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(61) ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ।

158. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ 'ਵਿਆਹ' ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ, ਭਾਗ VIII ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸੁਚੇਤ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਬਦ 'ਪਤਨੀ'। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਪਰਿਵਾਰ (ਆਪਣੇ ਅਣਵਿਆਹੇ ਸਾਥੀ ਦੇ ਨਾਲ) ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ

5(3) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਵਿਆਹ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ - ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਣਇੱਛਤ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀਗਤ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਰਾਜ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

159. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਕੌਲ, ਜੇ ਦੇ ਕੁਝ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਨੋਟ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੌਲ, ਜੇ). ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਜਾਂ ਅਕਲਮੰਦੀ, ਉਹ ਤੱਤ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਕੌਲ, ਜੇ ਦੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

160. ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਕਨੂੰਨ ਲੈਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸੈਟਿੰਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਸੰਦਰਭ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਕਈ ਵਾਰ, ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ SMA ["ਪਤਨੀ" ਅਤੇ "ਪਤੀ" ਜਾਂ "ਮਰਦ" ਅਤੇ "ਔਰਤ"] ਵਿੱਚ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਇੱਛਤ ਲਿੰਗ ਬਾਈਨਰੀ [ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਨਰ ਅਤੇ ਮਾਦਾ] ਹੈ। ਖਾਸ ਐਕਟਿੰਗ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅੰਤਰ-ਵਿਧਾਨਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇੱਕ ਇਕਵਚਨ, ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਅਰਥ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਹੈ, ਕਿ ਕੌਲ, ਜੇ.

161. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਉਹ ਅਟੱਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਜਿਹੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ ਤਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਸਥਾਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ - ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬੋਝ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਆਸਾਨ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ

ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਅਭਿਆਸ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪਾਠ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

162. ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪਾੜੇ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਪਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵੰਤ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹਾਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਵੱਲ ਕਦਮ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਅੰਤਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਹੈ।

163. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਅਕਸਰ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨ ਰੂਟ ਸੀ। ਕਈ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ, ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਣਵਿਆਹੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਵਚਨਬੱਧ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਜਾਂ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਸੀਮਤ, ਪਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਲਿੰਗੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਮਲਿੰਗੀ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਈਵਾਲੀ (ਟੈਕਸ ਲਾਭ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਗੋਦ ਲੈਣ, ਵਿਰਾਸਤ, ਆਦਿ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਕੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਜੋ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, LGBTQ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦੂਜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰਸਤੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, 'ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ' ਦਾ ਦਰਜਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ - ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ - ਘਰੇਲੂ ਭਾਈਵਾਲੀ, ਸਹਿਵਾਸ ਸਮਝੌਤੇ, ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਆਹ, ਆਦਿ।

164. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਈਏ ਕਿ ਵਿਲੱਖਣ ਭਾਈਚਾਰਾ - ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫਾਰਮੂਲੇਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਲੱਭਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਪਹਿਲੇ ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਸਵਾਗਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਸਮਾਨ ਹੱਲ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਲੰਕ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਰਵਾਇਤੀ' ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਹਕੀਕਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਣ - ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਜਣੇਪੇ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ - ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਦੂਸਰੇ, ਆਪਣੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਾਬਕਾ ਸਮੂਹ ਜੋ ਚਾਹ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ - ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਹ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇਸ ਚੋਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਰੂਪ-ਰੇਖਾਵਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲੂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ - ਇੱਥੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ - ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਹੁਣ ਕੀ ਇਹ ਖੁਦ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਜਨਤਕ ਲਾਮਬੰਦੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ- ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਲੀਅਤ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਬਣੇਗੀ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ।

165. ਰਾਜ ਕਈ ਨੀਤੀਗਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਉਹ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਉਹ ਲਿੰਗ ਨਿਰਪੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ SMA-ਵਰਗੇ ਕਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਅੰਗ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਲਈ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਉਹ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਐਕਟ, ਜਾਂ ਘਰੇਲੂ ਭਾਈਵਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। , ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ

ਨਿਸ਼ਚਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬਹੁ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ - ਭਾਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ - ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ, ਸਹਿਮਤੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਛੋਟਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਨਿਵਾਰਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

166. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਮ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਉਮਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਗੁਆਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਲਈ, ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ- ਅਤੇ ਜਿਸਦੀ ਘਾਟ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਨ। , ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨਨ ਨਾਲ ਡੂੰਘੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਚੇਤੰਨ ਹਾਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੰਗੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਹਵਾ ਵੱਲ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇੱਟ ਜਾਇਜ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ) ਅਣਗਿਣਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਲਈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਢਾਲਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਚਮਕ ਨਾਲ ਅੰਨ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

167. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ (ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ) ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਮੀਯੰਤਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮ੍ਹਾ, ਜੇ.

1. ਮੈਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਵੀ, ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਏ ਨੂੰ ਕਲਮਬੰਦ ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ. ਨਿਰਣਾਇਕ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਪੌਲੀਵੋਕੈਲਿਟੀ ਨੂੰ ਬੇਅਰਾਮੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜੇਕਰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

2. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਵਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਦੋ-ਗੁਣਾ ਹਨ: (a) LGBTQ+ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ (b) ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਪਾਅ ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਨਤੀਜੇ. ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਦੋਵਾਂ ਬੁਨਿਆਦਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।

3. ਮੈਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਜਸਟਿਸ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਕੌਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਜਸਟਿਸ ਭੱਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਕ ਕਰਾਂਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਪਕ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਇੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

4. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢਾਂਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਭੱਟ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

a ਸਮਲਿੰਗੀ/LGBTQ+ ਜੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਉੱਠਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ1 ਅਤੇ NALSA ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬਾਈਡਿੰਗ ਉਦਾਹਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਸਟਿਸ ਭੱਟ ਦੀ ਰਾਇ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਬੀ. LGBTQ+ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ, ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ, ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਹਿਵਾਸ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਖਤਰੇ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।

c. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਵਿਆਹ ਦਾ ਕੋਈ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਮੈਂ ਜਸਟਿਸ ਭੱਟ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਪਰ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਾਂਗਾ।

d. ਵਿਆਹ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਰਿਵਾਜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਹ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਫੀਨ ਜਹਾਂ ਬਨਾਮ ਅਸੋਕਨ ਕੇ.ਐਮ.3 ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਅਸਲ ਆਯਾਤ ਹੈ।

E. ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1954 ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1969 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੁਣੌਤੀ, ਜਸਟਿਸ ਭੱਟ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

f ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਸਟਿਸ ਭੱਟ ਨੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1954 ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1969 ਦੀਆਂ ਲਿੰਗ-ਨਿਰਪੱਖ ਉਸਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਰਥਪੂਰਨ ਅਸੰਭਵਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹੀ ਪਾਇਆ। (e) ਅਤੇ (f) ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ, ਜਸਟਿਸ ਭੱਟ ਦੀ ਰਾਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

g ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਹਿ-ਰਹਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਵੀ, ਮੈਂ ਜਸਟਿਸ ਭੱਟ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਕ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

h. ਮੈਂ CARA ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 2020 ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 5(3) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਭੱਟ ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

5. ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਧਰਮ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਰਤਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕੁਝ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਹੈ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ। ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯਮ, ਅਕਸਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਬੰਧਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਇਸਦੇ 'ਸੱਚੇ' ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਿੱਛਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨ ਅਤੇ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਨਿਆਂਇਕ ਨੇਵੀਗੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਅਰਥਹੀਣ ਜਾਂ ਅਮੂਰਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦਾ ਬਹੁ-ਵਿਆਹ, ਇੱਕ ਇਕਵਚਨ ਗਰੈਵੀਟੇਸ਼ਨਲ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸੰਹਿਤਾਬੰਦੀ ਦੀ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਅਭਿਆਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੱਕ, ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ, ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰਿਵਾਜੀ ਸਨ, ਅਕਸਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹਾਂ ਸਨ। ਕੋਡੀਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਅਭਿਆਸ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬੇਦਖਲੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਢਾਲਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਉਤਪਾਦ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ, ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸੰਹਿਤਾਬੰਦੀ ਅਭਿਆਸ ਨੇ ਕੁਝ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੰਤਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ, ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜਿਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਾਲ 1950 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਕੁਝ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਕੋਡੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

7. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਾਜ ਨੇ ਸੰਹਿਤਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਇਸਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਲਈ ਸਹਿ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ, ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਰਿਵਾਜੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਭਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5(iv)5, ਸੈਕਸ਼ਨ 5(v)6, ਸੈਕਸ਼ਨ 77, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 29(2)8 ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 4(ਡੀ)9 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 15(ਈ)10 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ

ਐਕਟ, 1954 ਪ੍ਰੰਪਰਾਗਤ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 196911 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(ਡੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ। ਅਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 190912 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਿਵਾਜੀ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

8. ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅੱਜ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਜਾਂ ਰਸਮ ਦਾ ਨਿਯਮ, ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ, ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਆਹ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਉਮਰ, ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਚਰਣ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ।

9. ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਰੋਹ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 190913 ਦੀ ਧਾਰਾ 2, ਪਾਰਸੀ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਐਕਟ, 1936 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(ਬੀ)। ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਚੀਅਨ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 187215 ਦੀ ਧਾਰਾ 10, 11 ਅਤੇ 25 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 7 ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੁਸਲਿਮ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ (ਸ਼ਰੀਅਤ) ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 193716 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹਾਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਸਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਭਿੰਨ ਧਾਰਮਿਕ ਅਭਿਆਸਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

10. ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ-ਅਯਾਮੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ: (i) ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਅਤੇ (ii) ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਰ ਅਤੇ ਮਾਦਾ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਨੁਸਖਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਰਦ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

11. ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਵਰਜਿਤ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ, ਅਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1909 ਦੀ ਧਾਰਾ 5, ਪਾਰਸੀ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਐਕਟ, 193617 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(ਏ), ਦੀ ਧਾਰਾ 5(iv) ਅਤੇ (v) ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਕਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(ਡੀ) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 15(ਈ)। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ।

12. ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾਗਤ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਧਾਨਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ, ਰਿਵਾਜੀ ਅਭਿਆਸਾਂ, ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਕਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤੀ

ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਵਾਇਤੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਬੇਲੋੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਧਰਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਰਤ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 25 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 29 ਵਿੱਚ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਕਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾਗਤ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਕੀਕਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਉਤਪਾਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਨਿਆਂਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਜੋੜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਹੱਤਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਹਿਤਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਾਜ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਰਾਜ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਛੇਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ। ਇਹ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਪੂਰੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

14. ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਯਾਦ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਾਪੇਖਵਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਵਚਨ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਅਤੇ ਅਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਨਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ'; ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸਥਿਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਨਸੀ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਨਵਤੇਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਨੀਤੀਗਤ ਸਥਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ

ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਜੋ ਰਾਜ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ, ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਏਗਾ। ਮੈਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਉਹ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ, ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਿਆਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੁਆਰਾ ਬੋਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਡਰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੁਨਰ-ਕ੍ਰਮ 'ਪੌਲੀਸੈਂਟ੍ਰਿਕ ਫੈਸਲੇ' ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ "ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਇੰਟਰਲਾਕਿੰਗ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹਰ ਇੱਕ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਸਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਮੰਨਦਾ ਹੈ" 18, ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਘੜੇ ਦੇ ਇੱਕ ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

Re: ਇੱਕ ਸੰਘ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਹਿਵਾਸ ਸਬੰਧ

15. ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਘ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਹਿ-ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਸ ਨਵੀਂ ਉਸਾਰੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

16. ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(ਏ), ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(ਸੀ), ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(ਈ), ਆਰਟੀਕਲ 21 ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਘ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਹਿਵਾਸ ਸਬੰਧ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 25. ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸੰਘ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਹਿ-ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ 'ਮਜ਼ਬੂਤ' ਅਤੇ 'ਅਮੂਰਤ' ਲਾਭਾਂ (ਹੱਕਦਾਰਾਂ ਦਾ ਗੁਲਦਸਤਾ) ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਠੋਸ ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ ਲਾਭ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਹਿਵਾਸ ਸੰਘ ਦੇ

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਲਾਭ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹਨ, ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਹਿ-ਰਹਿਤ ਸੰਘ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

17. ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ “ਇਹ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੋਲ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਵੈ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ।" ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਰਾਏ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਦੀ ਹੈ: (ਏ) 'ਰਿਸ਼ਤੇ' ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, (ਬੀ) 'ਯੂਨੀਅਨ' ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਸਮਝੀ ਹੋਈ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਯੂਨੀਅਨਾਂ' ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ।

18. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਰਾਏ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 25 ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਹਿਵਾਸ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। "ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ" ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਧਰਮ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ, ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਏ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਇਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ, ਬਲਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਨੁਛੇਦ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਗਣਨਾ ਬੇਲੋੜੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨੈਤਿਕ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 25 ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

19. ਮੈਂ ਕੁਝ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ LGBTQ+ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਮੁਫਤ ਜਾਂ ਕਮਾਏ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਲਈ ਆਮ ਕਨੂੰਨੀ ਸਕੀਮ; ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ; ਛੁੱਟੀ ਜਾਂ ਹਮਦਰਦ ਮੁਲਾਕਾਤ, ਸਾਥੀ, ਨਿਰਭਰ, ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਤਮਕ ਸਮਝ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੋ। ਉਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਤਮਕ ਸਮਝ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ, ਕਿ ਕੁਝ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਸਮਲਿੰਗੀ ਭਾਗੀਦਾਰ, ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਸਮੇਤ ਗੈਰ-ਗੂੜ੍ਹੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਤਮਕ ਸੰਦਰਭਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੀਤੀਗਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੈਪਚਰ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪੱਕਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਢੁਕਵਾਂ, ਅਤੇ ਕੰਮ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

20. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਨੋਟ: ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:

ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ: ਨੇਹਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਲਸੀਆਰਏ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate